

Euroopan unionin virallinen lehti

C 107

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

54. vuosikerta
6. huhtikuuta 2011

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	I <i>Päätöslauseimat, suositukset ja lausunnot</i>	
	LAUSUNNOT	
	Euroopan talous- ja sosiaalikomitea	
	469. täysistunto 16. ja 17. huhtikuuta 2011	
2011/C 107/01	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Sekundaaristen raaka-aineiden (romurauta, kierrätyspaperi yms.) saatavuus" (oma-aloitteinen lausunto)	1
<hr/>		
	III <i>Valmistavat säädökset</i>	
	EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA	
	469. täysistunto 16. ja 17. huhtikuuta 2011	
2011/C 107/02	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Talouspolitiikan koordinoinnin tehostaminen vakautta, kasvua ja työpaikkoja varten – Välineet vahvempaan EU:n talouden ohjausjärjestelmään" KOM(2010) 367 lopullinen	7

FI

Hinta:
4 EUR

(jatkuu kääntöpuolella)

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (jatkuu)	Sivu
2011/C 107/03	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä Euroopan keskuspankille – Pankkien kriisiratkaisurahastot” KOM(2010) 254 lopullinen	16
2011/C 107/04	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä Euroopan keskuspankille – Rahoituspalvelujen sääntely kestäväen kasvun varmistamiseksi” KOM(2010) 301 lopullinen	21
2011/C 107/05	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2000/25/EY muuttamisesta markkinoille joustojärjestelmän mukaisesti saatettavia traktoreita koskevien säännösten osalta” KOM(2010) 607 lopullinen – 2010/0301 COD	26
2011/C 107/06	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen (EY) N:o 1698/2005 muuttamisesta” KOM(2010) 537 lopullinen – 2010/0266 COD ja ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 muuttamisesta” KOM(2010) 539 lopullinen – 2010/0267 COD	30
2011/C 107/07	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EU) N:o .../..., unionin syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä” KOM(2010) 498 lopullinen	33
2011/C 107/08	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Etenemissuunnitelma vähähiilisen energiajärjestelmän kehittämiseksi vuoteen 2050 mennessä” (valmisteleva lausunto)	37
2011/C 107/09	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Maailmanlaajuisen satelliittinavigointijärjestelmän (GNSS) sovelluksia koskeva toimintasuunnitelma” KOM(2010) 308 lopullinen	44
2011/C 107/10	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle turvaskannereiden käytöstä EU:n lentoasemilla” KOM(2010) 311 lopullinen	49
2011/C 107/11	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi ensimmäisen radiotaajuuspoliittisen ohjelman perustamisesta” KOM(2010) 471 lopullinen – 2010/0252 COD ja ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Laajakaista Euroopassa: investointi digitaalivetoiseen kasvuun” KOM(2010) 472 lopullinen	53
2011/C 107/12	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan verkko- ja tietoturvavirastosta (ENISA)” KOM(2010) 521 lopullinen	58

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

LAUSUNNOT

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

469. TÄYSISTUNTO 16. JA 17. HUHTIKUUTA 2011

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Sekundaaristen raaka-aineiden (romurauta, kierrätyspaperi yms.) saatavuus” (oma-aloitteinen lausunto)

(2011/C 107/01)

Esittelijä: **Josef ZBOŘIL**

Toinen esittelijä: **Enrico GIBELLIERI**

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea päätti 15. heinäkuuta 2010 työjärjestyksensä 29 artiklan 2 kohdan nojalla antaa oma-aloitteisen lausunnon aiheesta

Sekundaaristen raaka-aineiden (romurauta, kierrätyspaperi yms.) saatavuus.

Asian valmistelusta vastannut neuvoa-antavan valiokunta ”teollisuuden muutokset” antoi lausuntonsa 13. tammikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 88 ääntä puolesta 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Komitea arvostaa suuresti eräiden teollisuudenalakohtaisten järjestöjen analyysejä nykytilanteesta ja varteenotettavista tulevaisuuden skenaarioista, jotka toteutuessaan voisivat johtaa vakaviin tarjonnan ja kysynnän epätasapainotilanteisiin sekundaaristen raaka-aineiden markkinoilla.

1.2 Komitea kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että tietyt maat (Yhdysvallat, Kiina) pitävät raaka-aineiden saatavuutta strategisena kysymyksenä ja toimivat sen mukaisesti. *Sekundaarisia* raaka-aineita ei luonnollisestikaan jätetä mainittujen maiden samankaltaisesti muita tiukempien raaka-ainejärjestelmien ulkopuolelle. Niinpä ETSK on tyytyväinen siihen, että ympäristöasioiden pääosastossa on materiaalien käytön tehokkuus otettu ensisijaiseksi tavoitteeksi.

1.3 Kulloisillekin toimialoille ominaisten raaka-aineiden saatavuus vaihtelee huomattavasti. Samoin itse materiaalivirrat poikkeavat toisistaan luonteensa ja tarvittavien raaka-aineiden

perinteisten käyttötapojen mukaan. Tietyissä tapauksissa, kuten lasi- ja terästeollisuudessa, materiaalien käyttöä voitaisiin tehostaa jo pelkästään hienosäätämällä ja tasapainottamalla olemassa olevia järjestelmiä ja tuotantoprosesseja tarkkaan määriteltyjen kannustimien avulla. ETSK varoittaa, etteivät kyseiset kannustimet saa vaarantaa kierrätyslaitosten ja valmistusteollisuuden työpaikkoja sen paremmin lukumäärän kuin laadun osalta.

1.4 Talteen kerättyjä sekundaarisia raaka-aineita viedään nykyään suuria määriä muualle, vaikka eurooppalainen perustuotanto ja valmistusteollisuus tarvitsevat niitä kipeästi. Kehitysuuntaus saattaa työllisyyden vakavaan vaaraan kaikilla valmistusteollisuuden aloilla.

1.5 Eriyttävien keräysjärjestelmien kautta tulevan ylisuuren jätemäärän aiheuttamaa painetta puretaan monessa tapauksessa yksinkertaisesti myymällä nuo monentyypiset keräysjätteet erotuksetta, niitä sen enempää jalostamatta tai varmistumatta siitä, että niiden loppukäyttö tapahtuu EU:ssa.

1.6 Valitettavan usein turvaudutaan laittomiin kaupankäyntimenetelmiin tärkeisiin sekundaarisen raaka-aineen virtoihin kohdistettavan suoran valvonnan välttämiseksi. Hyödynnetään esimerkiksi väärennettyjä tulli-ilmoituksia, joissa jäte luokitellaan käytetyksi tavaraksi, jotta kyetään kiertämään jätteiden siirtoa koskevan asetuksen säännökset tiettyjen sekundaarisen raaka-aineen virtojen osalta.

1.7 Kun näin tapahtuu, EU:n veronmaksajien nimissä kerätyt jätevirrat eivät tuota tarkoitettuja hyötyjä, vaan silloin pikemminkin heikennetään asianomaisten teollisuusalojen kilpailukykyä supistamalla sekundaarisen raaka-aineen tarjontaa ja/tai tekemällä raaka-aineesta tarpeettoman hintavaa.

1.8 Toisaalta on ilmeistä, ettei moninaisia kierrätystä säänteleviä erityissäädöksiä ole laadittu yhtenäisellä tavalla. Niissä on tapana kohdistaa huomio jätteen keräyksen ja kierrätyksen tiettyihin erillisiin näkökohtiin ja jättää järjestelmiin ja prosesseihin vaikuttavat markkinavoimat ottamatta lukuun.

1.9 Myös REACH-asetus aiheuttaa pulmia erällä kierrätystä harjoittavilla teollisuudenaloilla, koska käyttökänsä lopussa olevan tavaran (*end-of-life goods*) (eli jätteen) ja käytetyn tavaran (*second-hand goods*) välillä ei tehdä selkeästi eroa. Niinpä tämä hyvässä tarkoituksessa alulle pantu käsite ei valitettavasti ole menestynyt tavoitteessaan. Asianomaisista teollisuudenaloista muutamia, kuten paperiteollisuus, ovat pystyneet murtamaan pattitilanteen, kun taas muut vielä etsivät toteuttamiskelpoisia ratkaisuja. Kyseessä on vakavasti otettava esimerkki oikeudellisten puitteiden epäyhtenäisyydestä, josta teollisuus oli jo edeltä käsin varoitettu.

1.10 Markkinavoimien ja nykyisen säädöspuitteiden ristiriitaa pitää analysoida seikkaperäisesti, jotta saadaan tasapainoisempia tuloksia. Voitaisiin mahdollisesti ehdottaa mm. vientitullien soveltamista suojaksi arvokkaiden materiaalien menettämisen vaaralta. Tämänkaltaisten toimenpiteiden tulisi tietenkin olla sopuisuudessa Maailman kauppajärjestön WTO:n sääntöjen kanssa. Mahdollisesti EU:n pitää pyrkiä WTO:n kanssa neuvottelutulokseen poikkeusolosuhteissa sovellettavista ehdoista, joissa määritetään selkeästi ja avoimesti edellytykset strategisesti tärkeän jäteaineksen viennin rajoituksille ja/tai vientitulleille.

1.11 Mahdollisesti voitaisiin sopia myös joustavista keräystavoitteista, jotka riippuisivat kulloisestakin markkinatilanteesta. Siten markkinoiden laskusuhdanteessa (kysynnän vähentyessä) voitaisiin keräystavoitteista tinkiä, ja lisätä niitä voimakkaan kysynnän leimaamassa markkinoiden kasvuvaiheessa. Samoin tulee pohtia järjeviä tapoja säilyttää työllisyys täyden suhdannesyklin ajan ja kautta koko arvoketjun ehdottoman tarpeellisella tasolla sellaisilla asiaankuuluvilla toimialoilla kuin pakkausjäte, paperi yms.

1.12 Lisäksi voitaisiin harkita sellaisten kierrätystavoitteiden ja/tai -kiintiöiden asettamista, jotka vastaisivat pelkästään EU:ssa

uusiokäytettävissä olevan jätteen volyymia. Niihin ei kuuluisi ulkomaille myytävä jäte, joka ei ole EU:n teollisuuslaitosten hyödynnettävissä. Toimenpiteen yhteydessä pitäisi tavoitteet/kiintiöt kuitenkin määrittää uudelleen, EU:n olemassa olevan kierrätyskapasiteetin mukaisiksi.

1.13 ETSK tukee voimakkaasti teollisuutta, kun se vaatii EU:ta laatimaan kattavan ja johdonmukaisen politiikan, joka koskee pitkäjännitteistä raaka-aineiden kestävästä saatavuudesta ja resurssien käyttöä. Tämän politiikan tulisi tukea eurooppalaista teollisuutta sen pyrkimyksissä käyttää luonnonvaroja "kehdestä kehtoon" -periaatteen mukaisesti. Kierrätystä pitää tukea parantamalla keräysinfrastruktuuria, luomalla oikeusvarmuutta ja yhtäläiset toimintaedellytykset sekä poistamalla turhat hallinnolliset rasitteet. Tämä keskeinen vaatimus edellyttää, että kaikki asetukset, direktiivit ja päätökset ovat keskenään johdonmukaisia ja tasapainoisia.

1.14 EU:n antamalla jätteitä koskevilla säännöksillä asetetaan kaikille jätevirtojen kanssa tekemisissä oleville toimijoille oikeudelliset velvoitteet. Kulloistenkin viranomaisten pitää valvoa tiukasti tämän velvollisuuden noudattamista ja vaatia sitä. Viranomaisten koulutus on perusedellytys, kun pyritään torjumaan eräiden häikäilemättömien toimijoiden eritoten kansainvälisessä kaupassa harjoittamia laittomia käytänteitä.

1.15 EU:n ilmastonmuutospolitiikassa tulee kaikilta osin ottaa huomioon sekundaaristen raaka-aineiden tuomat ympäristöhyödyt. Pitää välttää epäjohdonmukaisuuksia: esimerkiksi EU:n kasvihuonekaasujen päästökauppajärjestelmä (EU-ETS) ei heijasta energian ja hiilen säästöjä, jotka kertyvät kierrätettävien raaka-aineiden käytöstä muilla teollisuuden ja rakentamisen aloilla, ja rasittaa kyseisiä aloja ylimääräisillä kustannuksilla tarpeettomasti.

1.16 Kuvatun kaltaista monitahoista puitteiden kokonaisuutta tulisi lisäksi hallinnoida ottaen huomioon vakavassa hengessä käytävä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu, jotta kannustetaan luomaan uusia, laadukkaita työpaikkoja asianomaisiin arvoketjuihin.

2. Johdanto

2.1 Raaka-aineiden luotettava saatavuus ja niiden kestäväpohjainen käyttö ovat EU:n kestävä kehityksen politiikan keskeisiä osatekijöitä. Ne ovat EU:n tuotantoteollisuuden nykyisen ja tulevan kilpailukyyn perusta⁽¹⁾. Sekä primaaristen että sekundaaristen raaka-aineiden tuotantoketjut ovat aitoja elinkeinoaloja, jotka luovat työpaikkoja ja vaurautta Euroopassa. Kierrätys on taloudellista toimintaa, joka antaa merkittävän panoksen EU:n BKT:hen. Käytettyjen raaka-aineiden ja tuotteiden keräämiseen osallistuu kansalaisia, kuntia ja viranomaisia, jotka ovat investoineet tehokkaisiin järjestelmiin vastatakseen pitkäjännitteisen kestävä kehityksen kasvavaan kysyntään.

⁽¹⁾ Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Raaka-aineita koskeva aloite – työllisyyden ja kasvun kannalta kriittisten tarpeiden täyttämisen", EUVL C 277, 17.11.2009, s. 92.

2.2 On ymmärrettävä, että primaariset ja sekundaariset raaka-aineet täydentävät toisiaan: Vaikka sekundaariset raaka-aineet ovat ympäristön kannalta tehokas tapa kierrättää arvokkaita luonnonvaroja takaisin talouden käyttöön, ne eivät yleensä (vielä) riitä tyydyttämään raaka-aineiden (paperin, metallien ja mineraalien) kasvavaa kysyntää. Molempia raaka-ainetyyppejä tarvitaan, ja ne täydentävät toisiaan. Keräysjärjestelmien kehittäminen paremmiksi ja sekundaaristen raaka-aineiden käyttäminen EU:ssa edistävät Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamista.

2.3 Teollisuus vaatii EU:ta laatimaan kattavan ja johdonmukaisen politiikan, joka koskee pitkäjännitteistä raaka-aineiden luotettavaa saatavuutta ja kestävästä resurssien käyttöä. Tämän politiikan on tarkoitus tukea eurooppalaista teollisuutta sen pyrkimyksissä käyttää luonnonvaroja ”kehdosta kehtoon”. Raaka-aineita koskeva aloite, jätteiden synnyn ehkäisemistä ja kierrätystä koskeva teemakohtainen strategia, luonnonvarojen kestävä käytön teemakohtainen strategia sekä komission jäsenen Janez Potočnikin lippulaivahanke ”Resurssitehokas Eurooppa” ovat toisiinsa liittyviä aloitteita, joiden olisi oltava johdonmukaisia ja yhdenmukaisia. Myös muut aloitteet, kuten kestäväpohjainen kulutus ja tuotanto, jätteitä koskeva puitedirektiivi ja muut kierrätykseen ja luonnonvaroihin liittyvät toimintalinjat, olisi otettava huomioon.

3. Tärkeimpien sekundaaristen raaka-ainevirtojen yksilöiminen ⁽²⁾

3.1 On olemassa perinteisiä kierrätyshyödykkeitä, kuten rautapohjainen ja muu romumetalli, paperi- ja pahvijäte sekä lasi, joilla on mittava historia ja pitkät perinteet kierrättämisestä lähes suljetuissa kierroissa. Nämä nimienomaiset alat eivät kykene selviytymään ilman talteen otettujen raaka-aineiden ja käytettyjen tavaroiden jatkuvia toimituksia. Eräiden muiden materiaalien, kuten muovien, kierrätys on suhteellisen uutta, ja perinteisiin hyödykkeisiin verrattuna niiden uudelleenkäyttöprosessi raaka-aineksi ei välttämättä johda suljettuun kiertoon.

3.2 Tärkeimpien sekundaaristen raaka-aineiden virrat sekä niiden arvoketjujen toimijat määräytyvät raaka-aineiden kierrätysominaisuuksien perusteella.

3.2.1 **Rauta- ja teräsromu:** Rauta- ja teräsromun kierrättäminen käsittää yleensä romun keräämisen, lajittelun, paalaamisen, pakkauksen, leikkauksen, paloittelun ja/tai kokoluokittelun sekä lopullisen sulattamisen terästehtaalla. Rautapohjainen romumetalli kerätään joko erikseen tai sekaisin muun romumetallin kanssa, minkä jälkeen se lajitellaan romuttamossa ja myydään romunkäsittelylaitoksille tai lähetetään suoraan terästehtaisiin. Kun romu saapuu romunkäsittelylaitokselle, erityyppiset metallit erotellaan toisistaan ja ne valmistellaan paloittelua tai kokoluokittelua varten. Paloittelu ja kokoluokittelu ovat usein tarpeen seuraavaa erotteluvaihetta varten. Ruostumattoman teräksen tapauksessa suuremmat palat kerätään erikseen tai lajitellaan romuttamossa ennen paloittelua. Pienemmät ruostumat-

toman teräksen kappaleet erotellaan monivaiheisissa erotteluprosesseissa. Terästehtailla rauta- ja teräsromu syötetään tavallisesti suoraan sulatusuuneihin.

3.2.1.1 Euroopan teräskierrätysteollisuus on (käsittelyvaiheessa) varsin keskittynyt: seitsemän yritystä tuottaa noin 40 prosenttia kaikesta terästehtaisiin toimitettavasta teräsromusta. Kansainvälisen kierrätysjärjestön (*Bureau of International Recycling*, BIR) ja Euroopan raudan talteenotto- ja kierrätysjärjestön (*European Ferrous Recovery & Recycling Federation*, EFR) mukaan 27 jäsenvaltion EU:ssa on noin 42 000 romuttamoita, joista romuttamoala arvioi noin 250:n olevan suuryrityksiä ja 9 000:n keskisuuria tai suuria yrityksiä, jotka käsittelevät yli 120 000 tonnia romua vuodessa. Loput noin 36 000 yritystä ovat pieniä ja keskisuuria yrityksiä.

3.2.1.2 Keräysjärjestelmät voivat vaihdella tuotetyypeittäin ja valtioittain. Suurikokoiset käytöstä poistetut tuotteet sekä tuotteet, joita syntyy paljon, kuten rakennus- ja purkujätteet, kuljetetaan yleensä suoraan romuttamoille tai romunkäsittelylaitoksiin. Sekä romuajoneuvodirektiivissä että sähkö- ja elektroniikkalaiteromua koskevassa direktiivissä säädetään, että talteenotto, toisin sanoen romun kerääminen, on tuottajien vastuulla. Pakkausmateriaalien kaltaisten pienten tuotteiden keräämisen hoitavat paikallisviranomaiset, mikä tarkoittaa, että tässä tapauksessa keräämisestä ei vastaa romumetalliala, vaikka ala on toteuttanut eräitä, käytettyjä juomatölkkejä koskevia aloitteita, kuten keräyskeskuksia ja romuterminaleja, joissa teräs- ja alumiinitölkit erotellaan ja paalitetaan käsittelylaitoksiin tai jalostamoihin kuljetusta varten.

3.2.1.3 Romu yksi harvoista sekundaarisen raaka-aineen tyypeistä, jonka saatavuuden Euroopassa voidaan olettaa säilyvän ja josta kertyy jopa hieman ylijäämää. EU:n sisäinen romukauppa sekä romun tuonti ja vienti muihin maihin on ollut vakiintunutta jo vuosikymmeniä. On vaikea arvioida EU:n sisällä kuljetetun romun kokonaismäärää; vuonna 2008 tuonnin määräksi arvioitiin 5,3 miljoonaa tonnia ja viennin määräksi 12,9 miljoonaa tonnia, ja romun kokonaiskulutus samana vuonna nousi 112 miljoonaan tonniin.

3.2.2 **Muu kuin rautapohjainen romu ja muut tällaisia metalleja sisältävät jätevirrat:** Muun kuin rautapohjaisen romun kierrätyksessä a) asianomaiset metallit, b) käytettävissä olevat resurssit ja c) menetelmät, joita on käytettävä tiettyjen metallien erottamiseksi ja poistamiseksi, vaihtelevat paljon enemmän kuin raudan ja teräksen kierrätyksessä. Tärkeimmät ja määrältään runsaimmat metallit ovat alumiini, sinkki, lyijy ja kupari. Jätevirroissa on myös mm. tinaa ja arvometalleja, joita voidaan ottaa niistä pois asianmukaisin menetelmin.

3.2.2.1 Asianomaiset keräysjärjestelmät ovat joko samat kuin rautapohjaisen romun kohdalla tai muistuttavat niitä. Laadukkaan metalliromun saamiseksi talteen käytöstä poistetuista tuotteista (romuajoneuvot, sähkö- ja elektroniikkalaiteromu) hyödynnetään pitkälle kehitettyä teknologiaa. Toisaalta keskeisten värimetallien ”kalastuksessa” jätevirroista on saavutettu hyvin korkea talteenottoaste, ja niiden hyödyntämisasteet ovat myös erittäin korkeat.

⁽²⁾ Tiedot ovat pääosin peräisin jättealaa käsittelevistä Yhteisen tutkimuskeskuksen tutkimuksista (<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/>) sekä alakohtaisista tilastoista.

3.2.2.2 Myös tuhka ja kuona ovat erityistä tekniikkaa edellyttävän värimetallien talteenoton kannalta tärkeitä jätteitä. EU:n malmikaivosalueilla on vanhoja kaivostoiminnan jäännösainekertymiä, jotka sisältävät valtaosin hyödyntämättömiä muiden kuin rautapohjaisten metallien varantoja. Vaikka kyseinen kaivosjäte⁽³⁾ on rajattu EU:n yleisen jätelainsäädännön soveltamisalan ulkopuolelle, pitää näihin raaka-aineisiin kiinnittää huomiota, siinä määrin kuin niiden hyödyntäminen on taloudellisesti kannattavaa.

3.2.3 **Kierrätyspaperi:** Paperiteollisuus on ala, joka on alusta lähtien perustunut uusiutuviin luonnonvaroihin ja kierrätykseen: kerätyt lumput olivat ensimmäinen paperin valmistukseen käytetty raaka-aine. Paperin kierrätys on ollut tähän asti suhteellisen yksinkertaista, ja keräyspaperia on pääasiassa käytetty raaka-aineena. Paperin kierrätyksessä (kuten rautapohjaisten metallien kierrätyksessä) on tyypillisesti kaksi pääresurssia: teollisuuden tuottama jättepaperi (muun muassa pakkaus- ja painoteollisuus) sekä kuluttajien tuottama jäte (yhdyskuntajäte). Kierrätyksessä suositaan lajiteltuja paperilajeja, ja siksi yhdyskuntajäte edellyttää käytetyn paperin erottamista ja perustavia lajittelutoimintoja.

3.2.3.1 Äskettäinen taantuma vaikutti tuntuvasti raaka-ainevirtoihin: keräyspaperin hyödyntäminen väheni 7,6 prosenttia, 44,9 miljoonaan tonniin, vuonna 2009. Paperin kerääminen väheni ensimmäistä kertaa, 3,6 prosenttia, 56,6 miljoonaan tonniin, ja paperin kulutus pieniä samana ajanjaksona 10,1 prosenttia. Keräyspaperin vienti EU:n ulkopuolisiin maihin, Norjaan ja Sveitsiin kasvoi edelleen, ja sen määrä oli 12,8 miljoonaa tonnia, josta 96,3 prosenttia vietiin Aasian markkinoille. Suurin osa Aasiaan viedystä raaka-aineesta meni Kiinaan (71,4 prosenttia Euroopan viennistä). Tänä poikkeuksellisenä vuonna havaittujen kehityssuuntausten tuloksena kierrätysaste nousi vuonna 2009 ennätyskellisen korkeaan 72,2 prosenttiin, kun se edellisenä vuonna oli ollut 66,7 prosenttia. Talouden elpessä voi tapahtua väliaikainen heilahdus vastakkaiseen suuntaan, kun kierrätys ei ehkä kykene välittömästi vastaamaan paperinkulutuksen kasvuun. Alan rakenteen viimeaikaisen kehityksen vuoksi keräyspaperi muodostaa 44,2 prosenttia ja puumassa 40,4 prosenttia paperinvalmistuksessa käytetystä kuidusta Euroopan paperiteollisuuden liittoon (CEPI) kuuluvissa valtioissa.

3.2.4 **Lasi:** Lasia voidaan laadun kärsimättä kierrättää sataprosenttisesti, ja toistuvasti, uusien lasipakkausten valmistamiseksi. Keräyslasia käytetään laadultaan vastaavan uuden lasin valmistukseen. Näin ollen lasi on todellinen ”kehdestä kehtoon”-kierrätysmateriaali. Jopa 90 prosenttia jätelasista voidaan käyttää uusien lasipakkausten valmistamiseen; ainoa todellinen jätelasin käyttöä nykyisin rajoittava tekijä on kerätyn lasin määrä ja jätelasin saatavuus Euroopassa.

3.2.4.1 Lasin talteenottojärjestelmä on melko yksinkertainen – suurin osa keräyslasista on peräisin pakkausjätteestä (käytetyt lasipakkaukset), ja pieni osa siitä otetaan talteen rakennusjätteestä (tasolasi). Pakkauslasin keskimääräinen kierrätysaste on 27 valtion EU:ssa 65 prosenttia. Vuonna 2008 koko Euroopassa (Norja, Sveitsi ja Turkki mukaan luettuina) kerättiin lähes 11,5 miljoonaa tonnia lasipakkauksia.

3.2.4.2 Lasinkierrätyksen haasteena on saada kierrätykseen ne 7 miljoonaa tonnia lasia, jotka saatettiin markkinoille vuonna 2008, mutta joita ei kierrätetty. On erittäin tärkeää kehittää kierrätystä ja tukea asianmukaisia kierrätysjärjestelmiä Euroopan unionissa.

3.2.4.3 Tasolasin ja romuajoneuvoista peräisin olevan lasin keräämiseen ja kierrätykseen tarvittavat järjestelmät ovat vielä alikehittyneitä, ja niinpä tämä arvokas resurssi on yhä pikeminkin ympäristöaraste.

3.2.5 **Muovijätteet** muodostavat noin 25 prosenttia kaikesta kaatopaikoille kerääntyvästä kiinteästä jätteestä. Muovimateriaalien heikon hajoavuuden vuoksi niiden hajoamisprosessi kestää kauan sen jälkeen, kun ne on viety kaatopaikalle. Muovin polttaminen energian talteen saamiseksi aiheuttaa paljon vaarallisia päästöjä, ja siksi se on tehtävä valvotusti asianmukaisissa laitoksissa.

3.2.5.1 Tärkeimmät muovina kuluttavat ja samalla tärkeimmät jätemuovia tuottavat alat ovat seuraavat: pakkausteollisuus (38,1 prosenttia), (koti)taloudet (22,3 prosenttia) ja rakennusala (17,6 prosenttia). Jakelu- ja vähittäiskauppa-alan tuottama pakkausjäte muodostaa yli 80 prosenttia jätemuovista, joka voitaisiin kerätä (potentiaali). Kotitalouksien sekajätteestä kerättävä ja käsiteltävä jätemuovi vaikuttaa olevan yksi vaikeimmin hallittavista jätelajeista. Useimpia rakentamisessa käytettävistä muoveista käytetään pitkäaikaisiin käyttötarkoituksiin.

3.2.5.2 Jotkin osat muovijätteestä, kuten elintarvikepakkaukset tai muovit, joihin on sekoitettu muita materiaaleja, eivät sovellu kierrätykseen, koska saastuneen muovin puhdistaminen maksaisi tähän kuluvaan suuren energiamäärän takia enemmän kuin tuotteilla on arvoa. Niitä voidaan kuitenkin käyttää energian saamiseksi talteen.

3.2.5.3 27 jäsenvaltion EU on muovijätteiden, -leikkeiden ja -romun nettoviejä. Tuonnin ja viennin välinen kuilu on jatkuvasti kasvanut vuodesta 1999 lähtien. Vuosien 1999 ja 2002 välillä tapahtuneen hienoisien kasvuun jälkeen vienti kasvoi vuosina 2002–2006 räjähdysmäisesti 2,1 miljoonaan tonniin. Tuonti kasvoi vuosien 1999 ja 2006 välisenä aikana 55 000 tonnista 256 000 tonniin.

3.2.5.4 Polyesterikatkokuidun osalta muodostaa kierrätetty polyetylenitereftalaatti 70 prosenttia EU:ssa jalostettavasta raaka-aineesta. Polyesteristä valmistettujen pullojen saanti on siten ratkaisevan tärkeää. Valmistajat EU:ssa ovat kuitenkin joutuneet vakaviin ongelmiin, koska myyjätahot enenevästi rahtavat polyetylenitereftalaatin joko hiutaleina (pilkottuja pullonkappaleita) tai pullopaaleina Kaukoitään ja varsinkin Kiinaan. Viimeksi mainitussa maassa ollaan poistamassa polyetylenitereftalaattijätteen tuontirajoituksia, jotta tämän tärkeän sekundaarisen raaka-aineen virta EU:sta voimistuisi entisestään.

⁽³⁾ Kaivannaisteollisuuden jätteistä säädetään direktiivissä 2006/21/EY.

4. Kierrätyksen oikeudellinen kehys

4.1 Suora sääntely EU:ssa

4.1.1 Kierrätystä olisi tuettava kehittämällä keräysinfrastruktuuria, luomalla oikeusvarmuutta ja yhtäläiset toimintaedellytykset sekä poistamalla turhat hallinnolliset rasitteet. Tämä keskeinen vaatimus edellyttää, että kaikki asetukset, direktiivit ja päätökset ovat johdonmukaisia ja tasapainoisia. Vaikka jätteitä koskevalla puitedirektiivillä (2008/98/EY) lähdettiin oikeaan suuntaan, sitä on pidettävä ensimmäisenä vaiheena, joka edellyttää säännöllisiä tarkistuksia ja hienosäätöä.

4.1.2 Muita merkittäviä säädöksiä ovat pakkauksista ja pakkausjätteestä annettu direktiivi 94/62/EY nykyisessä muodossaan, romuajoneuvoista annettu direktiivi 2000/53/EY, jätteiden siirrosta annettu asetus (EY) N:o 1013/2006 sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annettu direktiivi 2002/96/EY. Näissä direktiiveissä asetetaan mielivaltaisia kierrätystavoitteita, jotka vääristävät sekundaaristen raaka-aineiden vapaita markkinoita. Kun otetaan huomioon lähes jatkuvat muutokset ja tarkistukset, tämä kehys edellyttää, että sen vaikutuksiin kiinnitetään jatkuvasti huomiota.

4.2 **Epäsuora sääntely:** Talteenotto- ja kierrätysprosesseja ei säännellä vain jätteitä koskevilla monilla eri säädöksillä. Myös tiettyjä teollisuudenaloja tai yleensä teollisuutta sääntelevä lainsäädäntö asettaa lisärajoitteita ja vaikuttaa kierrätykseen. Tällä alalla huomattavin vaikutus on REACH-asetuksella (asetus (EY) N:o 1907/2006) sekä EU:n ilmastonmuutospolitiikalla.

4.2.1 Jätteet eivät sinänsä kuulu REACH-asetuksen soveltamisalaan, mutta talteen otettuun aineeseen tai seokseen saatetaan soveltaa REACH-asetusta, kun se ohittaa ”jätteeksi luokittelun päättymisen” rajalinjan. Komissio on kiinnittänyt huomiota tähän ongelmaan, ja asianomaiset tekniset työryhmät käsittelevät sitä päätyen enemmän tai vähemmän tyydyttäviin ehdotuksiin tämän umpikujatilanteen ratkaisemiseksi. Tästä huolimatta epävarmuutta on vielä jäljellä, mutta Sevillassa toimivalta komission Yhteisen tutkimuskeskuksen tekniikan tulevaisuudentutkimuksen laitokselta on saatavissa hyvin hyödyllisiä tutkimuksia ja Euroopan kemikaalivirastolta on saatavissa tietoja, jotka voisivat auttaa ratkaisemaan ongelmat. Näin ei silti täysin poisteta rekisteröimisen uhkaa niissäkään tapauksissa, joissa rekisteröinnistä ei voi olla mitään hyötyä.

4.2.2 EU:n ilmastonmuutospolitiikalla on määrä edistää kannustimia, jotka johtavat koko maailman johdonmukaiseen ja kestäväan siirtymiseen fossiilista primaarienergian lähteistä vaihtoehtoisiin energianlähteisiin. EU:n ilmastonmuutospolitiikka koostuu yksittäisistä elementeistä, joiden väitetään olevan yhdennettyjä, mutta valitettavasti tämä yhdentymisen on enemmän sanoja kuin todellisuutta. Eräät politiikan osat haittaavat vakavasti talteenotto- ja kierrätysprosesseja: Kioton jälkeistä strategiaa varten ajantasaisesti EU:n kasvihuonekaasujen päästökauppajärjestelmä (EU-ETS) estää hallinnollisella lähestymistavallaan toimijoita jakamasta päästöoikeuksia kaudeksi 2013–2020. Lisäksi asteittain käyttöön otettavat päästöoikeuk-

sien huutokaupat veisivät taloudellisia resursseja toimijoilta, joilla olisi siten vielä vähemmän rahaa hiilipäästöjen vähentämisen prosesseihin tulevaisuudessa. Toisaalta päästökauppajärjestelmässä ei oteta huomioon energian ja hiilen säästöjä, jotka johdettavat kierrätettävien raaka-aineiden käytöstä muilla teollisuuden ja rakentamisen aloilla.

4.2.3 Uusiutuvia energianlähteitä koskeva direktiivi aiheuttaa sekin ongelmia. Voimakas pyrkimys kohti uusiutuvia energianlähteitä ja niiden massiivinen ja epätasapainoinen tukeminen ovat aiheuttaneet vakavan vaaran siitä, että suuria määriä talteen otettuja sekundaarisia raaka-aineita (kaikenlainen biomassa, keräyspaperi) käytetään uusioraaka-aineiden valmistamisen sijasta energian, sähkön ja lämmön tuotantoon. Kaikkia näitä riskejä olisi tutkittava huolellisesti ja ne olisi minimoitava, jos sekundaaristen raaka-aineiden saatavuutta halutaan ylläpitää tai mahdollisuuksien mukaan jopa parantaa. ”Biomassan” määritelmään on kiinnitettävä huomiota ja sitä on tarvittaessa tiukennettava, jotta vältetään sen väärinkäyttö uusiuuvan energian tuotannon tarkoituksiin. Eräissä tapauksissa aiheuttavat markkinoita vääristävät subventiot sen, että jopa primaarisia raaka-aineita (puuta) yksinkertaisesti poltetaan!

4.2.4 EU:n antamilla jätteitä koskevilla säännöksillä asetetaan kaikille jätevirtojen kanssa tekemisissä oleville toimijoille oikeudelliset velvoitteet. Kulloistenkin viranomaisten pitää valvoa tiukasti tämän velvollisuuden noudattamista ja vaatia sitä. Viranomaisten koulutus on perusedellytys, kun pyritään torjumaan eräiden häikäilemättömien toimijoiden eritoten kansainvälisessä kaupassa harjoittamia laittomia käytänteitä.

5. Sekundaaristen raaka-aineiden tärkeimpien virtojen arvoketjut ja toimijat

Tekstijaksossa 3 esitetyn yksilöinnin perusteella on ilmeistä, että sekundaaristen raaka-aineiden virroissa on suuria eroja. Eräät niistä liikkuvat lähes itsestään, koska kyseisillä jätteillä on jo kauan ollut toimivat keräys-, esikäsittely- ja käsittelyjärjestelmät (lajittelu mukaan luettuna), ennen kuin talteen otettu raaka-aine toimitetaan suurempaan tuotantolaitokseen. Talteenotto- ja kierrätysprosessien mahdollisten riskien yksilöimiseksi ja niiden välttämiseksi voidaan esittää yhteenveto useista ominaispiirteistä.

5.1 Sekundaarisen raaka-aineen kaupallinen arvo on yksi raaka-aineen lopulliseen saatavuuteen vaikuttavista keskeisistä tekijöistä. Keskittyneiden jätevirtojen (rauta, lasi ja paperi) kohdalla jätteen keräys ja esikäsittely ovat suhteellisen halpoja vaihteita, ja syntyvän sekundaarisen raaka-aineen saatavuus on varsin hyvä ja hinta kohtuullinen. Markkinaolosuhteet vaikuttavat suljetun kierron kaikissa vaiheissa. Toisaalta on olemassa jatkuvasti kasvava kierrätyksen sektori, joka ei perustu raaka-aineen markkinahintaan vaan EU:n jätepolitiikan noudattamiseen. Suurin osa pakkausjätteestä, sähkö- ja elektroniikkaromusta ja biologisesti hajoavasta jätteestä käsitellään eri direktiivien tavoitteiden saavuttamiseksi.

5.1.1 Näistä jätevirroista saatavien sekundaaristen raaka-aineiden tuotanto ei ole taloudellisesti kestävää globaaleilla markkinoilla. Jätteitä kerätään, lajitellaan ja käsitellään joko tuottajan vastuuta koskevien laajennettujen sääntöjen täytäntöönpanon tai suoran julkisen rahoituksen vuoksi. Molemmissa tapauksissa kierrätyksen maksavat Euroopan unionin kansalaiset joko veronmaksajina tai kuluttajina.

5.1.2 Eurooppa tuottaa sekundaaristen raaka-aineiden varaston, joka on minkä tahansa globaalien toimijain saatavilla milloin tahansa, kun maailmanmarkkinoiden raaka-aineiden kysyntä kasvaa. Valtavia määriä kerättyä käsittelemätöntä jätettä viedään unionin ulkopuolelle, pääasiassa Aasiaan. Koska maailmanmarkkinat ovat epävakaita, myös hintatasot vaihtelevat paljon. Kun maailmanmarkkinoilla on laskusuhdanne, talteen otetut sekundaariset raaka-aineet kasautuvat, koska kierrätystavoitteet on täytettävä. Tämä tilanne aiheuttaa hyvin vaarallisia markkinavääristymiä EU:ssa.

5.1.3 EU:n kierrätysyritysten on tehtävä kierrätyslaitoksia rakentaessaan paljon enemmän investointeja kuin niiden aasialaisten kilpailijoiden, koska niiden on säilytettävä sekä ylikapasiteetti että korkeampi teknologinen taso. Kun raaka-aineiden maailmanmarkkinat sitten elpyvät, EU:n kierrätysyritysten kalista kapasiteettia ei hyödynnetä, koska kerätty jäte viedään Euroopasta käsittelemättömänä. Näin ollen globaalit raaka-ainevaihtoajat ja jätteitä koskeva sääntelykehys on ehdottomasti sovitettava toisiinsa, jotta vältetään markkinahäiriöt ja helpotetaan EU:n teollisuuden sekundaaristen raaka-aineiden saamista.

5.1.4 Sekundaarisilla raaka-aineilla käytävän laittoman tai puolittain laittoman kaupan rajoittamisen perustana voisi olla kansainvälisten ISO-standardien kaltaisten kansainvälisesti tunnustettujen laatunormien täyttämisen vaatiminen EU:n ulkopuolisilta sekundaarisista raaka-aineista vastaanottavilta tahoilta. Jäsenvaltioiden pitää myös ryhtyä kaikkiin oikeudellisiin toimiin tarkistaessaan kerätyn jätteen alkuperän laillisuutta, aina kun sitä on syytä epäillä.

5.1.5 Koska raaka-ainepolitiikka on monilla tahoilla maailmassa strateginen turvallisuuskysymys, voitaisiin lukuisia se-

kundaarisen raaka-aineen saatavuuteen liittyviä ongelmia ratkaista, jos EU:n tukea olisi tarjolla kokonaisten arvoketjujen mitalta, erityisesti korkealuokkaisten ("ensiluokkaisten") sekundaaristen raaka-aineiden osalta. Luonnollisesti pitää tarkastella uudelleen sekundaaristen raaka-aineiden eritelmiä, jotta kyetään määrittelemään sekundaaristen raaka-aineiden "ensiluokkaisuus".

5.2 Järkevän kierrätyksen ympäristövaikutusten on oltava hyödyllisiä kaikille merkittävälle teollisuudenaloille, jotka käyttävät suuria määriä tai osuuksia sekundaarisia raaka-aineita. Edes pitkälle kehitetyn käsittelyteknologian käyttö vaativiin jätevirtoihin ei muuta tätä yleistä toteamusta. Tavallisesti kokonaisenergiankulutus vähenee, joskus murto-osaan tavanomaisesta kuluksista, kun on kyse "kalastettujen" tai talteen korjattujen raaka-aineiden käsittelystä. Tämä merkitsee myös pienempiä hiilidioksidipäästöjä ja useimmiten myös pienempiä kaasupäästöjä ja niin edelleen. Jätevirtojen epäpuhtauksien vuoksi syntyy uutta jätettä, josta on huolehdittava, ja joissain tapauksissa on käytettävä myös tehokkaita jätevedenkäsittelylaitoksia. Tällaiset hankalat jätevirrat aiheuttavat myös korkeampia esikäsittely- ja käsittelykustannuksia, jotka tekevät prosesseista kalliimpia.

5.3 Sekundaaristen raaka-aineiden kilpaileva käyttö kulloisenkin teollisuudenalan ulkopuolella muodostaa kyseiselle teollisuudelle suuren riskin (ks. kohta 4.2.3). Täysin toisenlaista tarkoitusta palvelemaan myönnettävä rahoitus vääristää vakavasti kilpailuympäristöä, ja se saattaa aiheuttaa äärimmäisen pahoja vääristymiä raaka-ainemarkkinoilla. Paperiteollisuus ei voi kilpailla sekä kuitupuusta (joka on tärkein raaka-aine) ja keräyspaperista (joka on toiseksi tärkein raaka-aine) uusiutuvia energialähteitä käyttävien ja niille annettavien tukien nauttivien sähkön ja lämmön tuotantolaitosten kanssa. On toteutettava asianmukaisia suojoitoimenpiteitä, jotta varmistetaan perusraaka-aineiden saatavuus. Jos tällaisia toimenpiteitä ei toteuteta, yksi EU:n tärkeimmistä teollisuudenaloista joutuu vakavaan vaaraan. "Ensiluokkaisten" sekundaaristen raaka-aineiden tuotannon tukeminen lisää työvoiman kysyntää, millä on myönteistä sosiaalista vaikutusta, kun ajatellaan sekundaaristen raaka-aineiden kulutusta kriisin leimaamina ajanjaksoina.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

III

(Valmistavat säädökset)

EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

469. TÄYSISTUNTO 16. JA 17. HUHTIKUUTA 2011

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Talouspolitiikan koordinoinnin tehostaminen vakautta, kasvua ja työpaikkoja varten – Välineet vahvempaan EU:n talouden ohjauksjärjestelmään”

KOM(2010) 367 lopullinen

(2011/C 107/02)

Esittelijä: Stefano PALMIERI

Euroopan komissio päätti 30. kesäkuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Talouspolitiikan koordinoinnin tehostaminen vakautta, kasvua ja työpaikkoja varten – välineet vahvempaan EU:n talouden ohjauksjärjestelmään

KOM(2010) 367 lopullinen.

Asian valmistelusta vastannut ”talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus” -erityis- jaosto antoi lausuntonsa 7. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 240 ääntä puolesta ja 2 vastaan 14:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) suhtautuu myönteisesti Euroopan komission näkemukseen, että talouspolitiikan koordinoimista on yhtenäistettävä nykyistä enemmän Euroopan unionissa, ja että se on ottanut asialistalleen tarpeen vahvistaa talouden ohjauksjärjestelmää unionissa.

1.2 ETSK toteaa, että nykyinen talouskriisi on asettanut ylipäätään Euroopan unionin ja erityisesti talous- ja rahaliiton taloudellisen, sosiaalisen ja myös poliittisen kestäkyvyn kovalle koetukselle sekä tuonut esiin jäsenvaltioiden heikot koordinoimistavalmiudet. Tämä on ilmennyt sekä hätätoimissa kriisin taloudellisten ja reaalisten vaikutusten hillitsemiseksi että globaalien arkkitehtuurin – ja etenkin euroalueen – uudistamistoimissa vastaavan tilanteen toistumisen estämiseksi lähitulevaisuudessa. Li-

säksi on selvää, että eräiden jäsenvaltioiden huomattava julkinen velka – joka johtuu ainakin osittain laajoista pankkien pelastustoimista – jarruttaa julkisia investointeja ja heikentää sosiaalime- nojen pohjan kestävyyttä.

1.3 ETSK toivoo, että EU:n talouden ohjauksjärjestelmän vahvistamisessa kiinnitetään yhtä lailla huomiota niin vakauden kuin uutta työllisyyttä luovan kasvun vaatimuksiin.

1.4 ETSK aikoo antaa panoksensa, jotta päästään tarvittavaan laajaan yhteisymmärrykseen ja voidaan vahvistaa tehokkaasti talouden ohjauksjärjestelmää, ja tuoda esiin yhtäältä eräitä komis- sion lähestymistapaan sisältyviä rajoituksia ja riskejä sekä toi- saalta merkittäviä mahdollisuuksia.

1.5 Ensinnäkin on päästävä eroon EU:n nykyisestä umpikujusta. Se johtuu EU:n perustuslakiin liittyvistä vaiheista ja unionin laajentumisesta käsittämään 27 jäsenvaltiota, joilla on hyvin erilainen historia ja erilaiset poliittiset näkymät. Tämän vuoksi on vaikea määrittellä yhteisiä taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöä koskevia tavoitteita, joihin talouden ohjausjärjestelmän on perustuttava.

1.6 Tulevien sääntöjen on myös pohjattava menneisyyttä käsittelevään yhteiseen analyysiin. Etenkin on analysoitava jo olemassa olevien koordinoituvälaineiden rajoja, sillä ne ovat johtaneet vakaus- ja kasvusopimuksen tehostamiseen soveltamiseen sekä siihen, ettei Lissabonin tavoitteita ole saavutettu.

1.7 Lisäksi on aikataulun osalta päätetty ottaa – tammikuun 1. päivästä 2011 lähtien – käyttöön EU-ohjausjakso määrittelemättä etukäteen prosessissa sovellettavia sääntöjä ja sisältöjä. Asianomaiset institutionaaliset toimijat eivät ole myöskään keskenään sovittaneet ehdotuksia tehokkaasti yhteen.

1.8 Kansalaisia edustavien toimielinten (parlamentti ja komiteat) rajallinen osallistuminen talouden ohjausjärjestelmästä käytävään keskusteluun ja uuden ohjausjärjestelmän soveltamiseen uhkaa johtaa siihen, että samalla kun Eurobarometrin tiedot osoittavat EU:ta kohtaan tunnetun luottamuksen vähenemistä, suuri yleisö tulkitsee sääntöjen vahvistamisen – poliittisen toimintavaran vähenemisen ja suunniteltujen automatismien lisäämisen vuoksi – ”legitimiteetin puutteeksi” unionin päätöksenteossa.

1.9 ETSK katsoo, että Euroopan talouspolitiikan koordinoimisen demokraattinen oikeutus on vahvistettava Euroopan parlamentissa. ETSK toivoo tässä yhteydessä, että Euroopan parlamentilla voisi olla merkittävä rooli EU-ohjausjakson myötä käynnistetyssä prosessissa, kun Euroopan komission tiedonannossa suunniteltuja korjaustoimia valvotaan ja arvioidaan.

1.10 Suuri yleisö hyväksyy budjettirajoitukset vain, jos säilytetään Eurooppa 2020 -strategiassa mainittujen kasvutavoitteiden ja taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen tavoitteiden – tavoitteiden toteuttamiseksi tarvitaan investointeja, jotka eivät kenties ole sovittavissa yhteen talousarvion rajoitteiden kanssa – sekä vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyvien raha- ja finanssimarkkinoiden vakausvaatimusten yhdenmukaisuus.

1.11 Tätä varten on otettava BKT:n ohella käyttöön joukko muita asianmukaisia indikaattoreita, joissa voidaan ottaa huomioon sosiaaliset ja ympäristöä koskevat saavutukset ja tappiot ja jotka heijastavat näin kansalaisten todellisia huolia. Tässä yhteydessä on toteutettava tiedonannossa ”BKT ja muut indikaattorit” mainitut viisi toimenpidettä. Toimenpiteisiin sisältyvät ympäristöä koskevien ja sosiaalisten indikaattorien käyttö, lähes reaai-

liaikaisen tiedon käyttöön asettaminen ja hyvinvoinnin jakautumisesta ja epätasa-arvosta kertovien tietojen täsmällinen raportointi, kestävä kehitys koskevan eurooppalaisen ”taulukon” laatiminen sekä kansantalouden tilinpidon laajentaminen ympäristöä koskeviin ja sosiaalisiin seikkoihin.

1.12 ETSK voisi roolissaan neuvoa-antavana elimenä antaa panoksensa EU-ohjausjakson yhä parempaan toimintaan järjestämällä vuosittain erityisistunnon, jossa keskusteltaisiin suosituksista ja tavasta luoda yhteisymmärrystä kansallisen tason uudistuksista ottaen huomioon hyväksytyjen toimien sosiaalinen vaikutus. Tällainen keskustelu voitaisiin käydä syksyllä sen jälkeen kun jäsenvaltioille osoitetut suositukset on hyväksytty virallisesti, ja keskustelun päätelmät olisivat lähtökohtana keskustellessa jäsenvaltioiden sosiaali- ja talousneuvostojen ja parlamenttien sekä Euroopan parlamentin kanssa.

1.13 Huomion kiinnittäminen yhä enemmän työmarkkinaosapuolten työehtosopimusneuvotteluihin etenkin euroalueella, jossa jäsenvaltiot eivät voi enää käyttää devalvointia, johtaa siihen, että ammattiliittojen ja työnantajajärjestöjen suhteista tulee komission muotoileman strategian kiinteä osa. Yhtenä ratkaisuna voisi olla makroekonomisen vuoropuhelun nykyistä tiiviimpi ja tavoitteellisempi käyttö, sillä sen avulla hallitukset ja työmarkkinaosapuolet voisivat yhdessä arvioida tehokkaasti EU:n taloudellista tilannetta ja toteutettavia toimia tiiviissä yhteydessä kansallisella tasolla käytävän työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun kanssa.

1.14 Talouspolitiikkojen tehokkaan koordinoimisen toteuttaminen edellyttää makroekonomisen viitekehyksen ja ennakoivan makroekonomisen kehyksen hyväksymistä. ETSK toivoo tässä yhteydessä, että luodaan edellytykset, jotta Eurostatilla on käytössään asianmukaiset tietokannat. Näin Euroopan komissio voi laatia tarkemmin ennakoivia ehdotuksia, ja muilta asianomaisilta toimielimiltä – Euroopan keskuspankilta, Eurooppa-neuvostolta, Euroopan parlamentilta ja jäsenvaltioiden parlamenteilta – saada todellista tukea.

1.15 ETSK toivoo, että Euroopan talouspolitiikkojen koordinointi olisi ainakin euroalueen maiden osalta ensimmäinen askel kohti todellista yhteistä talouspolitiikkaa ja finanssipolitiikkojen koordinoimista.

1.16 Mikäli euroalueella tehostetaan entistä tiiviimmän talouspolitiikan koordinoimisen puitteissa vero- ja rahapolitiikan yhteensovittamisen ohella myös palkkapolitiikan koordinoimista, on otettava huomioon oikeus käydä työehtosopimusneuvotteluja – valtion niille asettamat tavoitteet tai jopa valtion määräämät palkkaleikkaukset eivät ole hyväksyttävissä, ja ne tulee tässä yhteydessä hylätä.

2. EU:n talouden ohjausjärjestelmän vahvistaminen Euroopan komission tiedonannossa ⁽¹⁾

2.1 Komission tiedonannossa kehitetään edelleen tiedonannossa ”Talouspolitiikan koordinoinnin tehostaminen” ⁽²⁾ esitetyjä ajatuksia sekä Eurooppa-neuvoston asiakirjan 13/10 linjauksia, joissa otetaan huomioon talouden ohjaustyöryhmän (VAN ROMPUYN työryhmän) työn tähänastiset tulokset.

2.2 Komission asiakirjassa tunnustetaan implisiittisesti, että talous- ja rahoituskriisin vaikutukset ovat rasittaneet yleisesti ottaen Euroopan unionin ja erityisesti talous- ja rahaliiton taloudellista ja sosiaalista kestävyys- ja tuoneet esiin Euroopan talouspolitiikkojen heikot koordinoitavuudet.

2.3 Tässä yhteydessä tiedonannon tarkoituksena on luoda toimenpidekehys, jonka avulla voidaan varmistaa EU:n 27 jäsenvaltion ja etenkin talous- ja rahaliittoon kuuluvien 16 jäsenvaltion – joita varten on laadittu erityissääntöjä – talouspolitiikkojen koordinoinnin parantaminen. Suunnitellussa arkkitehtuurissa pyritään integroimaan vakaus- ja kasvusopimus Eurooppa 2020 -strategiaan.

2.4 Komissio pyrkii toteuttamaan EU:n talouden ohjausjärjestelmän vahvistamisprosessissa etenkin kolme tavoitetta.

2.4.1 Ensimmäisenä tavoitteena on *talouspolitiikkojen koordinoinnin ja seurannan vahvistaminen*, jotta

- vähennetään jäsenvaltioiden välistä epätasapainoa valvomalla hälytys- ja seuraamusjärjestelmien avulla tehostetusti makrotaloutta
- yhtenäistetään finanssipolitiikkojen kansallisia kehyksiä hyväksymällä jäsenvaltioiden väliset vähimmäisvaatimukset sekä siirtymällä vuotuisesta budjettisuunnittelusta monivuotiseen suunnitteluun
- tehostetaan vakaus- ja kasvusopimusta keskittymällä velan kehitykseen ja alijäämiin.

2.4.2 Toisena tavoitteena on *laatia korjaavien toimenpiteiden ja seuraamusten järjestelmä*, jota sovelletaan EU:n jäsenvaltioiden rikkomusten yhteydessä.

2.4.3 Kolmantena ja viimeisenä tavoitteena on *ottaa käyttöön talouspolitiikan etukäteiskoordinoinnin EU-ohjausjakso*, jota voidaan soveltaa myös rakenneuudistuksiin ja Eurooppa 2020 -strategiassa suunniteltuihin talouskasvun tukitoimiin.

⁽¹⁾ KOM(2010) 367 lopullinen.

⁽²⁾ KOM(2010) 250 lopullinen.

2.5 Komissio on ottanut kyseiset tavoitteet huomioon sekundaarilainsäädännössä julkaistessaan 29. syyskuuta 2010 kuuden tiedonannon hyväksymistä koskevan paketin ⁽³⁾. Tiedonannoissa käsitellään yksityiskohtaisesti konkreettisia täytäntöönpanomenettelyjä. ETSK antaa tiedonannoista kaksi erillistä lausuntoa, joista toisessa tarkastellaan vakaus- ja kasvusopimuksen uudistusta ja toisessa makroekonomista epätasapainoa. Näin ollen käsillä olevassa lausunnossa rajoitetaan tarkastelemaan yleisluonteisesti komission ehdottamaa ohjausjärjestelmää puuttumatta lainsäädäntöpakettiin, jota käsitellään erikseen edellä mainituissa kahdessa lausunnossa.

3. Yleistä

3.1 On suhtauduttava myönteisesti komission päätökseen käynnistää todellinen Euroopan talouspolitiikkojen koordinoinnin vahvistamisprosessi. Monet unionin toimielimet (muiden muassa Euroopan parlamentti) ja muut tahot ovat jo pitkään kiinnittäneet huomiota tähän tarpeeseen. Etenkin ETSK on useissa aihetta käsitellessä aiemmissa lausunnoissaan muistuttanut, että on tärkeää vahvistaa unionin ohjausjärjestelmän yhdenmäämistä. ⁽⁴⁾

3.2 Talous- ja rahoituskriisi on asettanut yleisesti EU:n ja erityisesti talous- ja rahaliiton tuotannollisen, sosiaalisen ja poliittisen kestävyvyn kovalle koetukselle. ⁽⁵⁾

3.3 Sosiaalinen ja taloudellinen toimintaympäristö vaikuttaa epävakaalta ja epävarmalta, minkä vuoksi instituutioilla on oltava tehokas organisaatio ja niiden on toimittava hyvin. On yhä selvempää, että jos jäsenvaltioiden talouspoliittiset toimijat eivät tee yhteistyötä, ei tuotannon ja rahoituksen globalisaation sekä käynnissä olevien syvällisten teknologisten muutosten luomien haasteiden valossa ole mahdollista ohjata kaikkia jäsenvaltioita samaan suuntaan.

⁽³⁾ KOM(2010) 522–527; tarkempia tietoja saatavilla osoitteessa http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/eu_economic_situation/2010-09-eu_economic_governance_proposals_en.htm

⁽⁴⁾ ETSK:n lausunnot aiheista ”Julkinen talouden velkakriisin vaikutukset EU:n hallintoon”, EUVL C 51, 17.2.2011, s. 15; ”Talouden elpyminen: tilannekatsaus ja konkreettiset aloitteet”, EUVL C 48, 15.2.2011, s. 57; ”Rahoituskriisi ja sen vaikutus reaaliin”, EUVL C 255, 22.9.2010, s. 10; ”Eurooppalaista teollisuusstrategiaa edistävät talouspolitiikat”, EUVL C 10, 15.1.2008, s. 106; ”Talouspolitiikan laajat suuntaviivat ja talouspolitiikan ohjausjärjestelmä – entistä johdonmukaisemman talouspoliittisen päätöksenteon edellytykset Euroopassa”, EUVL C 324, 30.12.2006, s. 49; ”Talouspolitiikan ohjausjärjestelmän vahvistaminen – vakaus- ja kasvusopimuksen uudistaminen”, EUVL C 88, 11.4.2006, s. 68.

⁽⁵⁾ Kuten talous- ja raha-asioiden vastaava komission jäsen Olli REHN tähdensi Euroopan parlamentin kuulemistilaisuudessa 5. heinäkuuta 2010: ”Kriisi on paljastanut nykyisen talous- ja rahaliiton merkittäviä järjestelmään liittyviä heikkouksia. Lyhyesti sanottuna EU:n talouspolitiikkaa on koordinoitava nykyistä paremmin ja tiukemmin. Myös talous- ja rahaliiton sääntöjä on noudatettava nykyistä tiukemmin. Säännöistä ei ole mitään hyötyä, jos niitä ei noudateta.” (Olli REHN, Talouteen kohdistuvan luottamuksen vahvistaminen Euroopassa, keskustelu Euroopan parlamentin talous- ja raha-asioiden valiokunnassa, Strasbourg, 5. heinäkuuta 2010.)

3.4 Talouspolitiikkojen koordinoinnin puuttuessa kriisi on aiheuttanut joukon taloudellisia ja sosiaalisia seurauksia, jotka ovat olleet erityisen vakavia EU:lle etenkin kasvu- ja työllisyysmahdollisuuksia ajatellen. Kyseisiä seurauksia on tuotu selvästi esiin Euroopan parlamentin esittelijän Pervenche BERÈS:n laatimassa mietintöluonnoksessa rahoitus-, talous- ja sosiaalikiiristä⁽⁶⁾.

3.4.1 EU:n bruttokansantuote (BKT) on lievän kasvun jälkeen vuonna 2008 (+0,5 prosenttia) alentunut selvästi vuonna 2009 (-4,2 prosenttia) ja nousee hitaasti vuosina 2010 ja 2011 (ennusteiden mukaan vastaavasti +1 ja +1,7 prosenttia). BKT on laskenut erityisen paljon kolmessa Baltian maassa (Latviassa BKT:n odotetaan laskevan vuoden 2011 loppuun mennessä 22 prosenttia vuoden 2007 BKT:stä) ja Irlannissa sekä vähemmässä määrin Italiassa, Kreikassa ja Suomessa. Samalla jäsenvaltioiden vienti – sekä muihin jäsenvaltioihin että EU:n ulkopuolelle – on laskenut 12 prosenttia vuosien 2007 ja 2009 välisenä aikana ja yli 15 prosenttia Suomessa, Maltassa, Bulgariassa, Ruotsissa, Virossa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.⁽⁷⁾

3.4.2 Useimmissa jäsenvaltioissa Lissabonin strategiassa määritellyistä työmarkkinatavoitteista on näin ollen etäännytty. Työllisyysaste on EU:ssa laskenut 65,4 prosentista vuonna 2007 64,6 prosenttiin vuonna 2009, ja se on alentunut yli viisi prosenttiyksikköä Virossa, Irlannissa, Espanjassa ja Latviassa. Samana ajanjaksona työttömyysaste on noussut EU:ssa 7,1 prosentista 8,9 prosenttiin ja ylittänyt 10 prosentin rajan Espanjassa (18 prosenttia), Slovakiassa, Irlannissa ja kolmessa Baltian maassa.

3.5 Tällainen erittäin kriittinen tilanne, joka edellyttää näin ollen vahvoja ratkaisuja, herättää epäilyjä komission lähestymistavasta ja aikataulusta EU:n talouden ohjausjärjestelmän vahvistamisprosessissa. Tällaiset tekijät, jotka saattavat estää käynnistettyä prosessia koskevan – mahdollisimman laajan – yhteisymmärryksen saavuttamista yhteisön toimielimissä ja suuren yleisön keskuudessa, voivat johtaa myös siihen, ettei ehdotetun koordinoinnin tavoite tule sinällään selvästi esiin.

3.6 Talouspolitiikan koordinoinnin vahvistamiseen tähtäävissä EU:n toimissa on ensinnäkin määriteltävä – jäsenvaltioiden hyväksymällä tavalla – mitä todella tarkoitetaan ”talouden ohjausjärjestelmällä” ja arvioitava huolellisesti syitä, jotka ovat – viime vuosikymmenellä – johtaneet siihen, ettei vakaus- ja kasvusopimusta ole sovellettu tehokkaasti ja että Lissabonissa asetettavat tavoitteet ovat jääneet saavuttamatta.

3.6.1 Yhtäältä termi ”ohjausjärjestelmä” viittaa keskitettyyn institutionaaliseen rakenteeseen, jossa ei toimi vain yksi valtakeskus, kuten kansallisvaltioissa, vaan jossa on useita – sekä

viranomaisia että valtiosta riippumattomia – toimijoita, jotka tekevät yhteistyötä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. EU on kuitenkin vielä umpikujassa, mikä johtuu EU:n perustuslakiin liittyvistä vaiheista ja unionin laajentumisesta käsittämään 27 jäsenvaltiota, joilla on hyvin erilainen historia ja erilaiset poliittiset näkymät. Tämän vuoksi EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden on asetettava yhdessä uusia taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöä koskevia tavoitteita, jotka antavat kuitenkin odottaa itseään yhtenäismarkkinoiden luomiseen ja euron käyttöönottoon johtaneiden suurten ponnistusten jälkeen 1980- ja 1990-luvuilla.

3.6.2 Toisaalta tulevien sääntöjen luominen ei vaikuta perustuvan menneisyyden yhteiseen analyysiin. Tulisi nimittäin määrittellä, johtuvatko vakaus- ja kasvusopimuksen heikkoudet talous- ja rahaliiton pakollisten kriteerien suunnittelussa alun perin tapahtuneista virheistä vakavien kriisien suhteen, vääristä poliittisista päätöksistä toteutuksen aikana vai tavoitteita ja noudatettavia strategioita koskevista erilaisista näkemyksistä (matala inflaatio, talouden ja työllisyyden kasvu, euron asema reservivaluuttana jne.).⁽⁸⁾ Myös vakaus- ja kasvusopimuksen aiempien versioiden aikana unionissa oli yli vuosikymmenen ajan jäsenvaltioita velvoittavia käytännösääntöjä, jotka eivät kuitenkaan estäneet useita ja toistuvia kriittisiä tilanteita.

3.6.3 Samalla Lissabonin strategian myötä päätettyjen useimpien määrällisten tavoitteiden saavuttamatta jääminen – talouskriisistä riippumatta – herättää voimakkaita kysymyksiä indikaattorien valinnasta ja niiden kyvystä ilmaista tehokkaasti kilpailukykyä ja dynamiikkaan tähtäävää kehitystä.

3.7 Lisäksi on aikataulun osalta päätetty ottaa – tammikuun 1. päivästä 2011 lähtien – käyttöön EU-ohjausjakso määrittelemättä etukäteen prosessissa sovellettavia sääntöjä ja sisältöjä. Tämä tapahtuu myös ilman asianomaisten institutionaalisten toimijoiden ehdotusten todellista yhteensovittamista: Euroopan komissio, Euroopan parlamentti, talouden ohjaustyöryhmä puheenjohtajanaan Herman VAN ROMPUY, Euroopan keskuspankki (EKP), ETSK ja alueiden komitea. Keskusteluprosessin on määrä päättyä parlamentin hyväksyntään aikaisintaan vasta kesällä 2011.

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentti, mietintöluonnos rahoitus-, talous- ja sosiaalikiiristä: suositukset toteutettaviksi toimenpiteiksi ja aloitteiksi (välimietintö). Rahoitus-, talous- ja sosiaalikiiristä käsittelevä erityisvaliokunta, esittelijä: Pervenche BERÈS, 6. toukokuuta 2010.

⁽⁷⁾ Tiedot ovat peräisin Eurostatin tietokannasta syyskuulta 2010, ja ne on esitetty liitteen taulukoissa 1 ja 2.

⁽⁸⁾ Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Herman VAN ROMPUY tunnusti 20. syyskuuta 2010 tämän ”institutionaalisen vammam”: ”—[M]eidän on eletävä dilemmassa, jossa on olemassa rahaliitto mutta ei pitkälle menevää finanssiliittoa. Euron käyttöönnotosta lähtien unionin toimielimet ovat olleet vastuussa rahapolitiikasta, ja jäsenvaltiot ovat edelleen vastuussa omasta finanssipolitiikastaan ja koordinoivat talouspolitiikkaansa. Tästä aiheutuu jännitteitä ja tähän perustuvat mainitsemani toisinaan mutkikkaat päätökset ... ! Voidaan pahoitella rakennusvirhettä, ja erään puhuvat 'euron perisyännistä'. Minä puhuisin pikemminkin rakenteellisesta vammasta. Mutta neuvoteltaessa Maastrichtin sopimuksesta etenkin Saksan ja Ranskan välillä oli tehtävä päätös. Ilman tätä perisyntiä euroa ei olisi edes saatu aikaan!” Herman VAN ROMPUY, ”Tavoitteena ei ole unionin politiikan uudelleenkansallistaminen vaan kansallisen politiikan eurooppalaistaminen”, puhujavieraana pidetty puhe *Notre Europe* -järjestössä, Pariisi, valtiotieteellisen tiedekunnan suuri sali (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/fr/ec/116622.pdf).

3.8 Erittäin vaikeassa tilanteessa, kuten keväällä 2010, komissio pyrkii luonnollisesti ylittämään kriisin mahdollisimman nopeasti – näyttääkseen globaaleille rahoitusmarkkinoille ja suurlle yleisölle onnistumisensa – eikä niinkään keskittymään vaikutukseen, joka kyseisellä reaktiolla saattaa olla keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä rahoitusmarkkinoiden lisäksi tuotantoon sekä sosiaaliseen ja poliittiseen ulottuvuuteen.

3.9 Kriisin ylittäminen edellyttää komission mukaan nykyistä tiukempia sääntöjä ja entistä varmempia seuraamuksia, joihin liittyy vähemmän poliittista toimintavaraa ja enemmän automaattisia. Millään säännöllä ei kuitenkaan voida puuttua tehokkaasti vakaviin kriisitilanteisiin, sillä ne johtuvat lähes aina erityisistä ja ennakoimattomista tapahtumista, joita asiantuntijat eivät kykene ennustamaan ja joihin ei kyetä reagoimaan ennalta määritellyin säännöin. ”Sääntöjärjestelmän” utopiaa – joka vapauttaa politiikan päätöksenteon taakasta – on vaikea toteuttaa ja se on jopa vaarallinen, sillä se antaa harhaanjohtavan turvallisuudentunteen suojasta mitä tahansa epävarmuutta vastaan.⁽⁹⁾ Tällaisessa lähestymistavassa piilee kahdenlaisia ongelmia, joita on arvioitava huolellisesti.

3.9.1 Ensimmäinen on vaara aliarvioida yhteisön lähestymistavan edut – sillä siihen osallistuvat Euroopan kansalaisia eniten edustavat toimitukset – hallitusten yhteistyöhön nähden, sillä siinä päätökset tekee etupäässä neuvosto, ja parlamentilla ja komiteoilla on vain rajallinen rooli. Ainoana poikkeuksena on Euroopan parlamentin osallistuminen EU-ohjauksjaksoon, kun komissio esittelee sille tammikuussa vuosittaisen kasvuraportin käynnistääkseen näin keskustelun koordinoitua suuntaviivoista.

3.9.1.1 Hallitusten yhteistyöhön perustuvan lähestymistavan painottaminen saattaa johtaa siihen, että Euroopan kansalaisten puutteellista osallistumista aliarvioidaan, kuten on jo tapahtunut Lissabonin strategian yhteydessä. Tämä on, aivan kuten globaali kriisi, haaste EU:n taloudelliselle, sosiaaliselle ja poliittiselle kestävyvyydelle ja saattaa luoda uutta tilaa illuusiolle paluusta kansalliseen itsemääräämisoikeuteen luopumalla eurosta (ja jopa unionista), jotta voitaisiin käynnistää epätodennäköinen kansallinen kehitys vapaana eurooppalaisista velvoitteista ja teknokraateista. Ei ole sattumaa, että valpas Euroopan unionin tarkkailija Charles KUPCHAN⁽¹⁰⁾ on varoittanut eurooppalaisen hankkeen uudelleenkansallistamisen vaarasta *Washington Postissa* 29. elokuuta 2010 julkaistussa artikkelissa: ”Euroopassa on parhaillaan meneillään poliittisen elämän uudelleenkansallistaminen, ja valtiot

ottavat takaisin itsemääräämisoikeutta, jonka ne vähän aikaa sitten uhrasivat vapaaehtoisesti yhteisen idean alttarille”⁽¹¹⁾.

3.9.1.2 Euroopan unionin kansalaiset näyttävät menettäneen luottamuksensa, mutta ei niinkään unionin toimielimiin sinällään vaan EU-jäsenyyden hyödyllisyyteen. Eurobarometrin kyselyistä⁽¹²⁾ ilmenee, että kevään 2007 ja 2010 välisenä aikana niiden eurooppalaisten määrä, jotka suhtautuvat myönteisesti maansa EU-jäsenyyteen, on laskenut 57 prosentista 49 prosenttiin, kun taas EU-jäsenyyteen kielteisesti (18 prosenttia) tai epävarmasti (29 prosenttia) suhtautuvien osuus on kasvanut. Samalla niiden kansalaisten prosenttiosuus, jotka katsovat maansa kaiken kaikkiaan hyötynneen EU-jäsenyydestä, on laskenut 59 prosentista 53 prosenttiin, kun taas niiden osuus, joiden mielestä jäsenyydestä ei ole ollut hyötyä, on noussut 35 prosenttiin.

3.9.2 Toisena ongelmana on vaara noudattaa sellaista perinteistä lähestymistapaa ongelmanratkaisussa, joka pohjautuu sääntöpolitiikan painottamiseen kasvun, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja ympäristön kustannuksella huolimatta siitä, että nykyisin on olemassa asiaan liittyviä laajalle levinneitä ja vakuuttavia innovatiivisia perusteita.⁽¹³⁾

3.9.2.1 Julkisten menojen, talouden suorituskyvyn ja sosiaalisten tavoitteiden väliset suhteet ovat monimutkaisempia kuin oikeudenmukaisuuden ja tehokkuuden tavoitteiden välisen konfliktin yksinkertaistava hypoteesi antaa ymmärtää. Tarkkaan määritellyt sosiaaliturvajärjestelmät ja ympäristölainsäädäntö voivat lisätä myös tehokkuutta ja kilpailukykyä, joten niitä voidaan pitää tuotannon tekijänä, joka osaltaan edistää vakautta ja talouden dynamiikkaa jälkiteollisissa talouksissa.

3.9.2.2 Tämä pätee myös kriisissä, jossa Euroopan kansantaloudet parhaillaan ovat. Euroopan komissio tunnustaa Euroopan talouden elvytysuunnitelmassa⁽¹⁴⁾, että tavoitteena on ”vähentää taloudellisen laskusuhdanteen inhimillisiä kustannuksia ja sen vaikutuksia heikoimmassa asemassa oleviin” sekä sen, että kriisi tulisi nähdä mahdollisuutena ”nopeuttaa siirtymistä vähäpäästöiseen talouteen” toteuttamalla strategia, jolla ”edistetään uusia teknologioita, luodaan uusia ympäristön parantamiseen liittyviä työpaikkoja ja tarjotaan uusia mahdollisuuksia nopeasti kasvavilla maailmanmarkkinoilla”.

⁽⁹⁾ VEROLA N., *L'Europa e la crisi: squilibri finanziari ed equilibri costituzionali*, ASTRID-asiakirja, 2010, luettavissa sivustossa <http://www.astrid-online.it/Riforma-de/Studi-e-ri/VEROLA-L-Europa-e-la-crisi-squilibri-finanziari-ed-equilibri-costituzionali.pdf> (vain italiaksi).

⁽¹⁰⁾ Council on Foreign Relations -järjestön Eurooppa-tutkimuksen johtaja ja Georgetownin yliopiston professori.

⁽¹¹⁾ KUPCHAN, C., ”As nationalism rises, will the European Union fall”, *Washington Post*, 29. elokuuta 2010. Ks. myös verotusta ja edustavuutta koskevat ajatukset, DE GRAUWE P., ”Why a tougher Stability and Growth Pact is a bad idea”, *VoxEU.org*, luettavissa osoitteessa <http://www.voxeu.com/index.php?q=node/5615>.

⁽¹²⁾ Tiedot Eurobarometri-kyselystä 73 – ensimmäiset tulokset, esitetty liitteen taulukoissa 1 ja 2.

⁽¹³⁾ Ks. ympäristön kestävyvyydestä DALY H., *Beyond Growth: The Economics of Sustainable Development*, 1996. Ks. hyvinvoinnista ja oikeudenmukaisuudesta BEGG I., FERRERA M., HODSON D., MADSEN P., MATSAGANIS M., SACCHI S., SCHELKE W., *The Cost of Non Social Policy: Literature Review* [Sosiaalipolitiikan puuttumisen kustannukset: kirjallisuuskatsaus], kertomus Euroopan komissiolle, Bryssel, 2003. Ks. inhimillisen kehityksen mallista SEN A., *Inequality Re-examined*, 1992, ja SEN A., *Development as Freedom*, 1999.

⁽¹⁴⁾ KOM(2008) 800 lopullinen, ”Euroopan talouden elvytysuunnitelma”, s. 5.

3.9.2.3 Lisäksi on muistettava, ettei kriisi syntynyt julkisella vaan yksityisellä sektorilla tavaroiden ja palvelujen globaalien tarjonnan laajentumisen sekä kuluttajien ostovoiman kasvun hidastumisen välisestä epätasapainosta. ⁽¹⁵⁾ Jäsenvaltioiden budjettivaje BKT:hen verrattuna johtuu suureksi osaksi vain hätätoimenpiteistä, joihin ryhdyttiin nimittäjän alenemisen (kansantulo) ja osoittajan kasvun (julkiset menot rahoitus- ja tuotantojärjestelmän pelastamiseksi sekä automaattiset vakauttajat kriisiin mahdollisten dramaattisten seurausten hillitsemiseksi) johdosta. ⁽¹⁶⁾ Kuten FITOUSSI aivan oikein toteaa: ”Budjettiongelmat eivät Euroopassa synny niinkään siitä, mitä hallitukset tekevät toimintavaranansa puitteissa, vaan seurauksista, jotka kohdistuvat automaattisesti julkistalouteen yhteiskunnan köyhtymisen vuoksi.” ⁽¹⁷⁾

4. Erityistä

4.1 Koska käsitteen ”talouden ohjausjärjestelmä” merkitys tai sen perustana olevat tavoitteet eivät ole täysin selviä, ja kun ajatellaan heikkoa tietoisuutta vakaus- ja kasvusopimuksen sekä Lissabonin strategian rajoista, on laadittava jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten välinen yhteinen strategia. Tällainen strategia ei saa rajoittua sääntöjen ja muodollisten menettelyjen määrittelyyn, vaan siinä on esitettävä yksityiskohtaisesti konkreettisia toimia – mikä on entistään tärkeämpää talouskriisistä johtuvassa heikossa toimintaympäristössä – jotta parannetaan Euroopan kansalaisten elämänlaatua, nostetaan työllisyysastetta (mukaan luettuina heikossa asemassa olevat ryhmät, kuten vammaiset ja etniset vähemmistöt) sekä vahvistetaan Euroopan tuotantojärjestelmän kilpailukykyä (mukaan luettuina pienet ja keski- ja suuret yritykset sekä osuus- ja yhteisötalous).

4.2 Tätä varten ei riitä, että varmistetaan – vaikkakin välttämättömin – asianmukaisen kirjanpidon säännöin tulojen ja menojen yhdenmukaisuus. Jotta vahvistetaan Euroopan kansalaisten luottamusta ja odotuksia EU:hun nähden, tarvitaan keskipitkän ja pitkän aikavälin toimia, joiden avulla voidaan yhdistää tarvittava tiukka taloudenpito sekä yhtä tärkeä kyky laatia ja toteuttaa taloudellista ja sosiaalista kehitystä edistäviä hankkeita. Euroopassa on siis lisättävä tietoisuutta Euroopan unionista poliittisena yksikkönä, joka pyrkii todellisen yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi koordinoimaan eri jäsenvaltioiden politiikat ja esiintymään aktiivisena toimijana globaalissa maailmassa.

4.3 Tällaisen entistä tietoisemmän Euroopan edellytys on kansalaisia ja työmarkkinaosapuolia edustavien toimielinten – parlamentin ja komiteoiden – nykyistä vahvempi asema ja suu-

rempi kyky ymmärtää käynnissä olevia muutoksia. Näin komission suunnittelema koordinointi voi saada niiden keskuudessa vahvan demokraattisen oikeutuksen ja laajan hyväksynnän, jota sen tehokas toteuttaminen edellyttää.

4.4 Tällä hetkellä parlamentin rooli EU-ohjausjaksolla vaikuttaa kuitenkin vaatimattomalta, ja se on rajoittunut keskustelun alkuvaiheeseen ja koordinoitiprosessin alun suuntaamiseen, mutta sillä voisi olla entistä suurempi ja tehokkaampi rooli, jos sen toiminta koordinoitaisiin yksittäisten jäsenvaltioiden talousarviota käsittelevien ja sen hyväksyvien kansallisten parlamenttien toiminnan kanssa. Parlamentilla voi olla perusluonteinen rooli määriteltäessä unionin talouspolitiikan ohjausjärjestelmää ja varmistettaessa ehkäisevien ja korjaavien toimien demokraattinen oikeutus, mukaan luettuina jäsenvaltioille määrätty seuraamukset.

4.5 Tässä yhteydessä ETSK voi roolissaan EU:n toimielinten neuvoo-antavana elimenä antaa panoksensa EU:n talouden ohjausjärjestelmän vahvistamiseen järjestämällä vuosittain erityisistunnon, jossa keskusteltaisiin suosituksista ja tavasta luoda yhteisymmärrystä kansallisen tason uudistuksista ottaen huomioon hyväksytyjen toimien sosiaalinen vaikutus. ETSK:n tuoma lisäarvo perustuu siihen, että siinä ovat edustettuina organisaatiot, jotka jäsenvaltioissa määrittävät talouspolitiikan yhteiskunnallisen konsensuksen. Tämän vuoksi ETSK voi antaa merkittävän panoksen toimiin ja vastuunkantoon paitsi poliittisten päätöksentekijöiden, myös ja ennen kaikkea jäsenvaltioiden kansalaisten keskuudessa.

4.5.1 Tällainen keskustelu voitaisiin käydä syksyllä sen jälkeen kun jäsenvaltioille osoitetut suositukset on hyväksytty virallisesti, ja keskustelun päätelmät olisivat lähtökohtana keskusteltaessa jäsenvaltioiden sosiaali- ja talousneuvostojen, jäsenvaltioiden parlamenttien ja Euroopan parlamentin kanssa. Näin voitaisiin arvioida hyväksytyjä strategioita sekä levittää niitä ja edistää niiden toteuttamista jäsenvaltiossa.

4.6 Jos parlamentille ja komiteoille annettaisiin nykyistä enemmän painoarvoa, vähennettäisiin riskiä aliarvioida kasvun ja sosioekonomisen kehityksen tavoitetta raha- ja finanssipoliittisen vakauden vaatimukseen nähden sekä varmistettaisiin, että vakaus- ja kasvusopimus ja Eurooppa 2020 -strategia ovat keskenään yhdenmukaisia. Vaikka talouden vakaus – etenkin kriisiaikoina – on kasvun ja Euroopan kansalaisten elintason säilyttämisen perusta, vakauden lisäämiseen ei tule pyrkiä kansalaisten tulojen ja oikeuksien kustannuksella. Talouden ohjausjärjestelmän uudistus ja Eurooppa 2020 -strategia olisi toteutettava samanaikaisesti, sillä se helpottaisi budjettirajoitusten hyväksymistä suuren yleisön keskuudessa.

⁽¹⁵⁾ ILO–FMI, ”The Challenges of Growth, Employment and Social Cohesion” [Kasvun, työllisyyden ja sosiaalisen koheesion haasteet], ILO:n ja FMI:n yhteisen konferenssin keskusteluasiakirja, Oslo, 13. syyskuuta 2010, s. 67–73.

⁽¹⁶⁾ Julkinen velka euroalueella laski 72 prosentista vuonna 1999 67 prosenttiin vuonna 2007 (liitteen kaavio 3). Samalla ajanjaksolla kotitalouksien ja rahoitusalan velkaantuminen lisääntyi (liitteen kaavio 4). Julkissektorin velkaantuminen lisääntyi vuodesta 2008 (liitteen kaavio 5), kun hallitukset toteuttivat pankkien pelastustoimia ja tukivat taloudellista toimintaa taantumien aikana (BKT:n ja verotulojen aleneminen).

⁽¹⁷⁾ FITOUSSI J.P., ”Crise et démocratie, le paradoxe européen”, *Le Monde*, 16. lokakuuta 2010. Ks. myös DE GRAUWE P., ”What kind of governance for the eurozone?”, *CEPS Policy Brief* No. 214, syyskuu 2010.

4.6.1 Vaikka komissio nykyisin näyttääkin asettavan kyseiset strategiat huolellisesti samaan asemaan, herää vahvoja epäilyjä siitä, aikooko se todella integroida nämä strategiat, jotka ovat edelleen selkeästi erillisiä. Tällä hetkellä tilanne on pikemminkin epätasapainoinen sosiaalisen ulottuvuuden haitaksi ja tuottavuuden ja työn joustavuuden eduksi, sillä jälkimmäisten katsotaan voivan lisätä eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä.

4.6.2 Perusajatuksena on, että makrotalouden valvonta – yhdessä komission vaatiman rakenneuudistusten temaattisen valvonnan kanssa – luo edullisen toimintaympäristön kestävän talouskasvun varmistamiseksi niin Eurooppa 2020 -strategian kuin vakaus- ja kasvusopimuksen hyväksi. Kokemuksista, joita yhtenäisvaluutasta – ja siten euroalueesta, jossa ei voida käyttää devalvoimisen välinettä – on saatu yli kymmenen vuoden ajan, ei kuitenkaan ilmene selvästi, että EU:ssa ja talous- ja rahaliitossa voitaisiin nopeasti päästä eroon kilpailukyvyn eroista.

4.7 Eurooppa 2020 -strategia näyttää menevän oikeaan suuntaan kilpailukyvyn laadun parantamiseksi, sillä siihen sisältyy toimia osaamisen, innovoinnin sekä ympäristön kestävyuden alalla. Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden ja vakaus- ja kasvusopimuksen vahvistamisen välillä on kuitenkin ristiriita etenkin kun ajatellaan Euroopan nykyistä taloudellista ja sosiaalista toimintaympäristöä, joka on hitaasti toipumassa kriisistä.

4.7.1 Eurooppa 2020 -strategian kunnianhimoista tavoitteiden saavuttaminen – älykäs kasvu (joka perustuu osaamiseen ja innovointiin), kestävä kasvu (entistä tehokkaampi, ympäristöystävällisempi ja kilpailukykyisempi) ja osallistava kasvu (sosiaalinen ja alueellinen koheesio työllisyyden avulla kiinnittäen erityistä huomiota heikossa asemassa oleviin työntekijöihin) – edellyttää riittävien varojen käyttöön asettamista asianmukaisia investointeja varten. Samalla kyseiset toimet, jotka edellyttävät entistä suurempia suorita julkisia menoja tai myös verotukseen liittyviä kannustimia yksityisiä toimia varten, saattavat osoittautua mahdolltomiksi sovittoa yhteen budjetin kanssa, jota komissio aikoo vahvistaa vakaus- ja kasvusopimuksen toteuttamiseksi ja talouden ohjausjärjestelmän parantamiseksi.

4.7.2 BKT:n osalta pitää varmistikin paikkansa, että julkistalouden ja euron vakaus on välttämätön perusta pitkäjänteisen kehityspolitiikan luomiseksi, mutta tilinpitösäännöt eivät sinällään varmista jäsenvaltioiden talouksien myönteistä kehitystä pitkällä aikavälillä. STIGLITZIN, SENIN ja FITOUSSIN mainitseman ”muuttumattomuusperiaatteen”⁽¹⁸⁾ mukaan yksittäisen valtion

kansantaloudelliset suuret eivät saa vaihdella maittain institutionaalisten, taloudellisten, sosiaalisten ja poliittisten erojen mukaisesti, vaan niitä on vertailtava mahdollisimman yhdenmukaisissa olosuhteissa. Julkistalouden pitkän aikavälin kestävyuden mittaamiseksi ei toisin sanoen riitä, että seurataan vuosittain talouden vajetta ja velkaantumista, vaan on otettava huomioon tulevaisuudennäkymät myös yksityisillä markkinoilla, ennen kaikkea finanssi- ja kiinteistömarkkinoilla sekä sosiaalialan markkinoilla, sillä ne voivat kriisi- ja hätätilanteissa vaikuttaa huomattavasti jäsenvaltioiden julkistalouden vakauteen esimerkiksi rahoituslaitosten ja suuryritysten pelastamistoimien kautta.

4.7.3 Lisäksi kilpailueroihin keskittyminen edellyttää yksikkötyökustannusten dynamiikan jatkuvaa valvontaa, minkä vuoksi työmarkkinaosapuolten neuvotteluihin on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota etenkin euroalueella, jolla jäsenvaltioilla ei ole enää käytettävissään devalvaation välinettä. Ammattiliittojen ja työnantajajärjestöjen suhteiden tulisi näin ollen olla komission strategian kiinteä osa, sillä kyseessä on tärkeä tekijä, joka puuttuu Euroopan komission tiedonannosta.

4.7.3.1 Yhtenä ratkaisuna voisi olla makroekonomisen vuoropuhelun nykyistä tiiviimpi ja tavoitteellisempi käyttö, sillä sen avulla hallitukset ja työmarkkinaosapuolet voivat yhdessä arvioida tehokkaasti EU:n taloudellista tilannetta ja toteutettavia toimia tiiviissä yhteydessä kansallisella tasolla käytävän työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun kanssa. Laatua parantamalla vuoropuhelusta voisi muodostua väline, jonka ansiosta työmarkkinaosapuolet voisivat osallistua siihen tehokkaasti Euroopan keskuspankin, komission ja neuvoston ohella ja yhteisön ja jäsenvaltioiden dynamiikat voitaisiin sovittaa yhteen.⁽¹⁹⁾

4.8 Euroopan talouspolitiikkojen tehokkaan koordinoimisen käyttöönotto edellyttää, että 27 jäsenvaltiota hyväksyvät yksimielisesti makroekonomisen viitekehysten ja ennakoivan makroekonomisen kehysten. Kyseiset kehukset ovat niiden talous- ja finanssipolitiikkojen perusta, jotka jäsenvaltiot suunnittelevat ja joista ilmoitetaan EU-ohjausjakson aikana. Tässä erityisessä toimintaympäristössä tärkeässä roolissa ovat Eurostatin analyysit, Euroopan komission ennakoivat ehdotukset, Euroopan keskuspankin tukirooli sekä Eurooppa-neuvoston ja Euroopan parlamentin reaktiot.

⁽¹⁸⁾ STIGLITZ J.E., SEN A., FITOUSSI J.P., *Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress* [Talouden tulosten ja sosiaalisen edistyksen mittaamista käsittelevä komission kertomus], Ranskan presidentille osoitettu kertomus, Pariisi, 2009 (s. 22–23).

⁽¹⁹⁾ WATT A., ”Economic Governance in Europe: A Change of Course only after ramming the Ice”, *Social Europe Journal*, 30. heinäkuuta 2010, luettavissa osoitteessa <http://www.social-europe.eu/2010/07/economic-governance-in-europe-a-change-of-course-only-after-ramming-the-ice/>.

4.9 Koska taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöä koskevat tavoitteet nivoutuvat tiiviisti toisiinsa, on myös otettava käyttöön indikaattoreita, jotka ovat monitahoisempia kuin vain BKT:n kasvu. On muistettava, että komission tiedonannossa, jonka otsikkona on kuvaavasti ”BKT ja muut indikaattorit – Edistyksen mittaaminen muuttuvassa maailmassa”⁽²⁰⁾, vaaditaan nimenomaan uusia indikaattoreita, ”joihin sisältyy tiivistetyssä muodossa yhteiskunnalliset ja ympäristöä koskevat saavutukset (esim. parantunut sosiaalinen koheesio, perushyödykkeiden ja -palvelujen saatavuus ja hinta, koulutus, kansanterveys ja ilmanlaatu) ja menetykset (esim. lisääntynyt köyhyys tai rikollisuus, luonnonvarojen köyhtyminen)” ja joita näin ollen voidaan käyttää ”kuvaamaan yleisesti tärkeinä pidettyjä asioita”.

4.10 Jotta ohjausta voidaan vahvistaa sen tehostamiseksi ja sen tavoitteiden saavuttamiseksi, on toteutettava viisi suunniteltua toimenpidettä, jotka ulottuvat BKT:tä pidemmälle: (i) ympäristöä koskevien ja sosiaalisten indikaattorien käyttö, (ii) lähes reaaliaikaisen tiedon saanti päätöksenteon tueksi, (iii) hyvinvoinnin jakautumisesta ja epätasa-arvosta kertovien tietojen täsmäl-

linen raportointi, (iv) kestävä kehitystä koskevan eurooppalaisen ”taulukon” laatiminen ja (v) kansantalouden tilinpidon laajentaminen ympäristöä koskeviin ja sosiaalisiin seikkoihin.

4.11 Käynnissä oleva Euroopan talouden ohjausjärjestelmän vahvistaminen on prosessi, joka – kuten muutkin EU:n historiaan kuuluvat prosessit – osoittautuu varmasti monimutkaiseksi. Tällainen monimutkaisuus on toisaalta unionin ominaispiirre. On varmastikin totta – kuten eräs italialainen toimittaja on muistuttanut – että ”Eurooppa kärsii (Yhdysvaltoihin nähden) suuremmasta epävarmuudesta, minkä vuoksi se on perustamisestaan lähtien pyrkinyt johonkin päämäärään”⁽²¹⁾. Nyt tällaisilla pyrkimyksillä on kuitenkin oltava tarkka ja selkeä päämäärä, jonka Euroopan kansalaiset, jäsenvaltioiden parlamentit sekä jäsenvaltio- ja unionitason institutionaaliset elimet ovat hyväksyneet. Vain näin Euroopan unioni voi saavuttaa tavoitteen, joka sillä on ollut perustamisestaan lähtien.

Bryssel 17. helmukuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

⁽²⁰⁾ KOM(2009) 433 lopullinen, s. 3–4.

⁽²¹⁾ BASTASIN C., ”Questo secolo può essere ancora europeo”, *Il Sole 24 ore*, 2. syyskuuta 2010.

LIITE

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Täysistunnossa hylättiin seuraava muutosehdotus, joka sai äänestyksessä tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä:

Kohta 4.7.3.1 – Viliam Páleníkin tekemä muutosehdotus 1

Lisätään seuraava uusi kohta 4.7.4 kohdan 4.7.3.1 jälkeen:

”Tarkastellessaan lähemmin julkista velkaa ja julkisen talouden kestävyyttä Euroopan komissio keskittyy muun muassa impliittisiin, erityisesti väestön ikääntymiseen liittyviin vastuisiin. Tämän kysymyksen käsittely edellyttää kuitenkin nykyistä konkreettisempaa menettelyä, kun ajatellaan maita, jotka ovat valinneet rahastoihin eläkejärjestelmiin perustuvan uudistuksen.”

Perustelu

Komission ehdotuksen 3. luvussa puhutaan implisiittisten vastuiden huomioon ottamisesta. Ehdotus olisi kuitenkin hyödyllisempi, jos siinä selitettäisiin perusteellisesti, mitä implisiittisten vastuiden huomioiminen käsittäisi ja miten se toteutettaisiin käytännössä.

Äänestystulos:

Puolesta: 69
Vastaa: 160
Pidättyi äänestämästä: 19

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä Euroopan keskuspankille – Pankkien kriisinratkaisurahastot”

KOM(2010) 254 lopullinen

(2011/C 107/03)

Esittelijä: **Lena ROUSSENOVA**

Euroopan komissio päätti 26. toukokuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä Euroopan keskuspankille – Pankkien kriisinratkaisurahastot

KOM(2010) 254 lopullinen.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 1. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 193 ääntä puolesta 4:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK jakaa komission ensisijaisen huolen siitä, ettei veronmaksajien varoja enää pitäisi käyttää pankkien tappioiden kattamiseen, ja kannattaa periaatteessa sellaisen yhdenmukaistetun, kansallisista ennakoivista pankkien kriisinratkaisurahastoista koostuvan verkoston perustamista, joka on kytköksissä koordinoituihin kansallisiin kriisinhallintajärjestelyihin. ETSK katsoo kuitenkin, että toimivan kriisinratkaisurahastoja koskevan järjestelmän luomiseksi jäsenvaltioiden pitäisi sopia etukäteen yhteisten menetelmien ja yhtenäisten sääntöjen käyttöön otosta kilpailun vääristymisen välttämiseksi. Nykyisistä toimista saa päinvastaisen kuvan. Sangen monet jäsenvaltiot ovat jo ottaneet käyttöön tai suunnittelevat ottavansa käyttöön verotustoimenpiteitä täydentääkseen laihoja talousarvioitaan tai vahvistaakseen markkinoitaan: toimintaedellytykset eivät ole enää tasapuoliset. Kun nykytilannetta tarkastellaan realistisesti ja aiempien kokemusten valossa, on vaikeaa suhtautua optimistisesti ratkaisun nopeaan löytymiseen. Osaa näistä eroista voitaisiin ehkä ajan myötä pienentää aiempaa asteittaisemmalla lähestymistavalla.

1.2 Kilpailun osalta ensisijaisena tavoitteena pitäisi aina olla tasapuolisten toimintaedellytysten säilyttäminen kansallisella, EU:n ja maailmanlaajuisella tasolla. Nykyisten suunnitelmien mukaisella pankkien kriisinratkaisurahastojen järjestelmällä saatetaan kuitenkin olla vääristäviä vaikutuksia kansallisella tasolla, koska se vaikuttaa vain osaan rahoitusalaan, ja EU:n tasolla, koska sillä määrätään uusia velvoitteita erälle jo ennestään heikoille kansallisille aloille, sekä maailmanlaajuisesti, koska on erittäin epätodennäköistä, että G20-tasolla päästään yksimielisyyteen.

1.3 Makrotalouden tulevaisuudennäkymät ovat suurin huoli. Kaikki kansalliset ja kansainväliset viranomaiset painos-

tavat pankkialaa helpottamaan tilannetta ja lisäämään reaalityöluuden luotottamista. Uusia vakavaraisuussääntöjä, uusia pääomavaatimuksia ja uusia veroja pidetään välttämättöminä, ja viranomaisten on tässä yhteydessä pyrittävä löytämään järkevä tasapaino kansallista talousarviota tukevan pääoman ja reaalityöluuden vastakkaisten tarpeiden välillä. Tällä hetkellä pankkien kriisinratkaisurahastojen järjestelmä on liian epämääräinen tarkkojen laskelmien tekemiseksi siitä, miten varmistaa välttämättömät investoinnit tuotantoon, kasvuun ja työpaikkoihin. Hyödyn tuottaminen molemmille on vaikeaa, jos ehdotetun pankkien kriisinratkaisurahastojen järjestelmän kunkin vaiheen täytäntöönpanolle ei ole asianmukaista tärkeysjärjestystä ja aikataulua.

1.4 ETSK katsoo, että ennen kuin pankeilta perittävien maksujen käyttöön ottamiseksi ryhdytään mihinkään toimenpiteisiin, komission pitäisi tehdä perusteellinen arviointi maksujen ja pankkien kriisinratkaisurahastojen kasautuvista vaikutuksista ja ottaa huomioon komitean edellä, erityisesti kohdassa 1.3 esittelemät huolenaiheet. Pankkien kriisinratkaisurahaston perustamispäätöksen tekeminen edellyttää arvioita siitä, miten paljon koko järjestelmä maksaisi, millä tavalla se vaikuttaisi pankkialan luotonantomahdollisuuksiin ja miten kauan kestää ennen kuin pankkien kriisinratkaisurahasto kehittyy riittävän vahvaksi tai saavuttaa tavoiterajansa. ETSK suosittaa, että nämä arviot tehdään huonoimman mahdollisen ennusteen perusteella, jotta varmistetaan, että järjestelmä on realistinen ja toimiva kriisiaikana, jolloin pankeilla toisaalta on vaikeuksia maksaa osuutensa kriisinratkaisurahastoon ja toisaalta on juuri se aika, jolloin rahastojen varoja tarvitaan.

2. Johdanto

2.1 Euroopan komissio pitää myönteisenä Pittsburghissa syyskuussa 2009 pidetyssä G20-kokouksessa esille nousutta viestiä, ettei veronmaksajien varoja enää pitäisi käyttää pankkien tappioiden kattamiseen, ja se pyrkii tähän tavoitteeseen vähintään kahdella, toisiaan täydentävällä keinolla:

- a) Vähennetään pankkien konkurssien todennäköisyyttä tiukentamalla **makro- ja mikrotason valvontaa, laitosten johdon valvontaa ja sääntelynormeja** ja
- b) varmistetaan, että jos konkurssija näistä toimenpiteistä huolimatta aiheutuu, **käytettävissä on tarkoituksenmukaiset työvälineet, mukaan lukien riittävät varat, hallittuun ja oikea-aikaiseen kriisinratkaisuun.**

2.2 Tiedonannossa KOM(2010) 254 lopullinen kerrotaan, miten rahoitusala voisi komission mielestä osallistua konkurssiin menossa olevien pankkien hallitusta kriisinratkaisusta aiheutuvien kustannusten rahoittamiseen muiden kriisinehkäisy- ja -hallintavälineiden ohella. Komissio katsoo, että pankeilta perittävillä maksuilla rahoitettavien ennakoivien kriisinratkaisurahastojen pitäisi olla osa rahoitusvakaushyvässä ja ennaltaehkäisyyn keskittyviä rahoitusjärjestelmän laajempia uudistuksia. Niitä pidetään asianmukaisena välineenä konkurssiin menossa olevien pankkien toimintaan puuttumiseen ja niiden kriisin ratkaisemiseen siten, että pankin konkurssista kansalaisille koituvat kustannukset jäävät mahdollisimman pieniksi. Tiedonannossa selostetaan rahastojen päämäärää, mahdollista kokoa ja olosuhteita, joissa niitä ehkä perustettaisiin.

2.3 Euroopan komission tavoitteena on esitellä EU:n lähestymistapa pankkien kriisinratkaisurahastoihin ja laatia lopulta koko EU:n laajuinen kriisinratkaisurahasto, joka olisi erittäin toivottava ratkaisu. Komissio katsoo kuitenkin, että olisi hyvin hankalaa ryhtyä luomaan koko EU:n laajuista kriisinratkaisurahastoa **ilman yhdenmukaista EU:n valvontaa ja kriisinhallintakehystä.** Tästä syystä tarkoituksenmukainen ensimmäinen askel olisi järjestelmä, joka perustuu yhdenmukaistettuun kansallisten ennakoivien kriisinratkaisurahastojen verkostoon ja on kytköksissä koordinoituihin kansallisiin kriisinhallintajärjestelyihin.

2.4 ETSK pitää myönteisenä kaikkia ehdotuksia, joilla pyritään vahvistamaan rahoitusala ja estämään tulevia kriisejä, ja hyväksyy siksi **periaatteessa** tiedonannossa KOM(2010) 254 lopullinen esitetyt komission aloitteet ja suositukset EU:n lähestymistavaksi pankkien kriisinratkaisurahastoihin, mutta sillä on kuitenkin muutamia huolenaiheita. ETSK käsittää, että tässä vaiheessa osaa aloitteista ei ehkä voida toteuttaa ja hyväksyä joissakin jäsenvaltioissa, kun taas toiset vaativat lisää harkintaa, analysointia ja selkeyttämistä.

2.5 Uuden kriisinhallinta- ja kriisinehkäisykehityksen tavoitteena on varmistaa, että pankkien suurkonkurssissa jäsenvaltioilla on käytössään yhteiset välineet, joihin voidaan turvautua

koordinoidusti rahoitusjärjestelmän suojaamiseksi yleisemmin, veronmaksajille aiheutuvien kustannusten välttämiseksi ja tasa-voimisten toimintaedellytysten varmistamiseksi. Näiden **yhteisten kriisinratkaisuvälineiden** avulla pyritään erityisesti varmistamaan, että hallittu konkurssi on **uskottava vaihtoehto kaikille pankeille riippumatta niiden koosta ja monisäikeisyydestä.** Mittasuhteenäkökohta on tärkeä: Vaikka periaatteessa ”kaikki” hallitut konkurssit pitäisi taata, on tärkeää **määritellä ”suuren” konkurssin käsite.** Hyvin suuret ja monisäikeiset rahoituslaitokset (erityisesti kansainväliset konsernit, ei välttämättä EU:n laajuiset tai EU:ssa sijaitsevat) **voivat olla haasteellisia.** Suurehkot konkurssit saattavat edellyttää erilaista käsitteilyä, johon sisältyy mahdollisesti oikeushenkilön liiketoiminnan jatkaminen rakenneuudistuksen, velkojen alaskirjauksen tai osakkeenomistajien omistuksen vähentämisen tai poistamisen avulla. Rahastosta saatetaan tarvita jonkin verran lisärahoitusta osana toimenpidepakettia.

2.6 Komissio hyväksyi 20. lokakuuta 2010 etenemissuunnitelman, jossa kriisinhallintaa koskevalle kokonaisvaltaiselle EU:n kehitykselle vahvistettiin aikataulu, toimenpiteet, välineet ja suunnitelmat. Keväällä 2011 on määrä esittää kriisinhallintaa ja kriisinratkaisurahastoja koskevat lainsäädäntöehdotukset. Tässä vaiheessa komitealla voi olla vain joitakin alustavia odotuksia ja huomioita. **Aloituspäivämäärä** vahvistetaan direktiivillä, mikäli se hyväksytään. Kun otetaan huomioon olosuhteet ja komission lupaus asiaankuuluvien lainsäädäntöehdotusten hyväksymisestä keväällä 2011 kuluessa, valistuneena arvauksena voisi olla, että toiminta alkaa aikaisintaan vuosina 2013–2014. Kaikki rahastot tarvitsevat aikaa tavoiterajan saavuttamiseksi, mutta koska varoja on tarkoitus kerätä sekä ennen kriisiä että sen jälkeen, teoriassa rahasto voisi olla toimintavalmis heti, kun lainsäädäntö on tullut jäsenvaltiossa voimaan. Olisi kuitenkin pidettävä mielessä, että eräät jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet, etteivät ne aio alkaa peräpankeilta maksuja lyhyellä aikavälillä, koska kriisi ei ole vaikuttanut vakavasti niiden edelleen vakaaseen pankkialaan. Pankkien kriisinratkaisurahasto on siis katsottava **välineeksi, joka voi edistää finanssikriisistä selviämistä keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.**

3. Erityishuomiot

3.1 Pankkien kriisinratkaisurahastoihin nähden sovellettava lähestymistapa

3.1.1 ETSK kannattaa komission lähestymistapaa, jossa ensimmäisenä askelena ehdotetaan sellaisen yhdenmukaistetun, kansallisista pankkien kriisinratkaisurahastoista koostuvan verkoston perustamista, joka on kytköksissä koordinoituihin kansallisiin kriisinhallintajärjestelyihin. Se kuitenkin suosittelee, että rahastoverkosto perustetaan **asteittain ja että siinä otetaan tarkoin huomioon kunkin jäsenvaltion erityispiirteet.** Saksa ja Ruotsi ovat jo alkaneet koota omia rahastojaan, joihin on tarkoitus kerätä rahaa pankeilta perittävillä maksuilla tai maksuosuuksilla. **Kummallakin on omat menetelmänsä ja sääntönsä rahaston perustamiseksi, eikä ETSK osaa tässä vaiheessa sanoa, mitä sääntöjä pitäisi suosia.**

3.1.2 Koska eräät maat ovat jo ottamassa käyttöön maakoh-
taisia pankeilta perittäviä maksuja ja veroja sekä tähän liittyviä
järjestelmiä, ETSK katsoo, että **aivan ensimmäiseksi olisi neu-**
voteltava ja sovittava muutamista maksujen yhteisistä pe-
rusperiaatteista ja -parametreista, jotta EU:n rahoitusalan kil-
pailu ei vääristyisi. ETSK kannattaa asteittaista lähestymistapaa,
jossa erotetaan toisistaan lyhyen aikavälin ja keskipitkän aikavä-
lin tavoitteet ⁽¹⁾. Lyhyellä aikavälillä jäsenvaltioiden olisi päästävä
jonkinlaiseen sopimukseen maksun perustasta, määrästä ja käyt-
töalasta mutta jätettävä myös jonkin verran joustovaraa säänte-
lykehukseen parhaillaan tehtäviä muutoksia ja yhdenmukais-
tamiskehitystä silmällä pitäen. Sen jälkeen voitaisiin harkita yksin-
kertaisen ja sopivan kokoisen maksun asteittaista käyttöö-
ottoa, minkä jälkeen ryhdyttäisiin soveltamaan yhtenäisempää
pankeilta perittävien maksujen ja pankkien kriisinratkaisurahas-
tojen järjestelmää.

3.1.3 ETSK:n mielestä asteittainen lähestymistapa on asian-
mukaisempi ja realistisempi, koska siinä voidaan ottaa huomi-
oon eri tavat, joilla finanssikriisi on vaikuttanut eri jäsenvaltioi-
hin, sekä niiden toteuttamien kriisitoimien erityispiirteet:

- Eri jäsenvaltiot joutuivat kriisiin eri aikoina, ja kriisi on vai-
kuttanut niihin eri tavoin ja eri laajuudessa. Ne selviävät tai
tulevat selviämään kriisistä eri aikoina ja pystyvät perus-
tamaan omat pankkien kriisinratkaisurahastonsa eri aikoina.
- Eräissä jäsenvaltioissa finanssikriisi ei ole vaikuttanut vaka-
vasti rahoitusalaan, eikä rahoitusala ole pyytänyt apua. Maa-
ilmanlaajuinen finanssi- ja talouskriisi on kuitenkin iskenyt
näiden maiden reaalitalouksiin pienellä viipeellä. Niiden
pankkisektorit ovat vakaita, mutta ne joutuvat edelleen pon-
nistelemaan estääkseen kriisejä kehittymästä, ja samalla nii-
den oletetaan tukevan elpymistä. Tällaiset maat saattavat olla
haluttomia perustamaan kansallisia pankkien kriisinratkaisu-
rahastoja samaan aikaan, kun useimmat jäsenvaltiot olisivat
valmiita tekemään niin. Syynä on myös se, että osalla näistä
maista on talletussuojarahastoja, jotka ovat kattavampia kuin
talletussuojajärjestelmät ja sisältävät pankkien kriisinratkaisu-
toimia.

3.1.4 ETSK pitää myönteisenä komission tiedonannossaan
KOM(2010) 579 lopullinen ilmaisemaa aikomusta tutkia ”talle-
tussuojajärjestelmien ja kriisinratkaisurahastojen mahdollisia yh-
teisvaikutuksia”. Komitea katsoo, että jos talletussuojarahaston
rahoitus pohjaa laajennetaan nykyisestä, yksi rahasto voisi vastata
talletussuojatoimista ja pankkien kriisinratkaisuautoimista ilman,
että vaarannettaisiin talletussuojajärjestelmän ja sen rahastojen
kykyä täyttää tallettajien suojelua koskeva tavoitteensa. Tämä
tutkimus molempien ulottuvuuksien yhdistämiseksi yhteen laa-
jempaan rahastoon sopii erittäin hyvin niille jäsenvaltioille, joi-
den talletussuojarahastoilla on jo ennaltaehkäisy- ja kriisinratkai-
sutehtäviä.

⁽¹⁾ Ks. kriisinhallintaa käsittelevä talous- ja rahoituskomitean ad hoc
-työryhmä, 17. syyskuuta 2010.

3.1.5 ETSK ymmärtää komission koko EU:n laajuisen krii-
sinratkaisurahaston puolesta esittämät perustelut sekä sen huo-
len rahaston perustamiseen liittyvistä hankaluuksista ja katsoo,
että tällaisen rahaston perustaminen on tässä vaiheessa ennen-
aikaista ja mahdoton toteuttaa. ETSK:lla on aiempien ja viimeai-
kaisten kokemusten valossa epäilyksiä siitä, miten tehokkaasti
yksi yhtenäinen EU:n kriisinratkaisurahasto voisi toimia.

3.2 Pankkien kriisinratkaisurahastojen rahoittaminen: pankeilta perit- tävä maksu

**3.2.1 Komissio katsoo, että pankkien kriisinratkaisura-
hastoja olisi rahoitettava pankkien maksamilla maksuilla
tai maksuosuuksilla. Eurooppa-neuvosto sopi 17. kesäkuuta
2010 pitämässään kokouksessa, että pankeilta perittävien
maksujen olisi oltava osa uskottavia kriisinratkaisupuit-
teita ⁽²⁾ ja että niiden pitäisi olla yksi puitteiden käyttöö-
ottoa tukevista periaatteista.**

3.2.1.1 Vaikka komissio selostaa, että maksun ensisijaisena
tavoitteena olisi oltava pankkien saaminen osallistumaan kriisin
kustannuksiin, järjestelmäriskin lieventäminen, kilpailun vääris-
tymien rajoittaminen ja varojen kerääminen uskottaviin kriisin-
ratkaisupuitteisiin, se ei kuitenkaan määrittele maksua selkeästi.
Eräissä talous- ja rahoituskomitean asiakirjassa ⁽³⁾ maksu mää-
ritellään rahoituslaitoksilta perittäväksi maksuksi (joko maksuksi
tai veroksi), jolla ne saadaan osallistumaan finanssikriisin kus-
tannuksiin. Kyseinen maksu katsotaan maksuksi, kun se osoite-
taan talousarvion ulkopuoliseen rahastoon, ja veroksi, kun se on
osa valtion talousarviota. ETSK odottaa komission määrittelevän
maksun käsitteen selkeästi.

**3.2.2 ETSK katsoo, että maksun perustaa ja tasoa kos-
kevat kriteerit ovat yleiseen sopimukseen pääsemistä eni-
ten haittaavia kysymyksiä, ja on vakuuttunut siitä, että en-
sin olisi sovittava monista peruseriaateista.** ETSK on ko-
mission kanssa samaa mieltä siitä, että maksuperustan olisi ol-
tava tiedonannon sivulla 8 lueteltujen periaatteiden mukainen.
Olisi tunnustettava, että rahoitusalan **koko, hallintojärjestel-
mät, valvonnan tehokkuus ja riskitaso** vaihtelevat maittain.
Näiden erojen perusteella jäsenvaltioille voitaisiin aluksi sallia
erilaisten maksuperustojen joustava käyttö, mutta myöhemmin
maksuperusta olisi yhtenäistettävä.

**3.2.3 Tiedonannossa todetaan, että maksuosuudet tai
maksut voisivat perustua kolmeen tekijään: pankkien varoi-
hin, pankkien vastuisiin sekä pankkien tuottoon ja bonuk-
siin.** Koska taseissa esitetyt varat ja vastuut kertovat riskinäkö-
kohdista enemmän kuin muut mittarit, ETSK ei pidä pankkien
tuottoa ja bonuksia niin asianmukaisena perustana pankkien
maksuosuuksille. Molemmilla ensin mainituilla maksuperustoilla
on hyvät ja huonot puolensa, ja ne kannattaisi ehkä yhdistää.

⁽²⁾ Euroopan komissio, sisämarkkinoiden ja palvelujen pääosasto, ko-
mission yksiköiden epävirallinen valmisteluasiakirja keskusteltavaksi
talous- ja rahoituskomitean kokouksessa 31. elokuuta 2010, s. 4.

⁽³⁾ Kriisinhallintaa käsittelevä talous- ja rahoituskomitean ad hoc -työ-
ryhmä.

3.2.3.1 **Pankkien varat kertovat riskeistä paljon.** Ne antavat osviittaa sekä pankin vararikon potentiaalisesta todennäköisyydestä että summasta, joka ehkä tarvittaisiin pankin kriisinratkaisun hoitamisessa. IMF:n ehdottamia riskipainotettuja omaisuuseriä⁽⁴⁾ voitaisiin myös harkita asianmukaisena maksuperustana, sillä niiden ansiona on kansainvälinen vertailukelpoisuus Baselin komitean pääomavaatimusten laajan hyväksynnän ansiosta. Toisaalta niihin perustuva maksu kaksinkertaistaisi Baselin komitean pääomavaatimuksen vaikutukset, koska pankkien varoihin sovelletaan riskipainotettuja pääomavaatimuksia.

3.2.3.2 **ETSK katsoo, että pankkien vastuut,** lukuun ottamatta suojattuja talletuksia ja pankin pääomaa (esim. pankkien ykköslista) ja mukaan luettuna eräät taseen ulkopuoliset erät, ovat luultavasti suositeltavin perusta pankeilta perittävillä maksuosuuksille tai maksuille⁽⁵⁾. Ne kuvastavat hyvin kustannuksia, jotka saatetaan joutua kattamaan pankin kriisinratkaisussa. Lisäksi ne ovat yksinkertaisia, ja vastuuperusteisessa lähestymistavassa päällekkäisyyttä aiheutuisi vähemmän kuin varoihin perustuvassa lähestymistavassa, vaikka sitä ei voidakaan kokonaan välttää⁽⁶⁾. Poissuljettaviin vastuisiin voitaisiin lukea myös etuoikeudeton velka, valtion takaama velka ja konsernin sisäiset velkatapahtumat. Kuitenkin kun otetaan huomioon, että jäsenvaltiot ovat jo ottaneet käyttöön maakohtaisia maksujärjestelmiä, joiden maksuperustat vaihtelevat huomattavasti, saattaisi olla hyväksyttävämpää soveltaa aluksi yhtenäistettyä lähestymistapaa, joka perustuu kaikkiin vastuisiin ja niiden aiempaan laadulliseen arviointiin.

3.2.4 ETSK hyväksyy komission tiedonannossaan KOM(2010) 579 lopullinen ilmaiseman näkemyksen, jonka mukaan jokaisen pankkien kriisinratkaisurahaston olisi saatava maksuja sellaisilta laitoksilta, joilla on toimilupa kyseisessä jäsenvaltiossa, ja maksun olisi katettava niiden muissa jäsenvaltioissa sijaitsevat sivukonttorit. Siten tytäryhtiöihin sovellettaisiin isäntävaltion maksuja ja sivukonttoreihin kotivaltion maksuja. Jos kaikki jäsenvaltiot perisivät maksuja rahoituslaitoksilta näiden periaatteiden mukaisesti, voitaisiin välttää kaksinkertaisten maksujen ja kilpailun vääristymisen riskit.

3.2.5 **ETSK tähdentää, että maksun käyttöönoton ajoitus tulee harkita huolellisesti sekä pankkien että talouden nykyisten haasteiden takia.** Vakavan finanssikriisikauden jälkeen pankit yleensä karttavat riskejä ja ovat muutaman vuoden ajan

⁽⁴⁾ IMF, *A Fair and Substantial Contribution by the Financial Sector*, loppuraportti G20-kokousta varten, kesäkuu 2010, s. 17.

⁽⁵⁾ IMF pitää suositeltavana laajaa vastuuden kirjoa, mukaan luettuna jotkin taseen ulkopuoliset erät mutta lukuun ottamatta pääomaa ja vakuudellisia vastuita. Myös komissio kannattaa markkinoiden vastuisiin perustuvaa lähestymistapaa 20. elokuuta päivätyssä epävirallisessa valmisteluasiakirjassaan. Neljä jäsenvaltiota on jo hyväksynyt eriytettyihin vastuisiin perustuvan lähestymistavan.

⁽⁶⁾ Baselin komitean ehdotuksissa valvotaan pankkien ottamia maksuvalmius- ja muuntoriskejä.

haluttomia lainaamaan huolimatta siitä, että kaikki kansalliset ja kansainväliset viranomaiset kannustavat niitä edistämään talouden elpymistä. Pankkien on kuitenkin samanaikaisesti vastattava uusien pääoma- ja maksuvalmiusvaatimusten kustannuksista. Rahoituslaitoksille voitaisiin ETSK:n tämän lausunnon kohdassa 1.4 suositteleman arvioinnin perusteella myöntää kohtuullinen siirtymäaika, jotta ne voisivat vahvistaa pääomapohjaansa, sopeutua uuteen sääntelyjärjestelmään sekä rahoittaa reaalitaloutta. Keskipitkällä aikavälillä saattaa olla tarpeen mukauttaa maksutsoa joiltain osin, jotta voidaan ottaa huomioon mahdolliset tulevat sääntelymuutokset ja EU:n kriisinratkaisupuitteiden kehitys.

3.3 Pankkien kriisinratkaisurahaston varainkäyttöala ja koko

3.3.1 **Pankkien kriisinratkaisurahastojen varainkäyttöala ja koko ovat riippuvaisia siitä, millaiseksi komissio määrittelee rahastojen tehtävän rahoittaa vaikeuksiin joutuneiden rahoituslaitosten, mm. pankkien, hallittua kriisinratkaisua.** ETSK kannattaa komission näkemystä, jonka mukaan kriisinratkaisurahastoihin pitäisi pystyä turvautumaan pankkien kriisinratkaisussa, mutta niiden käyttäminen rahoituslaitosten pelastamiseen olisi suljettava selvästi pois. ETSK ei kuitenkaan pidä hyväksyttävänä, että komission laatimissa kriisinratkaisupuitteissa keskitytään pääasiassa pankkialaan, sillä kaikki rahoituslaitokset voivat suuria riskejä ottaessaan aiheuttaa uhkaa sijoittajille. ETSK suosittaa, että **kaikkien** pankkien ja **kaikkien valvottujen rahoituslaitosten** (lukuun ottamatta vakuutuslaitoksia, joita varten valmistellaan parhaillaan omaa järjestelmää) pitäisi olla osa kriisinratkaisupuitteita⁽⁷⁾. Näin varmistettaisiin, että toimintaedellytykset ovat tasapuoliset ja myös ettei kansalaisille välitetä harhaanjohtavaa viestiä, jonka mukaan vain yksi rahoitusyhteisön osa olisi syyppää kriisiin.

3.3.2 Tiedonannossa ei vielä kerrottu, minkä kokoisia rahastojen pitäisi olla, mutta siinä todetaan, että rahoitusalan pitäisi vastata kaikista kriisinratkaisukustannuksista – tarvittaessa kriisin jälkeisten rahoitusjärjestelyjen avulla. Ongelmana on, miten **määrittää asianmukainen tavoiteraja** maakohtaisesti. Tässä on kaksi ongelmaa: Toinen on se, että **heikoimmat järjestelmät edellyttävät suhteellisesti korkeimpia maksuosuuksia**, mikä aiheuttaa huolta toimintaedellytysten tasapuolisuudesta. Toinen on laskelmissa käytettävä tarkastelujako: **tavoiteraja lasketaan nykyisten ja ennakoitujen tulevien tilanteiden perusteella.** Tilanne on voinut muuttua huomattavasti ennen tavoiterajan saavuttamista, minkä takia sekä tavoitetta että maksuja joudutaan mukauttamaan. Säännöissä pitäisi ottaa huomioon **alkuperäisten olosuhteiden ja laskelmien mahdollinen muuttuminen.** Koska riskit lisäksi vaihtelevat syklin aikana, maksun tasoa olisi mukautettava, jotta rahoitusjärjestelmästä voitaisiin tehdä vähemmän suhdanteita vahvistava.

⁽⁷⁾ Komissio lupaa tiedonannossaan KOM(2010) 579 lopullinen, että EU:n finanssialan kriisinhallintakehystä sovelletaan kaikkiin luottolaitoksiin ja joihinkin sijoituspalveluyrityksiin, määrittelemättä kuitenkaan selvästi, mitä sijoituspalveluyrityksillä tarkoitetaan. ETSK katsoo, että kriisinratkaisukehystä olisi sovellettava kaikkiin valvottuihin rahoituslaitoksiin.

3.4 Pankkien kriisintarkkaisu- ja hallintotoimenpiteiden riippumattomuus ja hallinto

3.4.1 ETSK kannattaa komission näkemystä, jonka mukaan pankkien kriisintarkkaisu- ja hallintotoimenpiteet olisi pidettävä erillään kansallisesta talousarviosta. ETSK on samaa mieltä siitä, että niiden toiminnallinen riippumattomuus valtiotalusta varmistaisi, että varat käytetään yksinomaan kriisintarkkaisu- ja hallintotoimenpiteiden rahoittamiseen. Jäsenvaltiot soveltavat kuitenkin tätä nykyä kahta erilaista lähestymistapaa rahoitusalan kerättyjen varojen osoittamiseen. Esimerkiksi Saksa, Belgia ja Ruotsi luottavat periaatteeseen, jonka mukaan kriisintarkkaisu- ja hallintotoimenpiteiden talletusten ja maksujen välille olisi luotava selkeä yhteys. Toiset maat sallivat maksujen avulla kerättyjen varojen sulauttamisen yleiseen talousarvioon, koska nimenomaista yhteyttä rahoitusalan kriisintarkkaisu- ja hallintotoimenpiteisiin ei ole järjestetty. Järjestelyillä, joilla luodaan odotuksia, että rahoituslaitokset saataisivat saada tukea valtiolta, voitaisiin viedä pohjaa ehdotetun kehityksen tavoitteelta: sellaisen hallitun kriisintarkkaisu- ja hallintotoimenpiteiden luomiselta vaikeuksiin joutuneille rahoituslaitoksille, jota ei voida käyttää osittain veronmaksajien varoilla tehtäviin pelastusoperaatioihin. ETSK yhtyy komission näkemykseen, että jos varsinaisia kriisintarkkaisu- ja hallintotoimenpiteitä perustetaan, rahoitusala saattaa tulla entistä vähemmän riippuvaiseksi julkisista varoista. Tämä pienentäisi moraalikadon ongelmaa, joka liittyy siihen, että laitoksia pidetään ”liian suurina menemään konkurssiin”. ETSK katsoo, että – samoin kuin talletussuojarahastojen kohdalla – maksujen avulla kerättäviä varojen valvonnan ja hallin-

noinnin olisi kuuluttava muille kuin veroasioista vastaaville viranomaisille, toisin sanoen niille viranomaisille, jotka vastaavat rahoitusvakauserityksen hallinnosta.

3.4.2 Ennen kuin pankkien kriisintarkkaisu- ja hallintotoimenpiteistä tehdään lopullinen päätös, on saatava vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- Onko rahasto osa vakauden valvontaa koskevaa sääntelyä, vai
- onko se tarkoitettu verotukselliseksi toimenpiteeksi, jonka avulla rahoitusala pyydetään osallistumaan kulutettujen julkisten varojen takaisin saamiseen, vai
- onko se pelkästään finanssipoliittinen toimenpide, jonka avulla pyritään lisäämään markkinoiden avoimuutta torjumalla rahoituskeinottelua?

Jos komissio mieltää pankkien kriisintarkkaisu- ja hallintotoimenpiteiden luonteiseksi toimenpiteeksi ja osaksi rahoitusvakauseritystä, sen olisi varmistettava, että tämä ymmärretään, sillä pankkien kriisintarkkaisu- ja hallintotoimenpiteille ei voida luoda asianmukaista hallintoa, ellei sen luonteesta olla selvillä.

Bryssel 17. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä Euroopan keskuspankille – Rahoituspalvelujen sääntely kestävä kasvun varmistamiseksi”

KOM(2010) 301 lopullinen

(2011/C 107/04)

Esittelijä: **Edgardo IOZIA**

Euroopan komissio päätti 2. kesäkuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä Euroopan keskuspankille – Rahoituspalvelujen sääntely kestävä kasvun varmistamiseksi

KOM(2010) 301 lopullinen.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 1. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 164 puolesta 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ”Pankkialan valvontaa on vietävä paljon pidemmälle. Parhaistakaan säännöistä ei ole mitään hyötyä, ellei niiden soveltamista valvota.”⁽¹⁾

1.2 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) on tyytyväinen komission tiedonantoon ja katsoo rahoitusmarkkinoiden uuden sääntelyn olevan välttämätön keino kestävä talouden uudelleen käynnistämiseksi.

1.3 ETSK huomauttaa, että näihin ongelmiin kiinnitetään ennistä vähemmän huomiota. Eri valtiot suhtautuvat eri tavoin tarpeeseen hyväksyä ehdotetut toimenpiteet kiireesti, eikä asia vaikuta enää olevan yhteinen ensisijainen tavoite.

1.4 ETSK korostaa ja toistaa, että on tärkeää tehostaa toimia kansainvälisen sopimuksen aikaan saamiseksi. Samalla sen mielestä on kuitenkin tärkeää ja tarpeellista viedä EU:n toimielinten käynnistämä prosessi nopeasti ja myönteisesti loppuun kansainvälisistä sopimuksista riippumatta. Viimeaikaiset tapahtumat ovat valitettavasti taas kerran osoittaneet, että tällaisten sopimusten saavuttaminen on vielä kaukana.

1.5 ETSK suhtautuu myönteisesti ehdotettuihin toimenpiteisiin ja odottaa valmisteluvaiheessa olevia toimenpiteitä – kuten rahoitusmarkkinadirektiivin suunniteltua tarkistusta – jotka ovat tärkeitä markkinoiden vakauden ja avoimuuden sekä investoijien luottamuksen varmistamiseksi ja joihin sitä pyydetään aikanaan ottamaan kantaa.

1.6 ETSK tukee aktiivisesti komission toimia lainsäädäntöprosessin loppuun viemiseksi. Komissio voisi antaa ETSK:n teh-

täväksi viedä tarkasteltavana olevia ehdotuksia ja uusia säädösluonnoksia eteenpäin talous- ja sosiaalialan organisaatioissa sekä rahoituspalvelujen käyttäjien ja kuluttajien kansallisissa järjestöissä.

1.7 Vahvistamalla Yhdysvaltojen rahoitusmarkkinoita sääntelävän Dodd–Frank-lain maa antoi merkittävän sysäyksen ja loi perustan voimakkaammalle maailmanlaajuiselle lähentymiselle. Tässä laissa monia seikkoja käsitellään vain yleisen sääntelykehityksen pohjalta, koska tarkkojen säännösten laatiminen on annettu toimivaltaisten viranomaisten tehtäväksi tai siirretty myöhempiin yksityiskohtaisiin toimenpiteisiin. Euroopan komissio ehdottaa sen sijaan erillisiä toimenpiteitä, jotka ovat jo yksityiskohtaisessa vaiheessa. Nämä menettelyt ovat rinnakkaisia keinoja, joiden pitäisi johtaa lopulta samoihin tavoitteisiin.

1.8 ETSK suhtautuu myönteisesti Yhdysvaltojen sääntelyn tiettyihin omaperäisiin valintoihin ja kehottaa komissiota käynnistämään perusteellisen tutkimuksen ehdotuksesta perustaa rahoituspalvelujen käyttäjiä suojeleva viranomainen. ETSK katsoo kuitenkin, että on arvioitava, tulisiko tämän viranomaisen aseman olla autonomisempi.

1.9 Olisi myös mielenkiintoista arvioida Atlantin toisella puolella tehtyjä päätöksiä liittyen laitoksiin, joiden katsotaan olevan liian suuria tehdäkseen konkurssin (*too big to fail*). Tällainen ajatus saattaa johtaa moraalikatoon riskienhallinnassa. ETSK kehottaa komissiota arvioimaan tarkkaan mahdollisuutta hyväksyä vastaavia toimenpiteitä, jotka vaikuttavat tehokkailta ja vakuuttavilta keinoilta torjua tiettyjen rahoituslaitosten johtajien varomatonta ja erityisen riskialtista toimintaa ja jotka voivat olla hyödyllisiä rahoituslaitosten riskienhallinnan parantamiseksi.

⁽¹⁾ D. Strauss-Kahn Agadirissa 1. marraskuuta 2010.

1.10 Säännösten tarkistaminen olisi tarkoitus saada päätökseen kokonaisuudessaan vuoden 2011 loppuun mennessä ja niiden pitäisi tulla täysin voimaan vuodesta 2013 alkaen sillä edellytyksellä, ettei ongelmia ilmene ja että kaikki noudattavat etenemissuunnitelmaa. ETSK on kuitenkin huolissaan asiasta ja suhtautuu siihen epäillen. Komission olisi hyvä pyytää parlamenttia ja neuvostoa asettamaan etusijalle kaikki rahoitusmarkkinoiden sääntelyä koskevat säädökset. Kriisi alkoi vuonna 2007, jolloin oli jo ilmeistä, että markkinoita on tosissaan ryhdyttävä sääntelemään. Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) johtajan mukaan romahdus on nielaissut yli kaksi biljoona dollaria, aiheuttanut lukuisia konkurssseja ja johtanut yli 30 miljoonan työpaikan menettämiseen. Näiden lisäksi tulevaisuudessa voidaan menettää vielä 400 miljoonaa työpaikkaa. Yksin rahoituslalla työpaikkansa on menettänyt maailmanlaajuisesti jopa 500 000 työntekijää, ja kriisi vaikuttaa myös muiden ihmisten elämään nyt tai tulevaisuudessa.

1.11 ETSK katsoo, että tarvitaan vahvaa, kattavaa, tehokasta ja tasapainoista sääntelyä. Kielteisten seurausten välttämiseksi ETSK suosittaa, että tutkitaan perusteellisesti, mitä kumulatiivisia vaikutuksia sääntelyaloitteilla on rahoitusjärjestelmän ja pääomamarkkinoiden välttämättömiin toimenpiteisiin. Vakaan ja tehokkaan järjestelmän pitäisi edistää vakaata rahataloutta ja reaalityöelämän likviditeettiä.

1.12 Kansalaisyhteiskunnan on jatkettava niin EU- kuin jäsenvaltiotasollakin viranomaisten ja valtiovallan painostamista, jotta uudet rahoitussäännöt hyväksyttäisiin mahdollisimman nopeasti. Komissio voisi antaa ETSK:n tehtäväksi levittää jäsenvaltioissa viestiä siitä, että rahoitusmarkkinoiden sääntelyn alalla on tehtävä nopeasti kattavia päätöksiä tekemällä aluetasolla julkisia aloitteita ja ottamalla mukaan työmarkkinaosapuolet, talouselämän toimijat sekä rahoituspalvelujen käyttäjien ja kuluttajien järjestöt.

2. Euroopan komission tiedonanto

2.1 Tiedonannossaan ”Rahoituspalvelujen sääntely kestävän kasvun varmistamiseksi” komissio esittää saavutetut tavoitteet ja tulevien lainsäädäntöaloitteiden etenemissuunnitelman sekä neljä periaatetta, joihin sen toimet perustuvat: avoimuus, tehokas valvonta, rahoitusalan häiriönsietokyvyyn ja vakauden lisääminen sekä kuluttajansuojan vahvistaminen.

2.2 ”Kestävän kasvun edellytyksenä on turvallisempi, vakaampi, avoimempi ja vastuullisempi rahoitusjärjestelmä, joka toimii talouselämän ja koko yhteiskunnan hyväksi ja joka pystyy rahoittamaan reaalityöeloutta. Se täydentää olennaisella tavalla EU:n pyrkimyksiä vakauttaa julkista taloutta ja toteuttaa rakenteellisia uudistuksia, joiden avulla tulevaisuudessa saavutetaan elinvoimainen talous.” Nämä ovat komission lainsäädäntötyön suuntaviivat.

2.3 Komissio luettelee tarkasteltavana olevassa asiakirjassa vaiheet, jotka ovat johtaneet syyskuun 2008 suuren kriisin jälkeen uuden jäsenneilyn sääntelykehityksen täytäntöönpanoon.

2.4 Marraskuusta 2008 lähtien, jolloin Jacques de Larosièren johtama ryhmä perustettiin, on toteutettu monia kiireellisiä toimenpiteitä, kuten tarkistettu vakavaraisuusdirektiiviä ja talletusten vakuusjärjestelmistä annettua direktiiviä. Lisäksi on annettu luottoluokituslaitoksia koskeva asetus ja esitetty kaksi suositusta palkkoja ja palkkioita koskevasta periaatteista.

2.5 Komissio on antanut ryhmän raportissa esitettyjen suositusten pohjalta useita ehdotuksia, joista monet ovat vielä käsiteltävänä EU:n poliittisissa toimielimissä eli neuvostossa ja parlamentissa.

2.6 Komissio toivoo johdonmukaista sitoutumista lainsäädäntötyöhön, jotta ehdotettuja toimenpiteitä koskeva menettely voidaan saattaa päätökseen ja säädökset voidaan siirtää osaksi kansallista lainsäädäntöä vuoden 2012 loppuun mennessä.

3. ETSK:n huomiot

3.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) on ilmaissut monissa lausunnoissaan kantansa toimista, joita komissio on aikonut hyväksyä Jacques de Larosièren ryhmän ehdottaman toimenpidepaketin pohjalta, ja tämän jälkeen kustakin toimenpiteestä erikseen.

3.2 Monissa tapauksissa komitean ehdotukset ja huomiot on otettu huomioon, ja lopputulos vaikuttaa asianmukaiselta ja riittävältä. Riittääkö tämä kuitenkin palauttamaan luottamusta markkinoihin ja valvontaelimiin sekä viranomaisiin, jotka ovat aiemmin tietyllä tapaa kannattaneet yltiöliberaalista mallia vakuuttuneina siitä, että markkinat sääntelisivät itse itseään? Jäsenvaltioiden enemmistön lisäksi tämä sama illuusio on vaivannut myös Euroopan komission merkkihenkilöitä. Epärationalainen huojuaminen riskin torjumisen ja riskin ottamisen välillä on markkinoille luontaista, ja näiden heilahtelujen tasoittaminen markkinoita tuhoamatta on vaikea tehtävä.

3.3 Komissio tunnustaa tässä tiedonannossa epäsuorasti aiemmat virheet, jotka ETSK pani aikanaan merkille. Komissio esittää hyvän ja varsin kattavan etenemissuunnitelman markkinoiden valvontaa, vakautta ja avoimuutta edistävän uuden sääntelyrakenteen hahmottamiseksi ja toteuttamiseksi. Komitea tunnustaa kernaasti komission tehneen tähän mennessä merkittäviä ja laadukasta työtä.

3.4 Euroopan parlamentti on osaltaan vahvistanut ja parantanut huomattavasti ehdotettuja tekstejä ja kannattanut toisinaan samoja muutoksia, joita komitea on ehdottanut, minkä seurauksena on saatu aikaan tehokkaita ja johdonmukaisilta vaikuttavia asetuksia ja direktiivejä.

3.5 Täytäntöönpanovaiheeseen liittyy kuitenkin joitain ongelmia. Esimerkiksi vakuutus- ja eläkerahastomarkkinoita valvomaan tarkoitettuna Euroopan vakuutus- ja työeläkeviranomaisen kohdalla on tärkeää tunnustaa kummankin alan erityispiirteet ja suojella niitä sekä erityisesti taata lisäläkkeiden alan tasapuolinen kohtelu vakuutusalaan nähden.

3.6 Neuvostolla ei ole yllättäin ollut niinkään myönteistä vaikutusta, sillä se on pakottanut komission tarkistamaan muutamia hyviä ehdotuksia, esimerkiksi valvontaviranomaisten tapauksessa. Parlamentin ja komission työn tuloksena aikaan saatu kompromissi oli ehdottomasti hyvä, mutta se olisi voinut olla vielä parempi ja se olisi voitu saavuttaa nopeammin ilman ristiin menneitä vetoääniä, joilla vastustettiin yksittäisiä toimenpiteitä.

3.7 Onko asiassa kuitenkin tehty todella kaikki, mitä on pitänytkin tehdä, ja hyvissä ajoin?

3.8 Yhdysvalloissa annettiin 21. heinäkuuta 2010 Dodd–Frank-laki⁽²⁾, joka vaikuttaa kokonaisvaltaisemmalta ja nopeammalta vastaukselta markkinoiden heikoimpien toimijoiden eli kuluttajien esittämiin sääntely- ja suojeluvaatimuksiin. On tietysti pidettävä mielessä, että unionin päätöksentekoprosessi on hitaampi ja että unionin säännöksissä käsitellään yksityiskohtaisesti eri näkökohtia, kun taas Yhdysvaltojen lainsäädännössä viitataan jatkossa annettaviin lakeihin ja säännöksiin. On tärkeää, että nämä prosessit etenevät tasapainoisesti ja samanaikaisesti, jotta uuteen sääntelyyn voidaan vastata koordinoitusti.

3.9 Komission ehdotuksia tarkastellessaan ETSK aikoo vertailla näitä kahta lähestymistapaa, arvioida eri teemoihin annettuja vastauksia ja tutkia, voitaisiinko Atlantin toiselta puolelta saatuja esimerkkejä hyödyntää ja soveltaa tietyissä tapauksissa unionin säännöksiin.

3.10 Yksi harkitsemisen arvoisista esimerkeistä on muun muassa liittovaltion kuluttajansuojaviranomaisen (*Bureau of Consumer Financial Protection*) perustaminen. ETSK kehottaa komissiota tutkimaan tarkkaan mahdollisuutta perustaa samanlainen viranomainen unionin järjestelmään.

3.10.1 Kyseinen viranomainen perustetaan Yhdysvaltojen keskuspankin yhteyteen ja sillä on laajat toimivaltuudet. Sille kuuluu suuri osa niistä tehtävistä, jotka aiemmin kuuluivat kuluttajansuojalainsäädännön mukaan muille sääntelyelimille. Viranomaisella on yksinomainen toimivalta valvoa lainsäädännön noudattamista silloin, kun kyseessä ovat välittäjät, joiden varat ovat yli 10 miljardia dollaria. Sen sijaan niiden välittäjien kohdalla, joiden varat ovat alle 10 miljardia dollaria, se jakaa toimivallan muiden valvontaviranomaisten kanssa.

3.10.2 ETSK katsoo, että on analysoitava erityisesti seuraavia näkökohtia:

— Yhdysvalloissa virasto perustetaan keskuspankin yhteyteen. Vaikka tätä voidaan perustella tarpeella rajoittaa viranomaisen hallintokuluja, sen autonomia ja riippumattomuus saattavat jossain määrin vaarantua. ETSK katsookin, että viranomaiselle olisi aiheellista harkita laajempaa autonomiaa.

— Viranomaisen toimivaltuudet saattavat joissain tapauksissa olla ristiriidassa rahoituksen välittäjiä valvovan viranomaisen toimivaltuuksien kanssa. Painopistehierarkia on määriteltävä jo etukäteen, jotta mahdolliset ristiriidat voidaan ratkaista. Ei pidä myöskään unohtaa, että vaikka välittäjien ja markkinoiden vakauden varmistaminen on äärimmäisen tärkeää, yhtä tärkeää on varmistaa piensijoittajien suojele. Investoijien suojeleminen tarpeen edelle ei saa mennä mikään muu periaate. Kasvua voidaan pitää itse asiassa kestäväenä vain, jos heikompien yksilöiden suojele ja heidän tarpeidensa tyydyttäminen asetetaan järjestelmässä keskeiseen asemaan.

— On tärkeää painottaa ennemminkin rahoituspalveluita ja -tuotteita kuin yksinomaan rahoituslaitoksia. Viranomaisella tulee olla lainkäyttövalta ja sen tulee voida puuttua asioihin aina, kun yleisölle tarjotaan rahoituspalveluita tai -tuotteita, myös silloin, kun niihin ei liity ensisijaisesti rahoituksen välittäjiä, joita valvotaan jo muilla tavoin.

3.11 Toinen tärkeä harkitsemisen arvoisen näkökohta koskee säännöksiä, joilla pyritään estämään moraalikatoa liittyen laitoksiin, joiden katsotaan olevan liian suuria tehdäkseen konkurssin. Valinnat, jotka Yhdysvaltojen lainsäätäjät on tehnyt asiassa, ovat tehokkaita ja vaikuttavia, sillä ne antavat mahdollisuuden toimia ennakoivasti. Säännösten mukaan tietyt osat yrityksestä on myytävä järjestelmäriskien välttämiseksi ja niissä velvoitetaan useita toimintoja harjoittavat ryhmittymät tai ryhmittymät, jotka ovat niin suuria, että kaikenlaisesta väliintulosta tulee vaikeaa, laatimaan suunnitelman ryhmittymän purkamiseksi. Laissa säädetään myös samoista toimenpiteistä muissa maissa sijaitseville osakasyrityksille. Näin se vaikuttaa myös joidenkin EU:hun sijoittautuneiden tärkeiden yritysten toimintaan.

3.11.1 Euroopan järjestelmäriskikomitean perustaminen on askel tähän suuntaan. Suurten ryhmittymien vallan rajoittaminen on tervetullutta monelta eri kannalta. Se vähentää järjestelmäriskkejä, kun huonosti hoidetut pankit voivat mennä konkurssiin, mutta se voi myös edistää kilpailua, jonka puolestaan pitäisi saada korkotasoa pysymään hallinnassa asiakkaiden luotonsaannin helpottuessa. Nämä huomiot on esitetty jo aiemminkin, ja sääntelyviranomaisten olisi varmaankin kannattanut pohdita niitä tarkemmin etenkin, kun otetaan huomioon rahoitusalan erityispiirteet, sillä rahoituslalla ei ole samoja fyysisiä rajoituksia kuin muilla tuotannonaloilla.

3.11.2 Vaikka koko on tärkeä näkökohta, ei pidä unohtaa, että välittäjän merkityksellisyys järjestelmän kannalta ei riipu ainoastaan koosta, vaan myös siitä, mikä välittäjän asema on järjestelmässä, onko se korvaamaton osa järjestelmää ja minkälaisia yhteyksiä ryhmän sisällä on kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. On mahdollista, että liian suuresta koostaan huolimatta välittäjiä menee konkurssiin yhtä aikaa siitä syystä, että niillä on samat riskit.

⁽²⁾ Pub. L. 111-203, H.R. 4173.

3.11.3 ETSK korostaa, että rahoitusalan sääntelyyn on sovellettava tasapainoista lähestymistapaa. Komitea tähdentää, että rahoituslaitosten sääntelyn tiukentaminen hyödyttää pitkällä aikavälillä huomattavasti taloudellista vakautta, talouskasvua ja reaali-talouden tehokasta toimintaa.

3.12 Yhdysvaltojen uusiin rahoitusalan säännöksiin kuuluu muun muassa seuraavia toimenpiteitä: pitkälle kehitetty varoitussjärjestelmä suurten järjestelmäriskien varalta, pankkitoimintaan liittyvien laitosten järjestelmän sääntely, rahoitusvakaustenvoston perustaminen, luottoluokituslaitosten tehokas sääntely, avoimuutta lisäävät toimenpiteet, vakuudet epätavanomaisten välineiden uskottavuudesta myös OTC-markkinoiden (*over the counter*) osalta sekä arvopaperistaminen omaisuusvakuudellisten arvopapereiden ja hedgerahastojen kautta.

Euroopan unioni reagoi kriisiin ensimmäisenä ja hyväksyi kansainvälisen koordinoinnin tarpeen. Kansainvälinen koordinointi on ehdoton edellytys tasapuolisten toimintaolosuhteiden varmistamiseksi kansainvälisellä tasolla.

3.13 On aiheellista pohtia, ovatko eri maiden viranomaisten reagointitavat yhtenäisiä ja johdonmukaisia, kun otetaan huomioon, että yhtenä suurimmista ongelmista on ollut eri rahoitusmarkkinoiden sääntelyn epäyhtenäisyys.

3.14 Euroopan tulisi välttää lisäviivästyksiä uudistusprosessinsa loppuun saattamisessa – uudistuksia olisi alettava siirtää osaksi kansallista lainsäädäntöä vuodesta 2013 lähtien – jotta ei aiheutettaisi vahinkoa yrityksille ja Euroopan rahoitusjärjestelmälle, jota ulkomaiset investoijat pitävät huonosti hallinnoituna jäsenvaltioiden välisten erimielisyyksien ja lainsäädäntömallin tehottomuuden takia.

3.15 Vaikka komissio on pyrkinyt tarmokkaasti sääntelemään sisämarkkinoita yhtenäisellä tavalla, painavat taloudelliset ja poliittiset edut vaikeuttavat jatkuvasti tehokkaan ja perusteellisen EU:n valvontajärjestelmän perustamista.

3.16 ETSK on muistuttanut vieläpä hiljattain, että lainsäädäntö- ja sääntelykehystä on vahvistettava nopeasti, ja se tukee komission tähän suuntaan meneviä pyrkimyksiä. Kansalaisyhteiskunnan on jatkettava niin EU- kuin jäsenvaltiotasollakin viranomaisten ja valtiovallan painostamista, jotta uudet rahoitus-säännöt hyväksyttäisiin mahdollisimman nopeasti. ETSK:lla on todella tärkeä rooli tässä yhteydessä sekä suoraan että niiden järjestöjen kautta, joita sen jäsenet edustavat. Jäsenten tulisi herättää vakavaa ja vastuullista keskustelua jäsenvaltioissa. Uuden kestävä talouden, tasapainoisen kehityksen takaamiseen pyrkivien rahoitusmarkkinoiden ja kestävä kehityksen tulevaisuus riippuu suurelta osin rahoitusalan sääntelyn laadusta. On annet-

tava entistä tehokkaampia ja tiukempia sääntöjä, jotta markkinoiden toiminnan johtotähdiksi saataisiin palautettua liike-elämän eettinen ulottuvuus.

4. Erityistä

4.1 Komissio ei sano mitään sidosryhmien osallistumisesta vaikutustenarviointimenettelyyn eikä hyväksytyistä toimenpiteistä lukuun ottamatta mainintaa siitä, että tällainen menettely on toteutettu. Mitä nämä sidosryhmät sitten ovat? Jos komissio viittaa tässä tavanomaiseen sähköiseen kuulemiseen, joka luultavasti herättää jonkin verran kiinnostusta alan ammattilaisten keskuudessa mutta hyvin vähäistä kiinnostusta työelämässä ja kuluttajien keskuudessa, tai jonkin sellaisen asiantuntijaryhmän kuulemiseen, jonka jäsenet ovat aina rahoitusjärjestelmän valitsemia, prosessista puuttuu todellinen tasapaino, kun ajatellaan eri sidosryhmiä, joiden pitäisi osallistua uudistustoimintaan alusta asti.

4.2 ETSK kehottaa komissiota kiinnittämään entistä enemmän huomiota kansalaisyhteiskunnan toimijoihin ja turvaamaan niiden todellisen osallistumisen prosessiin. Se kehottaa komissiota tehostamaan toimia kaikkien EU:n jäsenvaltioiden demokraattisten tahojen välisen kansainvälisen koordinoinnin parantamiseksi. Tarvitaan asiallinen ja asianmukaisesti rahoitettu ohjelma, jotta unionin kansalaiset saadaan mukaan tähän prosessiin. Kansalaisille on myös tiedotettava hankalista mutta tarpeellisista muutoksista.

4.3 Eri lainsäädäntöaloitteiden kumulatiiviset vaikutukset eivät käy selvästi ilmi muun muassa siksi, ettei toimenpiteitä ole toteutettu samanaikaisesti ja että tietyt toimenpiteet (Basel 3, tulevat kansainväliset tilinpäätösstandardit) ovat kolmansien tahojen – esimerkiksi Baselin komitean ja IASB:n⁽³⁾ – toteuttamia.

4.4 ETSK katsoo, että tarvitaan vahvaa, kattavaa, tehokasta ja tasapainoista sääntelyä. Kielteisten seurausten välttämiseksi ETSK suosittaa, että tutkitaan perusteellisesti, mitä kumulatiivisia vaikutuksia sääntelyaloitteilla on rahoitusjärjestelmän ja pääomamarkkinoiden välttämättömiin toimenpiteisiin. Vakaan ja tehokkaan järjestelmän pitäisi edistää vakaata rahataloutta ja reaali-talouden likviditeettiä. Markkinoiden koko sääntelyarkkitehtuurin uudistamisessa komissiolla on vaikea tehtävä tasapainottaa parhaalla mahdollisella tavalla vakavaraisuustoimenpiteet, tiukennetut pääomavaatimukset, riskien entistä parempi kattaminen ja luokittelu sekä talouskehitys, kun valtiontalouksien vakauttamistoimet ovat pahentaneet huomattavasti finanssi- ja talouskriisiä.

4.5 ETSK kehottaa komissiota tehostamaan toimiaan yhteisten suuntaviivojen aikaan saamiseksi tärkeimpien maiden viranomaisten kanssa. Erityisesti tämä koskee G20-maita.

⁽³⁾ Kansainvälinen tilinpäätösstandardilautakunta (*International Accounting Standards Board*).

4.6 Komission mukaan ensi vuoden loppuun mennessä on käsiteltävä ja hyväksyttävä vielä kolmekymmentä uutta sää-dösehdotusta, mutta ne eivät sisälly vielä parlamentin työaika-tauluun. ETSK toteaa olevansa hyvin huolissaan tämän suunnitelman toteutumisesta ja suhtautuvansa siihen varsin epäillen. Unionin kahdella tulevalla puheenjohtajavaltiolla on hoidettavanaan hyvin monimutkainen tehtävä, eikä Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja, jonka pitäisi turvata käynnistettyjen toimien jatkuvuus ja tehokkuus, ole vielä täydessä toimintavalmiudessa. Komission pitäisi pyytää Euroopan parlamenttia ja neuvostoa asettamaan etusijalle markkinoiden sääntelytoimenpiteet, joiden käsittelyä on odotettu liian pitkään.

4.7 ETSK ilmaisee olevansa valmis tukemaan komissiota tässä prosessissa sekä edistämään osaltaan sääntelyn parantamista lausuntojensa sekä jatkuvan ja suoran konsultoinnin avulla. Komissio voisi antaa ETSK:n tehtäväksi levittää jäsenvaltioissa viestiä siitä, että rahoitusmarkkinoiden sääntelyn alalla on

tehtävä nopeasti kattavia päätöksiä tekemällä alueatasolla julkisia aloitteita ja ottamalla mukaan työmarkkinaosapuolet, talouselämän toimijat sekä rahoituspalvelujen käyttäjien ja kuluttajien järjestöt. ETSK voi kansallisten ja kansainvälisten talous- ja sosiaalineuvostojen tuella edistää merkittäväällä tavalla prosessin myönteistä kehitystä toteuttamalla toimenpiteitä, joiden tavoitteena on

- pitää asiaa esillä
- vahvistaa unioninlaajuisia ja kansainvälistä koordinoitua
- levittää ehdotuksia, joista keskustellaan tällä hetkellä unioni-tasolla
- antaa oma panoksensa, joka perustuu kokemukseen ja asi-antuntemukseen alalla.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2000/25/EY muuttamisesta markkinoille joustojärjestelmän mukaisesti saatettavia traktoreita koskevien säännösten osalta”

KOM(2010) 607 lopullinen – 2010/0301 COD

(2011/C 107/05)

Ainoa esittelijä: **Virgilio RANOCCHIARI**

Euroopan parlamentti päätti 10. marraskuuta 2010 ja neuvosto 24. marraskuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi direktiivin 2000/25/EY muuttamisesta markkinoille joustojärjestelmän mukaisesti saatettavia traktoreita koskevien säännösten osalta

KOM(2010) 607 lopullinen – 2010/0301 COD.

Asian valmistelusta vastannut ”yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 1. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 144 ääntä puolesta 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea on vakuuttunut siitä, että maatalous- ja metsätraktorien moottoreiden haitallisten hiilimonoksidi-, typen oksidi-, hiilivety- ja hiukkaspäästöjen vähentäminen on välttämätöntä, jotta edistetään EU:n ilmanlaatuavoitteiden saavuttamista.

1.2 ETSK on myös vakuuttunut siitä, että etenkin rahoitus-, talous- ja työllisyysalan maailmanlaajuisessa kriisitilanteessa on varmistettava maatalous- ja metsätraktoreita valmistavalle eurooppalaiselle teollisuudelle tarvittava joustavuus, jotta mahdollistetaan uusien traktorien kehittäminen ilman liiallisia taloudellisia rasitteita, jotka eivät olisi nykyisessä taloustilanteessa hyväksyttäviä.

1.3 ETSK kannattaa siis komission ehdotusta, jonka tarkoituksena on kasvattaa joustojärjestelmän mukaisesti markkinoille saatettavien moottoreiden prosenttiosuutta 20 prosentista 50 prosenttiin traktorinvalmistajan vuotuisesta laitemyynnistä ja lisätä suhteellisesti kiinteitä määriä pienten ja keskisuuren yritysten eduksi.

1.4 ETSK katsoo, että joustojärjestelmän laajentamisen ympäristövaikutus ei riipu järjestelmän kestosta, mutta suosittaa määräraajan asettamista niitä vaiheita varten, joilla sitä ei vielä ole. Tästä syystä komitea katsoo, että vaihetta III B ja tulevia vaiheita varten on määriteltävä kaikissa teholuokissa yhtenäinen kesto-aika, jonka pituus on kolme vuotta tai vaiheen kesto-aika riippuen siitä, kumpi on lyhyempi.

1.5 ETSK katsoo, että mukautumismekanismit ja eri vaiheiden väliset siirtymäajat ovat erityisen tiukkoja ja raskaita pk-

yrityksille, sillä uusien moottorien asentamisesta johtuvan maatalous- ja metsätraktorien mukauttamisen ja erityisesti tutkimuksen ja teknologian kehittämisen sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin kustannukset rasittavat ilman muuta enemmän pienempiä yrityksiä kuin suuria teollisuuslaitoksia.

1.6 Näin ollen ETSK kannattaa ehdotusta, että kiinteää määrää poikkeuksen saaneita moottoreita sovelletaan vain pk-yrityksiin.

1.7 ETSK pitää tärkeänä edistää unionissa ja kansainvälisellä tasolla toteutettavia yhteisiä toimia selkeiden ja kaikkien hyväksymien teknisten standardien laatimiseksi. Tavoitteena on edistää alan maailmanlaajuisia kauppaa ja yhtenäistää yhä enemmän EU:ssa voimassa olevia ja kolmansissa maissa sovellettavia tai suunniteltuja päästörajajoja.

1.8 ETSK on vakuuttunut siitä, että paras taho yhdenmukaistamisen edistämiseksi on YK:n Euroopan talouskomissio, etenkin kun ajatellaan yhdenmukaistamisen alalla vuonna 1998 tehtyä maailmanlaajuisesta sopimusta.

1.9 ETSK korostaa, että maatalous- ja metsätraktorien päästöjä on valvottava todellisissa käyttöolosuhteissa eikä vain teoreettisessa koetilanteessa, ja kehottaa Euroopan komissiota esittämään mahdollisimman pian ehdotuksia käytönaikaisen vaatimustenmukaisuuden (*in-service conformity*) valvontasuunnitelmiä.

1.10 ETSK katsoo, että elektronisilla järjestelmillä on keskeinen asema valvottaessa moottorien ja vaadittujen jälkikäsitteilylaitteiden toimintaa asetettujen ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.

1.11 ETSK ehdottaakin, että Euroopan komissio antaa säännöksiä, joilla estetään valvontaohjelmien muuttaminen ja edellytetään sellaisten järjestelmien käyttöön ottamista, joilla rajoitetaan maataloustraktorien käyttöä tapauksissa, joissa jälkikäsitteilylaitteita ei ole huollettu asianmukaisesti.

2. Johdanto

2.1 Direktiivi 2000/25/EY koskee maatalous- ja metsätraktoreihin asennettavia 18–560 kW:n puristusytymömoottoreita. Siinä asetetaan rajat hiilimonoksidi-, typen oksidi-, hiilivety- ja hiukkaspäästöille. Direktiivissä säädetään pakokaasu- ja hiukkaspäästöjen enimmäismäärien vaiheittain tiukentuvista raja-arvoista ja niille asetetuista määräajoista. Seuraavat jo säädetty vaiheet ovat III B (alkaa 1.1.2011) ja IV (alkaa 1.1.2014). Vaiheessa IV ei ole asetettu 37–56 kW:n moottoreille vaatimuksia. Kaikille muille teholuokaltaan suuremmille moottoreille ei puolestaan ole vielä suunniteltu vaiheen IV jälkeistä vaihetta. Koska vaiheen katsotaan kestävän sen vaatimusten pakollisesta soveltamisajankohdasta seuraavan vaiheen vaatimusten pakolliseen soveltamisajankohtaan, eräiden (tiettyjä teholuokkia koskevien) vaiheiden voidaan nykyisin katsoa kestävän määrittelemättömän ajan.

2.2 Maatalous- ja metsätraktorien pakokaasupäästöjä koskevia säännöksiä muutettiin vuonna 2005. Yhdysvalloissa annettujen säännösten mukaisesti kyseisellä muutoksella otettiin käyttöön joustojärjestelmät, joiden ansiosta voidaan soveltaa erittäin kunnianhimoisia päästörajoja ja ottaa ne pikaisesti käyttöön. Lisäksi säädettiin ainakin osittain ja yksinkertaistetusti sellaista lainsäädäntöä vastaavista joustomekanismeista, jolla rajoitetaan valmistajien henkilö- ja talousresursseihin kohdistuvaa taakkaa. Kiinan, Intian ja Brasilian asianomaisissa lainsäädännöissä ei säädetä kyseisistä mekanismeista, ja niissä on huomattavasti väljemmät toteutusajankaulut.

2.3 EU:n käyttöön ottamassa järjestelmässä maatalous- ja metsätraktorien valmistaja voi tietyssä vaiheessa ostaa moottorivalmistajiltaan rajallisen määrän edellisen vaiheen mukaisia moottoreita. Moottorien määrä asetetaan kertaluonteisesti hakemuksen ajankohtana kahden seuraavan kriteerin perusteella:

- myytyjen traktorien (keskimääräinen) prosenttiosuus viitenä aiempina vuotena
- kiinteä määrä, jota rajallisuutensa vuoksi sovelletaan pk-yrityksiin.

Joustojärjestelmän puitteissa asetettu moottorien määrä ei näin ollen riipu joustojärjestelmän kestosta.

2.4 Myös komission 31. maaliskuuta 2010 antamassa direktiivissä 2010/26/EU liikkuviin työkoneisiin asennettavien poltomoottoreiden päästöjä käsittelevän direktiivin 97/68/EY muuttamisesta yksinkertaistetaan muiden säännösten ohella hakemusten ja valvonnan hallintomenettelyä joustojärjestelmässä lainsäädännön yksinkertaistamispyrkimysten mukaisesti.

2.5 Tässä tarkasteltavassa Euroopan komission ehdotuksessa pannaan merkille valmistajille koitua huomattava taakka vaiheessa III B, jossa ensi kertaa edellytetään yleisesti pakokaasupäästöjen jälkikäsitteilylaitteiden käyttöön ottamista. Kyseiset teknologiat on – vaikka ne jo tunnetaan ja niitä sovelletaan raskaissa ajoneuvoissa – mukautettava täysin maatalous- ja metsätraktorien vaikeiden toimintaolosuhteiden huomioon ottamiseksi. Myös traktorit on mukautettava täysin, jotta niihin voidaan asentaa jälkikäsitteilylaitteet.

2.6 Lisäksi maailmanlaajuinen talous- ja finanssikriisi on koetellut vuodesta 2009 alkaen raskaasti maatalous- ja metsätraktoreita valmistavaa eurooppalaista teollisuutta. Vaikka tilastot osoittavat ensimmäisiä merkkejä elpymisestä, kriisi vaikuttaa vielä raskaasti yhteiskuntaan ja etenkin työllisyyteen.

2.7 Ehdotus joustavuuden lisäämiseksi koskee vain vaihetta III B, joka osuu maailmanlaajuisen kriisin vaikeimpaan vaiheeseen.

2.8 Komission ehdotuksessa säädetään vaiheen III B joustojärjestelmien yhdestä määräajasta vastoin sitä periaatetta, että vaiheet käynnistetään asteittain moottorien teholuokkien mukaan.

2.9 Vaikka määräajan asettaminen joustojärjestelmälle on järkevää niiden teholuokkien osalta, joita koskevat vaiheet ovat voimassa määrättömän ajan (ks. kohta 2.1), ei vaikuta asianmukaiselta, että muita teholuokkia koskevien vaiheiden kesto vaihtelee kolmesta vuodesta vain vuoteen. Tällaista valintaa voidaan yleensä perustella ympäristövaikutuksen alenemisella. Todellisuudessa joustojärjestelmän sallimien moottorien määrä asetetaan järjestelmää käyttöön otettaessa, ja se riippuu valmistajan laitemyynnin keskimääräisestä prosenttiosuudesta hakemusta edeltävinä vuosina tai määrätystä kiinteästä laitemäärästä, joka on voimassa järjestelmän kestoajan. Yleensä valmistaja esittää hakemuksessa kyseistä määrää, jotta voidaan arvioida toimenpiteen ympäristövaikutus. Joustojärjestelmän kesto ei näin ollen vaikuta millään tavoin ympäristöön, sillä poikkeuksen saaneiden moottorien määrä asetetaan etukäteen.

2.10 Jotta vältetään perusteettomia teholuokkien välisiä eroja, on yhtenäistettävä kaikkia moottorien teholuokkia koskevien joustojärjestelmien kestoaika ja, komission ehdotusta muuttamalla, sovellettava tätä lähestymistapaa kaikkiin vaiheisiin, joiden päätösajankohtaa ei ole määritelty, kuten vaiheeseen IV.

2.11 Teollisuuden kehityksen turvaamiseksi ympäristöä säästävällä tavalla on aiheellista

— pitää yllä maatalous- ja metsätraktoreita valmistavan eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyä ja pyrkiä lieventämään talouskriisin välittömiä paineita

— antaa teollisuudelle mahdollisuus rahoittaa edelleenkin kaitteuttyyppejä, etenkin kapeiden markkinoiden tarpeiden tyydyttämiseen kohdennettuja tuotteita koskevaa tutkimustyötä ja teknologista kehittämistä vaiheessa III B

— rajoittaa käytössä olevien traktorien päästöjä kannustamalla korvaamaan vanhentuneet maatalous- ja metsätraktorit traktoreilla, joiden ympäristövaikutus on vähäinen ja jotka ovat käyttäjien kannalta turvallisempia. Päästöjä vähentävien laitteiden jälkiasennukseen perustuva vaihtoehto ei juurikaan vähennä pakokaasuja eikä paranna lainkaan turvallisuutta.

3. Ehdotus direktiivin muuttamiseksi

3.1 Direktiiviä 2000/25/EY ehdotetaan muutettavan seuraavasti:

3.2 Vaiheessa III B lisätään maatalous- ja metsätraktoreihin asennettävien, joustojärjestelmän mukaisesti markkinoille saatettavien moottoreiden lukumäärän prosenttiosuutta kussakin moottoriluokassa. Joustojärjestelmään sisältyy poikkeuksen saaneiden moottorien määrän lisääminen 20 prosentista 50 prosenttiin traktorien aiemmasta vuosimyynnistä tai vaihtoehtoisesti mukautetaan suhteellisesti markkinoille saatettavien moottorien kiinteää määrää.

Kyseiset toimenpiteet päättyvät 31. joulukuuta 2013.

3.3 Ehdotetussa vaihtoehdossa on siis tarkoitus vahvistaa nykyistä joustojärjestelmää. Tätä ratkaisua pidetään sopivimpana ympäristövaikutusten ja taloudellisen etujen välisen tasapainon kannalta, sillä näin voidaan vähentää kustannuksia, joita markkinoille aiheutuu uusiin päästörajoihin mukautumisesta. On syytä tuoda esiin, että joustavuuden lisäämistä on jo pidetty

mahdollisena direktiivin 2000/25/EY 4 artiklan 8 kohdan perusteella.

4. Yleistä

4.1 ETSK kannattaa komission pyrkimystä varmistaa yhä suurempi joustavuus maatalous- ja metsätraktoreihin asennettaville moottoreille asetettujen hiilimonoksidi-, typen oksidi-, hiilivety- ja hiukkaspäästöjä koskevien raja-arvojen soveltamisen eri vaiheissa.

4.2 ETSK on komission tavoin huolissaan maatalous- ja metsätraktoreita valmistavan eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyvyn ja työllisyyden säilyttämisestä kansainvälisessä finanssi- ja talouskriisitilanteessa, mutta pitää välttämättömänä, että samalla pyritään korkeaan ympäristönsuojelun tasoon ja Euroopan kansalaisten hyvinvointiin.

4.3 ETSK kannattaa siis komission ehdotusta, jonka tarkoituksena on – vain vaiheen III B osalta – nostaa jousto-osuus 50 prosenttiin joustojärjestelmän piiriin jo kuuluvilla aloilla, maatalous- ja metsätraktoreiden pakokaasupäästöistä vuonna 2000 annetun direktiivin ja siihen tehtyjen muutosten mukaisesti.

4.4 ETSK pitää yleisesti ottaen tärkeänä edistää unionissa ja kansainvälisellä tasolla toteutettavia yhteisiä toimia selkeiden ja kaikkien hyväksymien teknisten standardien laatimiseksi. Tavoitteena on edistää alan maailmanlaajuisia kauppaa ja yhtenäistää yhä enemmän EU:ssa voimassa olevia ja kolmansissa maissa sovellettavia tai suunniteltuja päästörajoja. Paras taho tähän tarkoitukseen lienee Genevessä sijaitseva YK:n Euroopan talouskomissio.

4.5 Erityistä huomiota tulee kiinnittää alan pk-yrityksiin. ETSK katsoo, että joustavat mukautumismekanismit, toteutusaikataulu ja eri vaiheiden väliset siirtymäajat ovat erityisen raskaita pk-yrityksille, sillä laitteiden ja moottoreiden mukauttamiskustannukset rasittavat luonnollisesti enemmän pienempiä yrityksiä kuin suuria teollisuuslaitoksia. Tämän vuoksi pk-yrityksille on varattava vaihtoehto, joka koskee kiinteää määrää poikkeuksen saaneita moottoreita.

4.6 ETSK katsoo, että tavoitteiden saavuttamiseksi on sekä asetettava tiukat raja-arvot että luotava koemenettelyjä, joiden avulla todetaan päästöjen määrä todellisissa käyttöolosuhteissa soveltamalla moottoripäästöjä koskevia seurantasuunnitelmia, jotka moottorivalmistajat tai valvontaviranomaiset ovat toimittaneet osana käytönaikaisen vaatimustenmukaisuuden (*in-service conformity*) valvontajärjestelmiä.

4.7 ETSK on tietoinen siitä, että entistä kunnianhimoisemmat päästövähennykset edellyttävät jälkikäsitteilylaitteiden käyttöön-ottoa. Komitea pitääkin näin ollen välttämättömänä, ettei kyseisiä järjestelmiä voida muunnella ja että toimijat huoltavat niitä asianmukaisesti, jotta varmistetaan niiden tehokkuus traktorien koko käyttöiän ajan. Muussa tapauksessa moottorien päästöt olisivat haitallisempia kuin vanhentuneita vaiheita vastaavien moottorien päästöt. Direktiivissä säädetään nykyisin huoltoa koskevista vähimmäissäännöistä, mutta siinä ei tarkastella lain-

kaan järjestelmien eikä etenkin käyttöohjelmien muuntelun torjumista. ETSK suosittaa, että Euroopan komissio säätää mahdollisimman pian vaatimuksista, joiden avulla estetään maatalous- ja metsätraktorien käyttö, jos jälkikäsitteilylaitteita ei ole huollettu asianmukaisesti, ja lisäksi ehkäistään kolmansien osapuolten pääsy laitteen asianmukaisesta toiminnasta ja päästöjen valvonnasta vastaaviin käyttöohjelmiin, jos niillä ei ole valmistajien nimenomaista valtuutusta.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen (EY) N:o 1698/2005 muuttamisesta”

KOM(2010) 537 lopullinen – 2010/0266 COD

ja ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 muuttamisesta”

KOM(2010) 539 lopullinen – 2010/0267 COD

(2011/C 107/06)

Esittelijä: **Gilbert BROS**

Euroopan parlamentti päätti 11. marraskuuta 2010 ja neuvosto 13. lokakuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 42 artiklan, 43 artiklan 2 kohdan ja 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen annetun asetuksen (EY) N:o 1698/2005 muuttamisesta

KOM(2010) 537 lopullinen – 2010/0266 COD.

Euroopan parlamentti päätti 11. marraskuuta 2010 ja neuvosto 19. lokakuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 42 artiklan, 43 artiklan 2 kohdan ja 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset yhteisen maatalouspolitiikan suoria tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä ja tietyistä viljelijöiden tukijärjestelmistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 muuttamisesta

KOM(2010) 539 lopullinen – 2010/0267 COD.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 3. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 96 puolesta 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Asetusten (EY) N:o 73/2009 (suorat tuet) ja (EY) N:o 1698/2005 (maaseudun kehittäminen) muuttaminen Lisabonin sopimuksen mukaisiksi edellyttää nykyisen komiteamennettelyn lakkauttamista ja sen sijaan delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten erottamista toisistaan. ETSK pitää olennaisen tärkeänä, että sidosryhmien ja jäsenvaltioiden näkemyksiä kuullaan unionin säädösten laadintavaiheessa, ja vaatii kuulemisprosessien säilyttämistä.

1.2 Delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten rajanveto on johtanut erilaisiin tulkintoihin neuvostossa ja komissiossa. ETSK katsookin, että kuhunkin säädökseen sovellettavan menettelyn valinnan on perustuttava selkeisiin kriteereihin.

1.3 ETSK on sitä mieltä, että delegoitujen säädösten yhteydessä tapahtuvan säädösvallan siirron on oltava ajallisesti mää-

ritelty. Delegoituja säädöksiä tulisi lisäksi käyttää vain aloilla, joilla päätökset on tehtävä nopeasti.

1.4 Täytäntöönpanosäädöksiä olisi käytettävä, kun on toivottavaa, että täytäntöönpano olisi yhdenmukaista kaikissa jäsenvaltioissa. Yhdenmukaisuus on erityisen toivottavaa tietyillä aloilla kilpailun vääristymisen estämiseksi. ETSK katsookin, että esimerkiksi YMP:n toisen pilarin säädösten täytäntöönpanoon liittyvistä erityisedellytyksistä annettavat säädökset tai ympäristöön liittyvien toimenpiteiden täytäntöönpanosäädökset olisi luokiteltava täytäntöönpanosäädöksiksi, toisin kuin komissio esittää.

1.5 ETSK kannattaa komission ratkaisua toteuttaa asetusten tarkistamisen yhteydessä myös yksinkertaistamistoimenpiteitä. Yksinkertaistamistoimet kohdistuvat kuitenkin pääasiassa hallintoon, vaikka niiden tulisi ennen kaikkea helpottaa viljelijöiden toimintaa.

1.6 ETSK pitää tärkeänä, että jäsenvaltiot raportoivat säännöllisesti maaseudun kehittämisen alalla tapahtuneesta edistyksistä. Komitea pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että jos strategisten suunnitelmien täytäntöönpanon etenemistä käsittelevien komissiolle toimitettavien kertomusten määrää vähennetään, vaarana on, että aiheesta on saatavilla vähemmän tietoa.

1.7 ETSK kannattaa ehdotusta, jonka mukaan pienviljelijöiltä ei vaadita kaikkien pinta-alojen ilmoittamista. Yhden hehtaarin rajaa voitaisiin kuitenkin nostaa.

1.8 ETSK kannattaa komission ehdottamaa helpotusta maatilojen neuvontajärjestelmään. Sen ansiosta jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tarkoituksenmukaisemman viljelijöiden neuvonpalvelun, joka ei rajoitu pelkästään täydentäviin ehtoihin.

2. Lausunnon tausta

2.1 Lissabonin sopimuksen 290 ja 291 artiklalla muutetaan Euroopan komission, neuvoston ja Euroopan parlamentin välistä päätöksentekomenettelyä unionin säädösten täytäntöönpanosääntöjen osalta.

2.2 Komissio ehdottaa asetusten (EY) N:o 73/2009 (suorat tuet) ja (EY) N:o 1698/2005 (maaseudun kehittäminen) muutosehdotuksissaan kahdenlaisia muutoksia:

— Lissabonin sopimuksesta johtuvat muutokset

— voimassa olevien asetusten yksinkertaistaminen eri aloilla.

2.3 Tällä hetkellä voimassa olevien sääntöjen mukainen komiteamenettely perustuu aiempaan EY:n perustamissopimuksen 202 artiklaan, jonka mukaan ”neuvosto hyväksymissään säädöksissä siirtää komissiolle toimivallan antamiensa sääntöjen täytäntöönpanoon. Neuvosto voi asettaa ehtoja tämän toimivallan käytölle. Se voi lisäksi erityistapauksissa pidättää itselleen oikeuden käyttää välitöntä täytäntöönpanotoimivaltaa.”

2.4 Tällä hetkellä on siis olemassa neuvoston nk. komitologiapäätöksen 1999/468/EY mukaisesti neljä erilaista komiteaa, jotka käsittelevät komission säädösehdotuksia:

— neuvoo-antavat komiteat

— hallintokomiteat

— sääntelykomiteat

— valvonnan käsittävää sääntelyä toteuttavat komiteat.

2.5 Lissabonin sopimuksen tultua voimaan entistä 202 artiklaa ei enää sovelleta, vaan säädökset jaetaan kahteen tyyppiin: delegoituihin säädöksiin ja täytäntöönpanosäädöksiin.

2.6 Delegoidut säädökset (290 artikla) ovat uusi säädöskategoria: ne ovat ”lainsäädäntötyyppisiä” säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan lainsäätämisenjärjestyksessä hyväksytyin säädöksen tiettyjä, muita kuin sen keskeisiä osia. Lainsäädäntävallan käyttäjä siirtää niitä koskevan säädösvallan komissiolle. Minikäänlaista tämän artiklan soveltamissäädöstä ei ole tarkoitus hyväksyä, vaan perussopimuksessa määrätään, että lainsäätämisenjärjestyksessä hyväksyttävissä säädöksissä määritellään nimenomaisesti tällaisen säädösvallan siirron laajuus. Jos Euroopan parlamentti tai neuvosto vastustaa delegoitua säädöstä, se ei tule voimaan.

2.7 Täytäntöönpanosäädökset (291 artikla) ovat komission tai tietyissä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) alalla neuvoston antamia säädöksiä, joilla varmistetaan unionin oikeudellisesti velvoittavien säädösten yhdenmukainen täytäntöönpano.

2.8 Jäsenvaltioiden asema täytäntöönpanopäätösten teossa muuttuu siis perinpohjaisesti. Perinteinen komiteamenettely, jossa jäsenvaltioilla on neuvotteluvaltaa, on rajattu vain niihin tapauksiin, joissa tekstin täytäntöönpanon yhdenmukaisuus kaikissa jäsenvaltioissa on välttämätöntä. Eräät muut säädökset, jotka nykyisellään käsitellään komiteoissa (useimmiten sääntelykomiteoissa), ovat puolestaan jatkossa ainoastaan komission vastuulla.

3. Yleisiä huomioita 290 ja 291 artiklan vaikutuksesta tarkasteltaviin asetuksiin

3.1 Komission ehdotukset muuttavat merkittävästi komission, jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin keskinäisiä valtuuksia EU:n säädösten täytäntöönpanossa.

3.2 ETSK pitää tärkeänä sidosryhmien näkemysten kuulemistä unionin tekstejä laadittaessa. Kun kyse on delegoiduista säädöksistä, on tärkeää, että jäsenvaltioiden asiantuntijoita kuullaan, vaikkei jäsenvaltioilla olekaan päätösvaltaa. Se helpottaa säädösten omaksumista jo etukäteen ja vähentää mahdollisesti myöhemmin ilmeneviä ongelmia.

3.3 ETSK muistuttaa myös kansalaisyhteiskunnan sidosryhmien näkemyksiä välittävien tahojen eli neuvoo-antavien ryhmien merkityksestä, vaikkei asia kuulukaan Lissabonin sopimuksen aiheuttamiin muutoksiin. Näitä näkemystenvaihtotahoja ei missään tapauksessa saa kyseenalaistaa, sillä niillä on tärkeä tehtävä välittää komissiolle asiantuntemusta ja kannanottoja. Ne myös helpottavat valmisteilla olevan lainsäädännön varhaista omaksumista sidosryhmien keskuudessa.

3.4 Kun säädösvaltaa siirretään delegoitujen säädösten antamiseksi, siirron kesto olisi ETSK:n mielestä aina määriteltävä.

3.5 ETSK on havainnut, että delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten rajanveto on johtanut erilaisiin tulkintoihin neuvostossa ja komissiossa. Tästä syystä ETSK katsoo, että kuhunkin säädökseen sovellettavan menettelyn valinnan on perustuttava selkeisiin kriteereihin. Kohdissa 3.6, 3.7 ja 3.8 ehdotetaan kolmea kriteeriä.

3.6 Tietyt säädökset edellyttävät yhdenmukaista täytäntöönpanoa kaikissa jäsenvaltioissa, koska erilaiset täytäntöönpanotavat saattavat johtaa maataloustuotteiden yhtenäismarkkinoiden toimintaa vakavasti haittaaviin kilpailun vääristymiin. Yhdenmukainen täytäntöönpano on erityisen toivottavaa tietyillä aloilla. Tässä yhteydessä voidaan pohtia, tulisiko esimerkiksi YMP:n toisen pilarin säädösten täytäntöönpanoon liittyvistä erityisedellytyksistä (asetuksen (EY) N:o 1698/2005 20 artikla ja 36 artikla) tai ympäristöön liittyvistä toimenpiteistä (esimerkiksi asetuksen (EY) N:o 1698/2005 38 artikla, joka koskee vesipolitiikan puitteiden täytäntöönpanoon liittyvistä haitoista maksettaviin korvauksiin sovellettavia erityisedellytyksiä) annettavat säädökset luokitella täytäntöönpanosäädöksiksi, toisin kuin komissio esittää.

3.7 Muutkin päätökset saattavat edellyttää jäsenvaltioiden kuulemista etukäteen keskinäisen yhteisymmärryksen edistämiseksi. Komissio voisi näin myös hyödyntää jäsenvaltioiden asiantuntemusta. Myös tällöin säädösten luokittelu täytäntöönpanosäädöksiksi on perusteltua.

3.8 Tietyillä aloilla nopea ja reaktiivinen päätöksenteko on välttämätöntä. Tällöin on suotavaa luokitella säädökset delegoituiksi säädöksiksi.

4. Erityishuomioita asetuksen (EY) N:o 1698/2005 (maaseudun kehittäminen) muuttamista koskevaan ehdotukseen liittyvistä yksinkertaistamisesityksistä

4.1 Komissio aikoo vähentää jäsenvaltioilta vaadittavien, strategisten suunnitelmien täytäntöönpanon edistymistä käsittelevien kertomusten lukumäärää. Tämä voi olla merkittävä helpotus jäsenvaltioiden hallinnoille. ETSK pyytää kuitenkin kiinnittämään huomiota siihen, että on tärkeää vaatia jäsenvaltioita edelleen tekemään säännöllisesti selkoa täytäntöönpanon edistymisestä.

4.2 Komissio ehdottaa asetuksen muuttamista siten, että räätälöidimpien neuvontapalvelujen käyttö on helpompaa. Se vaikuttaa järkevältä yksinkertaistukselta, sillä se joustavoittaa avun saamisen ehtoja ja mahdollistaa sen, ettei neuvontapalvelun tar-

vitse välttämättä kattaa kaikkia täydentäviä ehtoja. Yksi tehokkaan maatilaneuvonnan kehittämisen pääasiallisista esteistä EU:ssa on ollut rajoittuminen tarkastamaan tukien edellyttämien täydentävien ehtojen täyttymistä. Viljelijät ovat näin usein rinnastaneet maatalousneuvojan tarkastajaan.

4.3 Komitea katsoo, että ehdotetut erityistoimenpiteet sekä ensisijaisia lajeja ja luontotyyppejä koskevat jäsenvaltio- ja EU-tason vaatimukset tulee kytkeä selvästi toisiinsa, jotta jäsenvaltioiden on entistä helpompi käyttää tukia ekologista yhtenäisyyttä edistävien alueiden muodostamiseen Natura 2000 -alueiden välillä.

5. Erityishuomioita asetuksen (EY) N:o 73/2009 (suorat tuet) muuttamista koskevaan ehdotukseen liittyvistä yksinkertaistamisesityksistä

5.1 ETSK katsoo, että yksinkertaistamistoimien ei pitäisi kohdistua ainoastaan hallintoon, vaan niiden tulisi myös helpottaa viljelijöiden toimintaa.

5.2 Euroopan tilintarkastustuomioistuin arvosteli tukien edellyttämien täydentävien ehtojen järjestelmää vuonna 2008 julkaistussa erityiskertomuksessa. Tilintarkastustuomioistuin kehotti muun muassa yksinkertaistamaan oikeuskehystä. ETSK yhtyy tähän suositukseen.

5.3 Komissio ehdottaa, ettei kaiken maatalousmaan ilmoittamista edellytetä viljelijöiltä, joiden tilan kokonaispinta-ala on alle yksi hehtaari. ETSK kannattaa tätä yksinkertaistamisaloitetta, sillä se on suotuisa hyvin pienille maataloille, joissa tarkastuskustannukset voivat olla suhteettoman suuret. Yhden hehtaarin rajaa voitaisiin kuitenkin nostaa.

5.4 ETSK katsoo myös, että maatilojen tarkastusmenetelmät voisivat olla joustavampia. Tarkastuksen ajankohtaa ja tarkastajan tilalla viettämää aikaa tulisi tietyissä tapauksissa voida muuttaa viljelijän työtilanteen mukaan. Etenkään sitä, että viljelijälle aiheutuu taloudellisia menetyksiä, koska hän joutuu olemaan tarkastajan käytettävissä sopimattomaan päivään osuneen tarkastuksen aikana, ei voida hyväksyä.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EU) N:o .../..., unionin syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä”

KOM(2010) 498 lopullinen

(2011/C 107/07)

Esittelijä: **José María ESPUNY MOYANO**

Euroopan parlamentti päätti 7. lokakuuta ja neuvosto 19. syyskuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 43 artiklan 2 kohdan ja 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o .../..., unionin syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä

KOM(2010) 498 lopullinen.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 3. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 182 ääntä puolesta ja 9 vastaan 11:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Komitea ehdottaa, että oikeusperustaan lisätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artikla sopimuksen 42 artiklan 1 kohdan ja 43 artiklan 2 kohdan rinnalle, koska viittaus pelkästään YMP:tä koskeviin artikloihin ei riitä Euroopan unionin syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavien erityisten toimenpiteiden toteuttamiseen.

1.2 Komitea toteaa, että 18 artiklan 2 kohdan e alakohdasta on poistettava ilmaus ”määrät” ja selkiytettävä kyseisen säännöksen muotoilua suhteessa samaisen artiklan 4 kohtaan, jotta toimenpiteiden ja toimen ohjelmatyö on sopivan joustavaa, säätämällä, että kullekin toimenpiteelle osoitetaan määrrien asemesta oma rahoitusosuutensa ja että toimista poistetaan viittaus enimmäismääriin, koska ne määritellään toimenpidetasolla.

1.3 Komitea katsoo, että maiseman ja maatalousmaan perinteisten ominaispiirteiden säilyttämisen sekä erityisesti pengerviljelmää tukevien kivimuurien säilyttämisen osalta asetuksen (EY) N:o 1628/2005 liitteessä I säädetty Madeiran nauttima jousto eli unionin tuen vuotuisten enimmäismäärien korottaminen kaksinkertaisiksi on ulotettava kattamaan muut syrjäisimmät alueet.

1.4 Komitea katsoo, että 22 artiklaan on lisättävä uusi kohta, jossa syrjäisimmille alueille sijoittautuneet suuryritykset vapautetaan kiellosta ottaa vastaan maatalousvakuutusten ottamiseen tarkoitettuja valtiontukia.

1.5 Komitean mielestä banaanian taloudellista tukea tulisi lisätä syrjäisestä sijainnista ja saaristolousteesta johtuvia erityisiä

valinnaisia toimenpiteitä koskevien ohjelmien (Posei-ohjelmat) puitteissa. Näin lievennettäisiin niitä kielteisiä vaikutuksia, joita unioniin tuotavien banaanien tullien suunnitellulla alentamisella on unionin tuottajien tuloihin.

1.6 Komitea katsoo, että erityistä hankintajärjestelmää kullekin alueelle luotaessa lähtökohtana on pidettävä paikallista maataloustuotantoa, jonka kehittymistä ei saa rajoittaa myöntämällä liian korkeita hankintatukia tuotteisiin, joita tuotetaan myös paikallisesti.

2. Johdanto

2.1 Euroopan unionin syrjäisimmät alueet nauttivat erikoiskohtelua, kuten todetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa, jossa täsmennetään, että kyseisten alueiden erityispiirteet ja -vaatimukset huomioon ottaen on tarpeen toteuttaa erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on etenkin määritellä edellytykset, joilla perussopimuksia sovelletaan kyseisiin alueisiin, mukaan lukien yhteiset politiikat. EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa mainitaan nykyisin yhdeksän aluetta, jotka kuuluvat kolmeen jäsenvaltioon:

— Guadeloupe, Ranskan Guayana, Martinique, Réunion, Saint Barthélemy ja Saint Martin (Ranska)

— Azorit ja Madeira (Portugali)

— Kanariansaaret (Espanja).

2.2 Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) osalta syrjäisimmillä alueilla toteutetaan Posei-ohjelmiin sisältyviä erityistoimenpiteitä. Ohjelmien tärkeimpiä välineitä ovat

- paikallisten tuotteiden tukitoimenpiteet
- erityinen hankintajärjestelmä, jolla pyritään vähentämään tiettyjen perustuotteiden hankintakustannuksia
- täydentävät toimenpiteet, joiden tarkoituksena on ennen kaikkea mukauttaa YMP syrjäisimpien alueiden erityispiirteisiin.

2.3 Syrjäisimpien alueiden maatalouteen tarkoitettuja erityistoimenpiteitä toteutettiin ensimmäisen kerran Ranskan merentakaisissa departementeissa (Poseidom-ohjelma) vuonna 1991 sekä Kanariansaarilla (Poseican-ohjelma), Azoreilla ja Madeirassa (Poseima) vuonna 1992. Posei-asetuksia tarkistettiin vuonna 2001, jolloin muutettiin erityistä hankintajärjestelmää ja etenkin sen tukien laskentatapaa. Tarkistuksen yhteydessä otettiin niin ikään käyttöön uusia paikallisten tuotteiden tukitoimenpiteitä ja muutettiin voimassa olleita toimenpiteitä.

2.4 Vuonna 2006 Posei-järjestelmää uudistettiin merkittävästi, kun kaikki kolme Posei-ohjelmaa yhdistettiin ja niistä annettiin yksi ainut asetus: neuvoston asetus (EY) N:o 247/2006. Tämän asetuksen myötä otettiin käyttöön uusi ohjelmatyömenetelmä ja hajautettiin Posei-ohjelmien laatiminen ja muuttaminen sekä niiden hallinnointi ja seuranta siirtämällä nämä toiminnot jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Uusi järjestelmä merkitsi entistä joustavampaa hallinnointia, joka on mukautettu paremmin paikallisiin tarpeisiin, sekä ohjelmien muuttamisen menetelyjen yksinkertaistamista. Posei-järjestelmään tuolloin tehty muutos heijasti myös vuonna 2003 toteutettua YMP:n tarkistusta viljelijöiden suorien tukijärjestelmien osalta, sillä uudistuksessa otettiin huomioon syrjäisimmillä alueilla harjoitettavan maatalouden erityispiirteet jätettäessä kyseiset alueet tukien mukauttamisen ja tuotannosta irrottamisen soveltamisalan ulkopuolelle.

2.5 Neuvoston asetusta (EY) N:o 247/2006 on sittemmin muutettu useaan kertaan ja siinä on otettu huomioon vuonna 2006 toteutetut sokeri- ja banaanianalan uudistukset sekä YMP ”terveystarkastus” siirtämällä Posei-ohjelmien käyttöön niitä suoria tukitoimenpiteitä vastaavat määrärahat, joita aiemmin hallinnoitiin neuvoston asetuksen (EY) N:o 1782/2003 nojalla, sekä tekemällä vuosina 2007 ja 2008 muita suoriin tukiin liittyviä määrärahasiirtoja.

2.6 Posei-ohjelmien voidaan nykyisin todeta vastaavan syrjäisimmillä alueilla YMP:n ensimmäistä pilaria, ja sen välineet on syytä säilyttää myöntämällä niihin asianmukaiset määrärahat.

3. Tiivistelmä komission ehdotuksesta

3.1 Ensinnäkin neuvoston asetuksen N:o 247/2006 muuttaminen johtuu tarpeesta mukauttaa asetus lainsäädännössä viime aikoina tapahtuneeseen kehitykseen ja varsinkin Lissabonin sopimuksen voimaantuloon, jonka yhteydessä yhteisessä maatalouspolitiikassa otettiin käyttöön yhteispäätösmenettely. Pyrkimyksenä on erottaa toisistaan toisaalta 290 artiklassa määrätty, komissiolle siirretty valta antaa muita kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävää, soveltamisalaltaan yleisiä säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyt säädöksen tiettyjä, muita kuin sen keskeisiä osia (delegoidut säädökset), ja toisaalta 291 artiklassa määrätty, komissiolle siirretty valta antaa täytäntöönpanosäädöksiä.

3.2 Asetusta muuttamalla on niin ikään tarkoitus laatia asetus uudelleen ja muokata sen rakennetta, jotta se olisi entistä selkeämpi ja avoimempi ja jotta sen säännökset vastaisivat paremmin Posei-maatalousjärjestelmän käytännön tilannetta.

3.3 Uudessa asetuksessa mainitaan selkeämmin Posei-järjestelmän päätavoitteet ja korostetaan Posei-ohjelmien keskeistä roolia. Asetustekstiin on lisäksi sisällytetty tiettyjä ohjelmatyötä koskevia säännöksiä, joilla pyritään joustavoittamaan ohjelmien mukauttamista, jotta ne voidaan sovittaa paremmin vastaamaan syrjäisimpien alueiden tarpeita.

3.4 Ehdotukseen sisältyy myös joukko erittäin konkreettisia muutoksia:

- Ulotetaan Ranskan merentakaisiin departementteihin mahdollisuus jälleenlähettää etua palauttamatta tuotteet, jotka on jalostettu erityiseen hankintajärjestelmään kuuluvista perustuotteista paikallisesti.
- Korotetaan erityisen hankintajärjestelmän vuotuista enimmäismäärää Ranskan ja Portugalin syrjäisimpien alueiden osalta ilman kokonaismäärärahojen lisäämistä.
- Lisätään asetustekstiin velvollisuus sisällyttää ohjelmiin tietoa siitä, miten paikalliselle maataloustuotannolle myönnettävien tukien määrä määritellään.

3.5 Lisäksi tarkennetaan, että erityistä hankintajärjestelmää kullekin alueelle luotaessa lähtökohtana on pidettävä paikallista maataloustuotantoa, jonka kehittymistä ei saa rajoittaa myöntämällä liian korkeita hankintatukia tuotteisiin, joita tuotetaan myös paikallisesti.

3.6 Uudella ehdotuksella asetukseksi ei muuteta rahoituslähteitä eikä rahoituksen määrää, eikä se missään tapauksessa merkitse huomattavaa sisältöuudistusta, vaikka muotoa muutetaan.

4. Yleistä

4.1 Syrjäisimpien alueiden maatalous on tärkeä osa paikallista elinkeinoelämää. Se luo etenkin työpaikkoja ja myös tukee merkittävällä tavalla paikallista maatalouselintarviketeollisuutta, joka on kyseisten alueiden teollisen tuotannon tärkein osa.

4.2 Syrjäisimpien alueiden maataloustuotanto on kuitenkin luonteeltaan erittäin haurasta pääasiassa siksi, että toimintaa vaikeuttavat kaukainen sijainti, paikallismarkkinoiden koko, niiden hajanaisuus, epäsuotuisat ilmasto-olot, pieni tilakoko tai viljelysten heikko monipuolistumisaste; ne ovat tekijöitä, jotka alentavat huomattavasti syrjäisimmillä alueilla harjoitettavan maataloustoiminnan kilpailukykyä suhteessa mantereella harjoitettavaan tuotantoon. Paikallinen maatalous on lisäksi erittäin riippuvainen ulkomaailmasta niin toimitettaessa tuotantopanoksia kuin pidettäessä tuotteita kaupan, kun alueet sijaitsevat maantieteellisesti hyvin kaukana toimituslähteistä ja markkinoista.

4.3 Useimpien syrjäisimpien alueiden maataloustuotannolle on ominaista hyvin selvä kahtiajako yhtäältä vientiin suuntautuvan maatalouden ja toisaalta paikallismarkkinat tyydyttävän maatalouden välillä. Vientiin tarkoitetun tuotannon on kuitenkin kilpailtava maailmanmarkkinoilla toimivien maiden tuotannon kanssa (Välimeri, Latinalainen Amerikka jne.), jotka nekin myyvät tuotantoaan Euroopan mantereella ja joiden tuotantokustannukset ovat alhaisemmat ja markkinoille pääsyn edellytykset yhä suotuisimmat EU:n maataloustuotteiden kauppajärjestelmän vähitellen vapautuessa.

4.4 Unionin banaania on esimerkki huolestuttavasta suuntauksesta: unionin syrjäisimpien alueiden tärkeimpien vientituotteiden suojelua heikennetään asteittain. Euroopan unioni allekirjoittikin 15. joulukuuta 2009 Maailman kauppajärjestössä banaania koskevan monenvälisen sopimuksen, jossa sovitaan tullin alentamisesta 176 eurosta tonnia kohti 114 euroon tonnia kohti vuosien 2017 ja 2019 välillä. Lisäksi Kolumbian, Perun ja Keski-Amerikan maiden kanssa on allekirjoitettu assosiaatiosopimukset, ja luultavasti tällainen sopimus allekirjoitetaan lähitulevaisuudessa myös Ecuadorin kanssa. Niissä tullia pienennetään vielä enemmän siten, että vuodesta 2020 alkaen se on vain 75 euroa tonnia kohti.

4.5 Vuonna 2006 toteutettu Posei-järjestelmän tarkistus on osoittautunut myönteiseksi, ja näin järjestelmä voidaan mukauttaa paremmin syrjäisimpien alueiden maatalouden erityispiirteisiin, kun jäsenvaltioiden ja alueiden viranomaisilla on aiempaa enemmän toimivaltuuksia laatia ohjelmia, minkä ansiosta sidosryhmät voivat osallistua entistä välittömämmin tukitoimenpiteiden määrittelyyn.

4.6 Ehdotetun muutoksen myötä asetuksen säännökset vastaavat paremmin järjestelmän nykyistä toimintaa, ja sen ansiosta ohjelmat voidaan mukauttaa entistä joustavammin kunkin alueen tarpeisiin.

4.7 Jotta asetus vastaisi Lissabonin sopimusta, komissio on nähnyt paljon vaivaa määrittelläkseen delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten välisen jakauman siten, ettei voimassa olevia säännöksiä tarvitse muuttaa, jotta nykyinen järjestelmä voidaan pitää edelleen toiminnassa. Komission ehdotus on tosin jossain määrin ennenaikainen, kun kaikkia tietoja ei ole saatavilla, koska uusista komitologiamenetelyistä annettavan asetuksen sisältö ei ole vielä selvillä.

5. Erityistä

5.1 Posei-asetuksella on nykyisin kaksi oikeusperustaa: kaksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen yhteistä maatalouspolitiikkaa käsittelevää artiklaa (entiset 36 ja 37 artikla) sekä syrjäisimpiä alueita käsittelevä erityisartikla (entinen 299 artiklan 2 kohta). Asetuksen tarkistamista koskevassa ehdotuksessa oikeusperustana ovat kuitenkin vain YMP:tä käsittelevät uusi 42 artikla ja uuden 43 artiklan 2 kohta, eikä syrjäisimpiä alueita käsittelevää uutta artiklaa 349 mainita. Säädettäessä syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista erityisistä toimenpiteistä ei riitä, että viitataan pelkästään YMP:tä käsitteleviin artikloihin, sillä niitä käsittelevä erityisartikla muodostaa lainsäädäntöpohjan kaikille säännöksille, jotka liittyvät syrjäisimmästä sijainnista johtuviin poikkeuksellisiin oloihin.

5.2 Ehdotetun asetuksen 18 artikla sisältää uusia säännöksiä siitä, mitä toimivaltaisten kansallisten viranomaisten esittämien Posei-ohjelmien on sisällettävä. Erät näistä säännöksistä aiheuttavat kuitenkin tulkintaa koskevaa epävarmuutta. Asetuksen 18 artiklan e alakohta olisi poistettava, koska säännös ei ole selkeä ja se on sitä paitsi turha, koska siinä toistetaan saman artiklan 4 kohta, sillä kustakin toimesta on jo määriteltävä tuen myöntämisedellytykset ja tuotteet. Määrien sisällyttämisestä toimenpiteiden pakolliseen sisältöön on pikemminkin haittaa kuin apua; kuhunkin toimenpiteeseen sisältyy useita toimia, eikä toimenpidettä kuvattaessa määrien mainitsemisesta ole käytännön hyötyä. Asetuksen 18 artiklan 4 kohdassa ei ole tarpeen määrittellä toimen enimmäismäärää: se tekee hallinnoinnista jähmeämpää, sillä toimesta määritellään jo yksittäisen tuen määrä ja tuensaajat.

5.3 Maiseman ja maatalousmaan perinteisten ominaispiirteiden säilyttämiseksi sekä erityisesti pengerviljelmiä tukevien kivimuurien säilyttämiseksi joillakin syrjäisimmillä alueilla on niin ikään tarpeen kannustaa näiden erityispiirteiden vaalimista, sillä se on perinteisen maiseman ja maatalousmaiden moitteettoman säilyttämisen kannalta erittäin tärkeää vaikean pinnanmuodostuksen ja maaperän ominaispiirteiden vuoksi. Niinpä 21 artiklan 1 kohdassa maiseman ja maatalousmaan perinteisten ominaispiirteiden säilyttämisen sekä erityisesti pengerviljelmiä tukevien kivimuurien säilyttämisen osalta asetuksen (EY) N:o 1628/2005 liitteessä I säädetty Madeiran nauttima jousto eli unionin tuen vuotuisten enimmäismäärien korottaminen kaksinkertaisiksi on ulotettava kattamaan muut syrjäisimmät alueet.

5.4 Alakohtaisesti tehtävillä ryhmävakuutuksilla on tietyillä syrjäisimmillä alueilla suuri merkitys. Se, ettei suuryrityksille voida myöntää valtiontukia ryhmävakuutusten tekemiseen, nostaa pienten ja keskisuurten tuottajien vakuutuksesta maksamaa hintaa ja vaikeuttaa vakuutusjärjestelmän kestäväpohjaisuutta. On pidettävä mielessä, että syrjäisimpien alueiden pinta-ala on pieni ja että joillakin alueilla viljelyksille myönnetään erityisvakuutuksia; kullekin alasektorille onkin syytä myöntää kannustimia, jotta ne voivat tehdä oman ryhmävakuutuksensa.

5.5 Genevessä tehdyssä banaanikauppaa koskevassa monenvälisessä sopimuksessa sovitulla tullin alentamisella on jo nyt

kielteisiä vaikutuksia banaanin myyntihintaan ja sen myötä unionin tuottajien tuloihin. Tätä kielteistä vaikutusta pahentaa tullin alentaminen vielä lisää Andien alueen ja Keski-Amerikan maiden kanssa allekirjoitetuilla kahdenvälisillä sopimuksilla. Unionin banaanialan kilpailukyky on heikentynyt voimakkaasti tullien alentamisen vuoksi, ja vaikutusten lieventämiseksi on tarpeen ottaa käyttöön korvaavia toimenpiteitä, joilla kielteiset vaikutukset minimoidaan. Posei-ohjelmien rahoitusta tulee kasvattaa, jotta unionin tuottajien tulot voidaan pitää nykyisellä tasolla.

Bryssel 17. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Etenemissuunnitelma vähähiilisen energiajärjestelmän kehittämiseksi vuoteen 2050 mennessä” (valmisteleva lausunto)

(2011/C 107/08)

Esittelijä: **Antonello PEZZINI**

Euroopan komissio päätti 12. toukokuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Etenemissuunnitelma vähähiilisen energiajärjestelmän kehittämiseksi vuoteen 2050 mennessä

(valmisteleva lausunto).

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 193 ääntä puolesta ja 3 vastaan 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) pitää erittäin tärkeänä, että EU:lle määritellään todellinen yhdenmukainen energia- ja ympäristöpolitiikka ja että siihen liitetään keskipitkän ja pitkän aikavälin EU-strategia, johon sisältyy vuoteen 2050 ulottuva etenemissuunnitelma energiantuotannon hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi kilpailukykyä heikentämättä ja kestävyysperiaatteiden mukaisesti. Näin vastattaisiin globaalilla tasolla ilmastonmuutoksesta johtuviin haasteisiin sekä yhteiskunnan ja teollisuuden tarpeisiin EU:ssa.

1.2 Komitea katsoo, että yhteisen energiapolitiikan toteuttamiseksi globaalissa ympäristössä tulee perustaa perussopimuksen 194 artiklan mukaisesti ”yhdenmukainen energiapolitiikan yhteisö”.

1.3 Komitean mielestä etenemissuunnitelmassa vähähiilisen energiajärjestelmän kehittämiseksi vuoteen 2050 mennessä olisi

- koottava yhteen erilaisia mahdollisia tapoja kehittää energiantuotantoa ja -käyttöä Euroopassa
- tutkittava mahdollisuuksia yhteisellä päätöksellä toteutettavaan talouden siirtymään
- määriteltävä, miten etenemissuunnitelmaa koskevaa pysyvää vuoropuhelua käydään eri tasoilla
- kartoitettava toimia, joita tarvitaan strategisten päätösten ymmärrettävyyden parantamiseksi
- hahmoteltava kilpailusääntöjen mukaisia ja yhteiskunnan hyväksymiä järjestelmiä talousnäkökohtien yhteensovittamiseksi
- tuotava esille joustavuustekijät, joita riipeä sopeutuminen ilmastonmuutokseen, uuteen teknologiaan ja maailmantalouden kehitykseen välttämättä edellyttää.

1.4 ETSK katsoo, että on välttämätöntä luoda politiikkayhdistelmiä, joihin sisältyy

- energiatehokkuustoimenpiteitä
- turvallisia hiilidioksidin talteenotto- ja varastointijärjestelmiä
- vankkoja päästökauppamekanismeja
- uusiutuvien energialähteiden kilpailukykyistä kehittämistä
- voimalaitosten muuntamista hiili-intensiivisyyden vähentämiseksi
- liikennevälineiden uudistamista kestävyysperiaatteiden mukaisesti
- tarvittavaa kansainvälistä teknistä standardointia
- toimia lämmön ja sähkön tehokkaan yhteistuotannon (*Combined Heat and Power Production, CHP*) kehittämiseksi.

1.5 Komitea katsoo, että vuoteen 2050 ulottuvassa etenemissuunnitelmassa tulee ottaa huomioon seuraavat neljä keskeistä muuttujaa:

- teknis-tieteellisen ja teknologisen edistyksen voimakas edistäminen
- kaikkien maiden ja kaikkien asianomaisten alojen selkeä sitoutuminen kantamaan vastuunsa
- tulevaisuutta ajatellen luotettava ja kestävä rahoituskehys
- mitattavissa olevat välitavoitteet ja mahdollisuus mukauttaa niitä tekniikan ja tieteen kehityksen perusteella.

1.6 ETSK katsoo, että yhtenäisten eurooppalaisten energia-markkinoiden ”välineistön” kehittämiseksi on viipymättä sovit-tava yhteisistä investointiohjelmista seuraavilla aloilla:

- älykkäät energiaverkot ja energiansiirtoverkkojen parantami-nen
- yhteisohjelmiin liittyvä tutkimus ja kehittäminen, kestävä energiatalous, nanotieteet ja -teknologia, verkkojen makro-järjestelmissä sovellettava tietotekniikka sekä älykotien mik-rojärjestelmät
- kyky hallita monitahoisia järjestelmiä ja taata teollisuudelle sekä julkisille ja yksityisille toimijoille vakaa viitekehys
- työmarkkinaosapuolten, kuluttajien ja suuren yleisön kanssa käytävän järjestelmällisen vuoropuhelun vahvistaminen
- sellaisen vakaan kansainvälisen neuvottelu- ja yhteistyöke-hyksen luominen, jossa teollistuneet ja vasta teollistuvat maat voivat sopia yhteisistä ja todennettavista tavoitteista.

1.7 ETSK katsoo, että lähiaikoina asetettaviin tavoitteisiin liit-tyen erityisesti seuraavat toimet olisi käynnistettävä välittömästi:

- etenkin rakennus- ja liikennealan energiatehokkuustoimenpi-teet, joiden yhteydessä tulee terästä EU:n direktiiveihin koh-dennettavaa huomiota
- päästökauppamekanismien nopea ja laaja parantaminen
- konkreettiset järjestelmät vähähiilisyden asteittaiseksi edis-tämiseksi sähköntuotannossa ja jo meneillään olevien kokei-luhankkeiden vauhdittaminen ja laajentaminen
- kohtuuhintaisten vähähiilisten teknologioiden kartuttami-seen tähtäävien kokeilujen voimakas tukeminen
- vaihtoehtoisten energialähteiden laajan käytön edistäminen vero- ja rahoitustuin
- tiedealojen opetuksen ja koulutusjärjestelmien tehostaminen yhdennettyjen monialamallien pohjalta
- vakiomuotoisten energiainfrastruktuurien, Euroopan laajuis-ten verkkojen ja älykkäiden jakeluverkkojen kehittäminen eurooppalaisten standardointijärjestelmien avulla
- pätevä kansainvälinen yhteistyökehys.

1.8 Keskipitkällä aikavälillä olisi komitean mielestä varmis-tettava seuraavien seikkojen toteutuminen:

- kohtuuhintaisten ja yhteisiin kansainvälisiin teknisiin stan-dardeihin perustuvien vähähiilisten teknologioiden maa-ilmanlaajuiset markkinat
- välitavoitteiden huolellinen tarkastaminen vastuunkannon varmistamiseksi EU:ssa ja globaaleilla markkinoilla
- tavoitteiden tarkastaminen tapahtuneiden muutosten, uuden tieteellisen tietämyksen sekä maailmantalouden ja -kaupan rakenteen muutosten perusteella
- kasvihuonekaasupäästöjen 60–80 prosentin vähennyksen edellyttämien strategioiden mahdollinen uudelleenmäärittely
- energiaverkkojen sekä energian varastointi- ja jakelukeskus-ten yhteisten hallintavälineiden konkreettinen yleistymisen
- hallinto-, neuvottelu- ja vuoropuhelumekanismien paranta-minen kaikkien asianomaisten toimijoiden keskuudessa
- ydinfissiotekniikan kehittäminen kolmannelta neljänneltä sukupolveen niissä jäsenvaltioissa, jotka haluavat edelleen hyö-dyntää kyseistä tekniikkaa, sekä useimpien materiaalien uu-delleenkäyttötekniikoiden parantaminen
- ydinfuusion tutkimuksen tukeminen Euroopan fuusiokehi-tyssopimuksen (EFDA) ja etenkin (Euroopan komission tu-keman) *Joint European Torus*- eli JET-hankkeen pohjalta; JET-hanke mahdollistaa ITERin käynnistämisen vuoden 2020 jälkeen
- yhä laajemmille väestöosille ja kokonaisille maille syrjäyty-misvaaraa aiheuttavan energiaköyhyyden yhä tehokkaampi torjunta.

1.9 Komitea katsoo, että ensi alkuun tulee pyrkiä seuraaviin tavoitteisiin:

- poliittiset toimet yhteisiin sääntöihin perustuvan EU:n yh-dennetyn energiajärjestelmän luomiseksi
- yhtenäistetyt ja vakaat sääntelykehykset
- yhteisten teknisten standardien laadinta
- yhteensopiviin yhteentoimivuusstandardeihin perustuvat eu-rooppalaiset voimat
- yhteiset suunnitelmat yhtenäistä henkilöstökoulutusta varten
- tehokkaat mekanismit parhaiden käytäntöjen ja käytettävissä olevan tekniikan jakamiseksi

- yhteentoimivat tietotekniset valvonta- ja turvajärjestelmät
- kestävää energiataloutta suosiva yleinen poliittinen kulttuuri.

1.10 Komitea pitää perustavan tärkeänä, että EU-tasolla kehitetään ja vahvistetaan johdonmukaista viestintäpolitiikkaa, jonka avulla eri intressiryhmille ja etenkin suurelle yleisölle välitetään viestejä tehokkaasti, uskottavasti ja helposti omaksuttavalla tavalla.

2. Johdanto

2.1 Globaalinen ilmastonmuutoksen olemassaolo tunnustetaan laajasti, mutta sen seurausten luonteen ja laajuuden tunnustaminen ei ole yhtä laajaa.

2.2 EU:n on päätettävä, millainen unionin halutaan olevan vuonna 2020 ja siitä eteenpäin. Komissio esittää vuosien 2011–2020 energiastrategian avulla toteutettavaa kestävää kasvua, jonka rinnalla sovellettaisiin etenemissuunnitelmaa (*roadmap*) vähähiilisen energiajärjestelmän kehittämiseksi vuoteen 2050 mennessä.

2.3 Komissio on pyytänyt ETSK:lta kaksi erillistä valmistelemaa lausuntoa keskipitkän aikavälin kehitysnäkymistä: yhden lausunnon näkymistä vuoteen 2020 saakka ja toisen näkymistä vuoteen 2050 saakka. Käsillä olevassa valmisteleavassa lausunnossa keskitytään jälkimmäiseen tehtävään.

2.4 Etenemissuunnitelmassa vähähiilisen energiajärjestelmän kehittämiseksi vuoteen 2050 mennessä olisi

- **koottava yhteen erilaisia** mahdollisia kilpailukykyisiä **tapoja** kehittää energiantuotantoa ja -käyttöä Euroopassa maailmanlaajuisten pitkän aikavälin ilmastotavoitteiden mukaisesti ja yhteiskunnan ja teollisuuden tarpeisiin vastaamiseksi EU:ssa
- **tutkittava** nykyisiin ja tuleviin energiapolitiittisiin päätöksiin liittyen **mahdollisuuksia toteuttaa yhteisellä päätöksellä** talouden siirtyä niin, että toimille saadaan työmarkkinaosuuden ja kansalaisyhteiskunnan hyväksyntä pysyvän vuoropuhelun avulla
- **määriteltävä, miten** etenemissuunnitelmaa koskevaa **pysyvää vuoropuhelua käydään** eri tasoilla poliittisten päättäjien, viranomaisten, energiaverkkojen ylläpitäjien ja energian jakelijoiden, teollisuuden, ammattiliittojen, ympäristöjärjestöjen, kaupan ja palvelualojen, sähkö-, asumis-, palvelu- ja liikennealojen käyttäjien, tiede- ja teknologiayhteisöjen ja oppilaitosten, rahoitus- ja luottojärjestelmien, maataloustuottajien sekä kuluttajien ja kansalaisten kesken
- **kartoitettava toimia, joita tarvitaan** niiden strategisten päätösten paremmaksi ymmärtämiseksi, joita tavoitellun 60–80 prosentin vähennyksen saavuttaminen kasvihuonekaasupäästöissä edellyttää; keinoksi käy etenkin uuden energiatekniikan laajamittainen käyttöönotto ilmahan hiilidioksidipitoisuuden vakiinnuttamiseksi pitkällä aikavälillä alle 450 ppmv:n tason (ppmv = tilavuusmiljoonasosa)

— **hahmoteltava** kilpailusääntöjen mukaisia ja yhteiskunnan hyväksymiä **järjestelmiä talousnäkökohtien yhteensovittamiseksi** julkista ja yksityistä rahoitusta, verotusta sekä talousarviosuunnittelua varten

— **tuotava esille väistämättömät joustavuustekijät**, joita teollisuuden tutkimuksen, talouskehityksen ja yhteiskunnalliskulttuurin kehityksen toisinaan äkillisetkin muutokset aiheuttavat.

2.5 ETSK:n mielestä kaikissa tällä hetkellä käytävissä olevissa skenaarioissa, joiden tavoitteena on päästöjen vähentäminen 80 prosentilla vuoteen 2050 mennessä, on annettava keskeinen rooli politiikkayhdistelmiin pohjautuville järjestelmille, joille ovat tyypillisiä

- energiatehokkuustoimenpiteet
- laajasti käytettävät hiilidioksidin talteenotto- ja varastointijärjestelmät (CCS) sekä tehostetut päästökaupan sääntelymekanismit
- uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuuden voimakas kasvattaminen
- ydinfission kehittäminen kolmannesta neljanteen sukupolven sekä ydinfuusion tutkimuksen tukeminen
- vähähiilisten järjestelmien avulla tuotetun sähköenergian osuuden voimakas kasvattaminen
- vahva panostaminen tie-, lento- ja meriliikenteen muutoksen vauhdittamiseen sekä asuntojen ja palvelualojen energiankulutuksen vähentämiseen
- investoiminen tutkimukseen, kehittämiseen, esittelyyn ja käyttöönottoon sekä teknologian siirtoon markkinainnovaatioiden tasolla
- teknisen standardoinnin vauhdittaminen EU:ssa ja kansainvälisesti
- toimet lämmön ja sähkön tehokkaan yhteistuotannon (*Combined Heat and Power Production, CHP*) kehittämiseksi.

2.6 ETSK katsoo, että yhtenäisten eurooppalaisten energiainnovaatioiden "välineistön" kehittämiseksi on käyttöön otettava politiikkayhdistelmästä ja saavutetusta edistyksestä riippumatta tehtävä seuraavat panostukset:

- kehitettävä älykkäitä verkkoja ja verkkorakenteita sähkön ja lämmön varastointitekniikkojen edistämiseksi
- nivottava erilaiset tutkimusta, kehittämistä, esittelyä ja käyttöönottoa sekä teknistä innovointia koskevat ohjelmat toiminnallisesti eurooppalaiseen energia-alan tutkimus- ja innovointialueeseen
- luotava vahva ja vakaa poliittinen kehys, joka takaa kaikille asianomaisille toimijoille kohtuullisen varman toimintaympäristön

— edistettävä voimakkaasti valmiuksien parantamista sellaisen hallintojärjestelmän muodostamiseksi, jossa eri tasot toimivat tehokkaasti ja täsmällisesti

— kartoitettava vakaita ja hyvin perusteltuja kansainvälisen yhteistyön kanavia.

2.7 Kansainvälisen energijärjestön (IEA) raportissa ja useiden muiden kansainvälisten elinten toimesta on esitetty maailmanlaajuisesti erilaisia skenaarioita, joiden mukaan tulevan kehityksen pohjaaminen nykyiseen energiahuoltomalliin olisi monessa mielessä – ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti – kestäväntöntä.

2.8 Kaikkien maiden olisi sitouduttava globaalilla tasolla laatimaan paljon päästöjä tuottaville aloille vähähiilisyteen tähtäävä kehittämisstrategia vuoden 2011 loppuun mennessä. Muutoin vaarana on, että energiaa paljon käyttävät eurooppalaiset teollisuudenalat eivät pysty säilyttämään kilpailukykyään maailmanmarkkinoilla ja siirtävät sen vuoksi tuotantonsa pois Euroopasta (hiilivuoto) hiilidioksidipäästöjä vähentämättä. Tällaisissa sopimuksissa olisi määrättävä myös esimerkiksi trooppisten metsien hakkuiden nopeasta vähentämisestä.

2.9 G20-ryhmän määrittelemät strategiset maailmanlaajuisen toiminnan alat voidaan jakaa kahteen ryhmään: lähiajan toimiin ja keskipitkän aikavälin toimiin.

2.9.1 Ensiksi mainittuun kuuluvat toimet, joiden avulla pyritään vilkastuttamaan kysyntää ja vahvistamaan kannattavuutta. Sellaisia ovat esimerkiksi

- energiatehokkuuden parantaminen
- perusrakenteiden kehittäminen vähähiilisen järjestelmän luomiseksi
- markkinoiden tukeminen puhtaan teknologian avulla.

2.9.2 Keskipitkällä aikavälillä puolestaan pyritään saamaan yksityiset sijoittajat ja yrittäjät kiinnostumaan pysyvästi aloista, joista on tarkoitus tulla ympäristöä säästävän kehityksen peruspilareita. Tähän kuuluvia toimia ovat

- etenkin hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia koskevien kokeiluhankkeiden käynnistäminen
- kannustimien luominen kansainvälisen tutkimuksen vauhdittamiseksi
- vähähiiliseen teknologiaan suuntautuvien investointien edistäminen.

2.10 Eräiden skenaarioiden mukaan päästöjä voitaisiin vähentää maailmanlaajuisesti 50 prosenttia vuoteen 2050 mennessä pääasiassa seuraavien neljän tekijän avulla:

- energiatehokkuus (osuus yli puolet)

— uusiutuvat energialähteet (osuus noin viidennes)

— hiilidioksidin talteenotto- ja varastointitekнологia (osuus viidennes)

— ydinvoima (lopun).

Käytännössä osa skenaarion edellyttämistä tekniikoista ei vielä ole käytettävissä tai niitä on parannettava huomattavasti ja kustannuksia on saatava pienennettyä.

2.11 Käytettäväksi tekniikoiksi ehdotetaan muun muassa hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia sekä sähköajoneuvojen kehittämistä.

2.11.1 Sähköajoneuvojen kehityksessä odotetaan saatavan huomattavia teknisiä edistysaskelia seuraavissa kysymyksissä:

- akkujen latauskapasiteetti
- uusiutuvan energian avulla älykkäiden verkkojen (*smart grid*) kautta suoritettava lataus
- puskurointitekniikat eräiden uusiutuvien energialähteiden saatavuuskatkosten kompensoimiseksi sekä energian varastointi ja säilyttäminen
- huoltamoilla tapahtuvan ajoneuvojen akkujen pikavaihdon standardointiprosessi.

2.12 Vuoden 2020 jälkeen lienee odotettavissa suuria edistysaskelia myös vetypolttoajoneuvojen kehityksessä.

2.13 Sähköajoneuvoilta puuttuu toistaiseksi asianmukainen EU-tason oikeudellinen kehys. Komissio aikoo korjata tämän puutteen lähiaikoina (KOM(2010) 186 lopullinen).

2.14 ETSK:n mielestä vähähiilinen sähköntuotanto tarjoaisi runsaasti mahdollisuuksia päästöjen vähentämiseen peruskäyttöaloilla (esimerkiksi siirtyminen lämmityksessä fossiilisista energialähteistä tehokkaisiin kaasukäyttöisiin lämpöpumppuihin).

2.15 Hyötyskenaario, jonka avulla voitaisiin vähentää merkittävästi päästöjä ilmakehään, on erilaisten toimenpiteiden yhdistelmä (mm. tuotantoyhdistelmä, jossa hyödynnetään uusiutuvia energialähteitä ja ydinvoimaa, energiatehokkuustoimia, investointeja uuteen teknologiaan sekä hiilidioksidin talteenottoa). Arvioiden (IEA:n raportti *ETP 2010 – Scenarios & Strategies to 2050*) mukaan päästöjen puolittaminen edellyttää ”vähähiilistä teknologiaa koskevien tutkimus-, kehittämis- ja esittelyohjelmien julkisen rahoituksen kasvattamista kahdesta viiteen kertaan suuremmaksi kuin nykyisin” sekä ”suunnittelun ja käyttöönoton parhaiden käytäntöjen omaksumista”.

2.15.1 IEA:n vuonna 2010 julkaisemassa raportissa energiateknologian näkymistä analysoidaan ja vertaillaan erilaisia skenaarioita, joissa esitetään pääasialliset vaihtoehdot varmemman ja kestävämmän energijärjestelmän luomiseksi tulevaisuudessa.

2.16 ETSK pitää perustavan tärkeänä ottaa huomioon, että monet energia-alan haasteet vaikuttavat merkittävästi paikallisiin asukkaisiin, jotka haluavat tehdä omaa asuinympäristöään koskevia ratkaisuja ja pelkäävät omaan elämäntyyliinsä ja kehitystasoon kohdistuvia heikennyksiä tai rajoituksia.

2.17 Edistysaskeliin, jotka vuoteen 2050 ulottuvan etenemissuunnitelman perusteella on saavutettava ja/tai asetettava tavoitteeksi energijärjestelmän uudistamiseksi perinpohjaisesti vähähiilisen teknologian avulla, liittyy erilaisia vaihtoehtoja, jotka pohjautuvat seuraaviin viiteen keskeiseen muuttujaan:

- teknis-tieteellisen ja teknologisen edistyksen nopeuttaminen
- kaikkien maiden ja kaikkien asianomaisten alojen selkeä sitoutuminen kantamaan vastuunsa
- tulevaisuutta ajatellen luotettava ja kestävä rahoituskehys
- mitattavissa olevat välitavoitteet ja mahdollisuus mukauttaa niitä tekniikan ja tieteen kehityksen perusteella
- eri tahojen toiminta suhteessa julkistettuun politiikkaan sekä liian optimistisen tai pessimistisen väärän informaation riskiin.

3. Skenaariot ja vaihtoehdot

3.1 Kansainväliset julkiset ja yksityiset organisaatiot ja voittoa tavoittelemattomat järjestöt ovat jo ehdottaneet erilaisia skenaarioita ja vaihtoehtoja toiminnallisten strategioiden, politiikkojen ja välineiden pohjustamiseksi.

3.2 Peruslähdekohtana on lähes poikkeuksetta se, että hallitusten ei oleteta esittävän uusia energia- ja ilmastopolitiikkoja.

3.3 **Tuloslähtöiset skenaariot** eroavat toisistaan lähinnä siltä osin, missä ajassa vaikutusten odotetaan toteutuvan, eivätkä niinkään perimmäiseltä merkitykseltään. Niissä määritellään tavoitteiksi energiankäytöstä aiheutuvien CO₂-päästöjen vähentäminen 30 prosentilla vuoteen 2030 mennessä ja päästöjen puolittaminen vuoteen 2050 mennessä (vuoden 2005 tasosta) sekä tarkastellaan, millaisten vaihtoehtojen avulla nämä tavoitteet voidaan saavuttaa mahdollisimman edullisesti ja nopeasti levittämällä huokeaa ja vähähiilistä teknologiaa. Skenaarioista voidaan todeta seuraavaa:

- Investoinnit olisivat 36 tuhatta miljardia euroa (1 euro = 1,28 USD) suuremmat (+ 17 prosenttia) kuin perusskenaariossa, mutta polttoainekustannuksissa säästyisi 87 tuhatta miljardia euroa perusskenaarioon verrattuna.
- Hiilidioksidin talteenotto- ja varastointitekniikan avulla otettaisiin talteen 9,4 gigatonnia hiilidioksidia voimalaitoksista (55 prosenttia), teollisuuslaitoksista (21 prosenttia) ja polttoainelajostamoista (24 prosenttia).
- Asuntojen ja palvelualojen hiilidioksidipäästöt vähenisivät kaksi kolmasosaa sen ansiosta, että niissä käytetään vähähi-

lisesti tuotettua sähköä, parannetaan energiatehokkuutta ja siirrytään vähäpäästöisestä teknologiasta päästöttömään teknologiaan.

- Lähes 80 prosenttia myydyistä kevyistä ajoneuvoista olisi ladattavia hybridiajoneuvoja, sähköajoneuvoja tai vetypoltto-kennoajoneuvoja.
- Sähköntuotannon hiilidioksidipäästöt vähenisivät 76 prosenttia, ja sen hiili-intensiivisyys laskisi 67 grammaan hiilidioksidia kilowattitunnilta.
- Teollisuuden hiilidioksidipäästöt vähenisivät noin neljänneksen etupäässä energiatehokkuuden parantumisen, korvaavien polttoaineiden käytön, materiaalien kierrättämisen, energian talteenottojärjestelmien sekä hiilidioksidin talteenoton ja varastoinnin ansiosta.

3.3.1 Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan erilaisia kohtuuhintaisia vähähiilisiä teknologioita. Vaadittavan laajuuden muutoksen toteuttamiseksi ei ole yhtä ainoaa tekniikkaa tai suppeaa tekniikkakokoelmaa.

3.4 Sähköntuotannon hiilidioksidi-intensiivisyyden pienentäminen on ratkaisevan tärkeää. Siihen pyrittäessä pitää lisätä huomattavasti uusiutuvien energialähteiden ja myös ydinvoiman osuutta niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat päättäneet käyttää ydinenergiaa, sekä hyödyntää hiilidioksidin talteenotto- ja varastointijärjestelmiä ja sähkön ja lämmön yhteistuotannon kehittämistä fossiililla polttoaineilla toimivissa lämpövoimaloissa.

3.5 Perustavan tärkeää on panostaa tutkimukseen, demonstroiintiin ja teknologian markkinasovelluksiin, jotta toimet voidaan toteuttaa hyvissä ajoin ehdotettujen vähähiilisyystavoitteiden saavuttamiseksi.

3.6 Ydinfuusion kehittämiseen kytkeytyvä skenaario

Aurinko ja tähdet saavat energiansa fuusiosta. Maapallolla fuusio tarjoaa mahdollisuudet pitkän aikavälin turvalliseen ja ympäristön kannalta suotuisaan energiavaihtoehtoon maailman kasvavan väestön tarpeiden tyydyttämiseksi. Tutkijat hyödyntävät tällä hetkellä Euroopan fuusiokehityssopimuksen (EFDA) puitteissa usean sadan miljoonan asteen lämpöistä plasmasta teollisen mittakaavan fuusiolaitteissa. Näistä hankkeista merkittävin on JET (*Joint European Torus*). Näiden ja muiden maailmalla saatujen kokemusten pohjalta Ranskaan rakennetaan parhaillaan osana maailman suurinta energiatutkimushanketta ITER-koereaktoria, joka tuottaa aikanaan keskisuuren (500/700 megawatin) reaktorin tuotantoa vastaavan määrän fuusioenergiaa. ITER on siltä kohti ensimmäistä esittelyvoimalaitosta ja myöhemmin kaupallista reaktoria, joka ylittäisi keskimäärin noin 1,5 gigawatin sähköntuotantoon. (Ydinfuusiovoimala kuluttaa vähän polttoainetta. Yhden gigawatin voimala käyttää vuodessa noin 100 kiloa deuteriumia ja kolme tonnia litiumia ja tuottaa noin seitsemän miljardia kilowattituntia. Saman energiamäärän tuottamiseksi hiilivoimalassa tarvittaisiin noin 1,5 miljoonaa tonnia fossiilista polttoainetta. [Lähde:

3.6.1 Alkureaktiossa, johon fuusio perustuu, ei synny ydinjätettä eikä saastepäästöjä. (Merkille pantavaa on, että sopivien materiaalien ansiosta reaktiokammion seinät, joista kyllä tulee radioaktiivisia reaktoria käytettäessä, menettävät radioaktiivisuutensa muutaman kymmenen vuoden kuluessa. Sadan vuoden kuluttua kaikki materiaalit voidaan kierrättää uudessa voimalassa. [Lähde: www.jet.efda.org/]) Reaktio tapahtuu, kun luonnossa – etenkin merivedessä – hyvin yleiset atomit fuusioituvat. Lisäksi prosessi on luonnostaan turvallinen.

3.6.2 Alkureaktioon osallistuu deuterium-, tritium-, litium- ja heliumatomeja. Näiden atomien fuusioprosessi vapauttaa suuren määrän energiaa, joka päästetään lämpönä vaihtimeen 550–650 celsiusasteen lämpötilassa (ydinfissioreaktori tuottaa keskimäärin 700 celsiusasteen lämpötilan). Kehittyneiden materiaalien avulla voitaisiin saavuttaa tuhannen celsiusasteen lämpötila. Tuotettu höyry pyörittää turbiinia (roottori), joka tuottaa induktiosähköä (staattori).

3.6.3 Deuteriumin ydin (yksi protoni + yksi neutroni) ja tritiumatomi (yksi protoni + kaksi neutronia) yhdistyvät. Tästä fuusiosta syntyy heliumydin (kaksi protonia + kaksi neutronia) ja vapautuu yksi neutroni. Tämä neutroni yhdistyy litiumatomiin (kolme protonia + kolme neutronia) tuottaen heliumatomin (kaksi protonia + kaksi neutronia) ja tritiumatomin (yksi protoni + kaksi neutronia). Reaktiokammiossa (Torus) aineet ovat erityisessä muodossa, plasmana, jonka lämpötila on keskimäärin 200 miljoonaa celsiusastetta.

3.6.3.1 ITER-laitoksessa plasman kuumentamiseksi tarvitaan noin 50 megawatin energia. Fuusioprosessista saadaan siis kymmenen kertaa enemmän energiaa kuin sen käynnistämiseksi tarvitaan, eli $Q > 10$.

4. Yleistä

4.1 ETSK haluaa korostaa seuraavia vuoteen 2050 ulottuvan etenemissuunnitelman ongelmakohtia:

- **Investointikustannukset ja kannattavuus:** Keskimääräiset vuotuiset kustannukset nousisivat viimeksi kuluneiden kolmen vuoden noin 130 miljardista eurosta 600 miljardiin euroon vuodessa.
- **Varojen saatavuus investointeihin:** Tulee luoda vakaa kehys sijoittajia varten, laatia asianmukaisia sijoitustuottojärjestelyjä sekä myöntää rahoitustukea ja verohelpotuksia.
- **Sähköntuotannon hiili-intensiivisyyden pienentäminen:** Energiapolitiikkoja tulee muuttaa rajusti, ja samanaikaisesti tarvitaan valtavia investointeja fossiilisiin polttoaineisiin kohdistuvan riippuvuuden purkamiseksi.
- **Sähköverkkojen suunnittelu, toiminta ja toteutus:** Älykkäiden verkkojen ja muuntoasemien tulee toimia joustavasti, jotta kulutushuiput ovat paremmin hallittavissa ja eri lähteistä saatavaa energiaa voidaan koota yhteen ja jakaa järkevästi (uusiutuvista energialähteistä tuotettavan energian

syöttö älykkäiden mittareiden kautta muuttaa energiansiirtojärjestelmää).

- **Energiätehokkuusohjelmat** erityisesti **teollisuuden** hiilidioksidipäästöjen (22 prosenttia kaikista päästöistä) vähentämiseksi.
- **Rakennusalan** välittömien ja välillisten **kokonaispäästöjen** (40 prosenttia kaikista päästöistä) vähentäminen pyrkimällä vaikuttamaan kaikkiin rakenneosiin.
- **Liikenneala** (38 prosenttia kaikista päästöistä), josta ETSK valmistelee erillistä lausuntoa: Hiilidioksidipäästöjen perinpohjainen leikkaaminen tarkasteluajanjaksolla edellyttää perinteisten polttoaineiden käytön vähentämistä, etanolin ja biodieselin osuuden kasvattamista, parempia kaasupolttoaineita – nestekaasu, paineistettu maakaasu (CNG, *compressed natural gas*), biokaasu – sekä uutta teknistä tietämystä ja innovaatioita.
- **Kansainvälinen koordinointi:** Euroopan, USA:n, Japanin, Kiinan, Intian ja Brasilian olisi asetettava vuosiin 2030–2050 ulottuvat yhteiset tavoitteet, joissa otetaan huomioon kunkin alueen talouden kehittyneisyys ja luonnonvarat.

4.2 Tavoitteeksi on jo asetettu hiilidioksidipäästöjen vähentäminen 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä: ETSK valmistelee lausuntoa tästä aiheesta.

4.3 ETSK haluaa korostaa seuraavia vuoteen 2050 ulottuvan etenemissuunnitelman perusnäkökohtia:

- teknis-tieteellisen ja teknologisen edistyksen nopeuttaminen: rahoituksen ja ohjelmien lisääminen ei ainoastaan ilmastoon ja energialähteisiin vaan myös ja ennen kaikkea luonnonvarojen ja strategisten resurssien käyttöön ja suojeluun liittyvissä kysymyksissä
- kaikkien maiden, alojen ja asianomaisten tahojen sitoutuminen vastuun selkeään määrittelemiseen ja kantamiseen EU:ssa
- tulevaisuutta, EU:n talousarviota, vakaussopimusta ja jäsenvaltioiden budjettipolitiikkoja ajatellen luotettava ja kestävä rahoituskehys
- mitattavissa olevat välitavoitteet ja mahdollisuus mukauttaa niitä tekniikan ja tieteen kehityksen perusteella
- yhteiskunnan eri tahojen toiminta suhteessa kaavailtuun ja julkistettuun politiikkaan sekä väärän informaation riskiin
- teknis-tieteellisen kulttuurin tukeminen sekä kulttuuriset ja rahalliset kannustimet teknologia-alojen korkeakouluopiskelijoiden määrän kasvattamiseksi

- tehokkuudesta ja energiansäästöstä annettujen EU:n direktiivien täytäntöönpanon ja noudattamisen tehostamisen jäsenvaltioissa (huom. esimerkiksi rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 2002/91/EY täytäntöönpanon viivästykset)
- tiedealojen – tekniikan, fysiikan, peruskemian, arkkitehtuurin, kaupunkisuunnittelun ja prosessilaitostekniikan – opetuksen ja koulutuksen tehostaminen, jotta saataisiin aikaan vähähiiliseen energiantuotantoon soveltuvia yhdenmukaisia systeemejä etenkin energiajärjestelmiin liittyvän nanotieteen ja -tekniikan alalla
- poliittiset toimet yhteisiin sääntöihin perustuvan EU:n yhdenmukaisen energiajärjestelmän luomiseksi, yhtenäistetty ja vakaa sääntelykehys, yhteiset tekniset standardit, standardoidut eurooppalaiset voimat, yhteiset suunnitelmat yhtenäistä henkilöstökoulutusta varten, parhaiden käytäntöjen ja parhaita käytettävissä olevia tekniikoita (*Best Available Technologies*) koskevan tiedon jakaminen, yhteentoimivat tietotekniset valvonta- ja turvajärjestelmät.

4.4 Kesäkuussa 2010 käynnistettyjen neljän aloitteen (tuulenergia, aurinkoenergia, hiilidioksidin talteenotto ja varastointi, älykkäät verkot) rinnalle tarvitaan bioenergiaa ja ydinfissiota koskevat aloitteet polttokenno- ja vetytekniikan alan yhteisen teknologia-aloitteen (*Fuel Cell and Hydrogen Joint Technology Initiative*, FCH JTI) ja ydinfuusiota koskevan ITER-hankkeen lisäksi.

4.5 ETSK pitää perustavan tärkeänä paitsi energiankäytön myös kaikkien luonnonvarojen – erityisesti vesivarojen – käytön tehostamista.

4.6 ETSK korostaa, että etusija olisi annettava vaihtoehtoisten liikenneteknologioiden ja -polttoaineiden sekä lämmitys- ja valaistustekniikan kehittämiseksi. Paras strategia ilmastonmuutoksen torjumiseksi on fossiilille polttoaineille vaihtoehtoisten energiamuotojen kehittäminen (ks. CESE 766/2010).

4.7 ETSK katsoo, että toimia yhä laajemmille väestöosille syrjäytymisvaaraa aiheuttavan energiaköyhyyden torjumiseksi

on syytä tehostaa (ympäristöä säästävät vaihtoehdot voivat käydä kalliiksi korkeamman hinnan ja/tai verorasituksen takia etenkin kaikkein heikoimmassa asemassa oleville väestöryhmille). Lisäksi komitea katsoo, että olisi koottava eurooppalaista kokemusta uusien ”vihreiden” – tehokkuuteen tähtäävien, vakaiden ja kilpailukykyisten – työpaikkojen luomiseksi ja vähennettävä eriarvoisuutta ⁽¹⁾ taaten kansalaisille kuluttajina ”energiapalveluiden saatavuus ja vähähiilisen talouden aikaansaama työllistyminen” ⁽²⁾.

4.8 Sähköenergian tuotanto on ETSK:n mielestä ensisijainen toiminta-ala, jolla voidaan kasvattaa uusiutuvien energialähteiden sekä ydinfissioreaktoreissa tapahtuvan energiantuotannon osuutta kolmannesta neljanteen sukupolveen (tuottaa vain hyvin vähän jätettä). Tarvitaan investointeja jätteiden käsittelytekniikoihin ja tutkimusta jätteiden uudelleenikäyttömahdollisuuksista nanotieteiden alalla.

4.9 Hiilidioksidin talteenotto- ja varastointijärjestelmät ovat ETSK:n mielestä erittäin tärkeitä päästöjen vähentämisessä. Näin ollen tulee pyrkiä – kohtuullisin ja kilpailukykyisin kustannuksin – ”nopeuttamaan tämän menettelyn kehittämistä ja ottamaan se mahdollisimman pikaisesti käyttöön” ⁽³⁾ viittä kokeiluhanketta laajemminkin.

4.10 ETSK pitää perustavan tärkeänä vahvistaa energian sisämarkkinoita ”infrastruktuurien, julkisten hankintojen järjestelmän, markkinoiden moitteettoman toiminnan ja kuluttajansuojan osalta”. ”[O]n erityisen tärkeää kehittää energiainfrastruktuureja ja Euroopan laajuisia verkkoja energian sisämarkkinoiden luomiseksi.” ⁽⁴⁾

4.11 ETSK katsoo, että on perustettava Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ⁽⁵⁾ 1 artiklan nojalla ”yhdenmukainen energiapolitiikan yhteisö”, joka toimii yhdenmukaisessa eurooppalaisessa viitekehyksessä ja jonka avulla edistetään kilpailukykyä, hyvinvointia ja työpaikkojen luomista eurooppalaisille.

Bryssel 17. helmikuuta 2011

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ EUVL C 48, 15.2.2011, s. 65.

⁽²⁾ EUVL C 48, 15.2.2011, s. 81.

⁽³⁾ EUVL C 27, 3.2.2009, s. 75.

⁽⁴⁾ EUVL C 48, 15.2.2011, s. 81.

⁽⁵⁾ EUVL C 83, 30.3.2010, s. 47.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Maailmanlaajuisen satelliittinavigointijärjestelmän (GNSS) sovelluksia koskeva toimintasuunnitelma”

KOM(2010) 308 lopullinen

(2011/C 107/09)

Esittelijä: Thomas McDONOGH

Euroopan komissio päätti 14. kesäkuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Maailmanlaajuisen satelliittinavigointijärjestelmän (GNSS) sovelluksia koskeva toimintasuunnitelma

KOM(2010) 308 lopullinen.

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 112 ääntä puolesta 2:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Komitea suhtautuu myönteisesti komission tiedonantoon aiheesta ”Maailmanlaajuisen satelliittinavigointijärjestelmän (GNSS) sovelluksia koskeva toimintasuunnitelma”. Komitea katsoo, että eurooppalaisten satelliittinavigointijärjestelmien onnistuminen on erittäin tärkeää EU:n tulevan hyvinvoinnin ja turvallisuuden kannalta. Komitea kehottaa neuvostoa, parlamenttia, komissiota ja jäsenvaltioita tunnustamaan asianmukaisesti tämän elintärkeän infrastruktuurin tarjoamat mahdollisuudet ja tukemaan sen menestystä riittävillä resursseilla ja rahoituksella.

1.2 Eurooppalaisella satelliittinavigointijärjestelmällä on äärimmäisen tärkeä rooli pyrittäessä toteuttamaan Eurooppa 2020 -strategiassa ⁽¹⁾ esitetty visio älykkästä, kestävästä ja osallistavasta kasvusta. Ohjelman onnistuminen vaikuttaa kasvuun, innovointiin ja vaurauden luomiseen Euroopassa. GNSS tuottaa liikennejärjestelmille merkittäviä hyötyjä, minkä lisäksi sillä on digitaalistrategian ⁽²⁾ puitteissa erittäin keskeinen rooli sellaisissa sovelluksissa kuin kontekstittietoinen tietojenkäsittely, älykkäät verkot ja esineiden internet.

1.3 Komitea on pahoillaan siitä, että viivästykset Galileon toteuttamisessa johtivat siihen, että Eurooppa menetti mahdollisuuden tehdä eurooppalaisesta satelliittinavigointijärjestelmästä hallitseva teknologia Euroopassa ja muualla maailmassa. Yhdysvaltojen GPS-järjestelmällä on tällä hetkellä selkeästi johtava asema GNSS-sovellusten globaaleilla teknologiamarkkinoilla. Viivytys käy Euroopalle edelleen kalliiksi sekä teknologian ja pal-

veluiden myynnissä aiheutuvien tulonmenetyksien että julkisen sektorin – älykkäämmät liikennejärjestelmät, älykkäämmät energiajärjestelmät ja paremmat etsintä- ja pelastuspalvelut – osalta.

1.4 Euroopan on tuotettava eurooppalaisia GNSS-palveluita käyttämällä omaa infrastruktuuriaan, jonka luotettavuus ei riipu Yhdysvaltojen, Venäjän tai Kiinan sotilaallisista painopisteistä.

1.5 GPS-järjestelmän käytön suuren yleisyyden vuoksi komitea kehottaa EU:n teollisuutta keskittymään Galileon ja GPS:n yhteentoimivuuteen. Koska molemmat sovellukset hyödyntävät satelliittijärjestelmiä, molemmat myös hyötyvät tarkkuuden lisääntymisestä ja signaalien paremmasta käytettävissä olost.

1.6 EGNOS on ollut käytettävissä jo yli vuoden. Valitettavasti EU on jo nyt myöhässä tässä markkinointi- ja innovointiohjelmassa. Komission tulee kiihdyttää markkinointiin liittyvää kehittämistyötä ja innovointia erityisesti Galileon viivästyksen aiheuttamia kustannuksia (jopa 3 miljardia euroa vuodessa) ja Yhdysvaltojen, Venäjän, Kiinan ja Japanin luomaa kilpailua ajatellen.

1.7 Peruskäyttäjätason GNSS-sovellusten kehittämisen hitaus merkitsee menetettyjä mahdollisuuksia innovaatioiden, vaurauden luomisen ja markkina-aseman suhteen. Eurooppalaisten GNSS-sovellusten kukoistavat markkinat tuottaisivat erittäin huomattavia taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä etuja kautta linjan.

⁽¹⁾ ”EUROOPPA 2020 – Älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun strategia”, KOM(2010) 2020 lopullinen.

⁽²⁾ Euroopan digitaalistrategia, KOM(2010) 245 lopullinen.

1.8 Komitea onnittelee komissiota ja GNSS-järjestelmän valvontaviranomaista (GSA) tähän mennessä erittäin rajallisin resurssein tehdystä työstä. Resursseihin nähden tiedonannossa esitetty alojen tärkeysjärjestys on looginen ja alakohtaiset strategiat on harkittu huolellisesti.

1.9 Eurooppalaisella satelliittinavigointijärjestelmällä on tällä hetkellä vain pieni osuus GNSS-tuotteiden ja palveluiden globaaleista markkinoista. Komitea kehottaa laatimaan markkinaosuuden aggressiiviseen kasvattamiseen tähtäävän yksityiskohtaisen liiketoimintasuunnitelman sekä asettamaan taitavien liike-elämän ammattilaisten muodostaman ensiluokkaisen tiimin vastamaan tavoitteiden saavuttamisesta. Komitea suosittelee, että tehdään sopimus, jolla eurooppalaisen GNSS:n markkinointitehtävä uskotaan komission ja GSA:n alaisuudessa toimivalle asiantuntijayritykselle.

1.10 Tiedonannossa yksilöidään asianmukaisesti, että EGNOSin ja Galileon tarkkuus ja oikeellisuus ovat merkittäviä profiloitumista edistäviä tekijöitä globaalien GNSS-palveluiden markkinoilla. Tämä profiloitumisen lähde kuitenkin heikkenee nopeasti, kun kilpailijat investoivat järjestelmiinsä ja parantavat niitä. Komitea katsoo, että teknisen etevämyyden säilyttäminen edellyttää, että EGNOS- ja Galileo-järjestelmien kehittämiseen investoidaan jatkuvasti. Komitea kehottaa komissiota keskittymään erityisesti uusien strategisen profiloitumisen lähteiden löytämiseen sekä investoimaan kestävien kilpailualueiden kehittämiseen.

1.11 Komitea katsoo, että Galileon jättäminen yllättäen mainitsematta digitaalistrategiassa on osoitus sopusuhtaisen ajattelutavan puutteesta komissiossa toimintalinjatasolla. Komitea korostaa, että komission on tarpeen muodostaa käsitys eurooppalaisten GNSS-ohjelmien, digitaalistrategian ja lippulaivahankkeen ”Innovaatiounioni” synergioista erityisesti innovoinnin, sovellusten yhteentoimivuuden, markkinoinnin ja talousarvioiden osalta. Yhteistyö saattaisi tuottaa merkittäviä hyötyjä älykkäiden sovellusten ja palveluiden kehittämisessä ja yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa mahdollisimman vähin kuluin.

1.12 Komitea kehottaa neuvostoa käsittelemään pikaisesti EGNOSin ja Galileon rahoituksen asettamaa haastetta. Tämänhetkinen tilanne vaikuttaa kielteisesti pyrkimykseen luoda vahva eurooppalainen kaupallinen GNSS-järjestelmälusta.

1.13 Komitea on vahvasti sitä mieltä, että Euroopan olisi hyödynnettävä Galileon ainutlaatuisista asemia maailman ensimmäisenä täysin ei-sotilaallisena siviilikäyttöön tarkoitettuna GNSS-sovelluksena luodakseen itselleen markkinaosuuden sitoutumattomissa maissa ja erityisesti Afrikassa ja Etelä-Amerikassa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi komission olisi omaksuttava erittäin aktiivinen johtava asema Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisessä GNSS-komiteassa ⁽³⁾.

1.14 Komitea korostaa aivan uuden merkkistrategian ja laatumerkin ⁽⁴⁾ merkitystä EGNOSin ja Galileon teknologian ja palveluiden kannalta. Komitea kehottaa komissiota kehittämään näitä molempia markkinamenestyksen kannalta keskeisiä välineitä. Resurssit ja ponnistelut menevät hukkaan, jos markkinointitoimia ei tueta selkeällä merkkistrategialla. Huonosti suunnitellun, laaditun tai toteutetun EGNOS/Galileo-teknologian julkaiseminen puolestaan vahingoittaa mainetta peruuttamattomasti.

1.15 Komitea kehottaa komissiota tutustumaan komitean aiempiin lausuntoihin, joissa on käsitelty Galileota, EGNOSia, Eurooppa 2020 -strategiaa ja digitaalistrategiaa ⁽⁵⁾.

2. Tausta

2.1 Olemme nykyään jokapäiväisessä elämässämme niin riippuvaisia satelliittinavigointiin perustuvista palveluista, että palveluiden vähentämisen tai keskeyttämisen mahdolliset vaikutukset esimerkiksi liike-elämään, pankkitoimintaan, liikenteeseen, ilmailuun ja viestintään tulisivat erittäin kalliiksi (esim. yritysten tulojen, tieturvallisuuden yms. kannalta).

2.2 GPS (Yhdysvallat), GLONASS (Venäjä) ja muut Intiassa, Japanissa ja Kiinassa kehitetyt järjestelmät ovat puolustusvoimien valvomia sotilaallisia järjestelmiä. Ne tosin tuottavat palveluita myös siviileille, mutta nämä palvelut voidaan lakkauttaa tai niiden tarkkuutta vähentää, jos niin halutaan esimerkiksi konfliktin yhteydessä.

2.3 EGNOS- (*European Geostationary Navigation Overlay System*, Euroopan geostationaarinen navigointiläpäjärjestelmä) ja Galileo-järjestelmien kehittäminen aloitettiin 1990-luvun puolivälissä ja tavoitteena oli luoda Euroopalle riippumaton maailmanlaajuinen satelliittinavigointijärjestelmä (GNSS). EGNOS on Euroopan alueellinen avaruusjärjestelmän avulla toimiva navigointisignaalien vahvistamista koskeva järjestelmä, joka parantaa olemassa olevista satelliittinavigointijärjestelmistä, kuten maailmanlaajuisesta paikannusjärjestelmästä eli GPS:stä, saapuvia signaaleja. Galileo-ohjelmaa kehitetään parhaillaan Euroopan maailmanlaajuisesti satelliittinavigointijärjestelmäksi.

2.4 Galileo-yhteisyritys – julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuva elin, joka perustettiin vuonna 2003 ja lakkautettiin vuonna 2006 – sai tehtäväkseen valvoa Galileon teknologian kehittämistoimia, mutta Euroopan tilintarkastustuomioistuimen mukaan ”hallinnolliset seikat, puutteellinen talousarvio, viivästykset sekä kyseisen teollisuudenalan organisaatio kehitys- ja validointivaiheen aikana rajoittivat sitä merkittäväällä tavalla”.

⁽⁴⁾ Komitea tarkoittaa ”laatumerkillä” tuotemerkkijärjestelmää, jolla hyväksytyt EGNOS/Galileo-teknologian tuottajat lisensoidaan myymään teknologiaa ja ratkaisuja, jotka vastaavat tiukkoja teknisiä huippustandardeja. Esimerkiksi maailmanlaajuinen WiFi Alliance käytti tällaista tuotemerkkijärjestelmää erittäin onnistuneesti vauhdittaakseen langattoman LAN-teknologian markkinamenestystä. Ks. http://en.wikipedia.org/wiki/Wi-Fi_Alliance

⁽⁵⁾ EUVL C 221, 8.9.2005, s. 28; EUVL C 317, 23.12.2009, s. 103–104 ja EUVL C 54, 19.2.2011, s. 58.

⁽³⁾ <http://www.oosa.unvienna.org/oosa/SAP/gnss/icg.html>

2.5 Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden epäonnistuttua EU antoi vuonna 2008 asetuksen, jolla se otti EGNOS- ja Galileo-ohjelmien hallinta- ja omistusoikeudet itselleen. Komissio on asetuksen nojalla vastuussa ohjelmien hallinnoinnista, kaikista järjestelmien turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä ja ohjelmiin myönnetyn rahoituksen hallinnoinnista. Eurooppalaisen GNSS-järjestelmän valvontaviranomainen (GSA) vastaa ohjelmien turvallisuudesta, osallistuu järjestelmien markkinoinnin valmisteluihin ja toteuttaa muita komission sille osoittamia ohjelmiin liittyviä tehtäviä.

2.6 Ohjelmien täytäntöönpanon talousarvio jaksossa 1. tammikuuta 2007 – 31. joulukuuta 2013 on 3,405 miljardia euroa. Tämä tilapäinen rahoitus on kuitenkin osoittautunut epäasianmukaiseksi, eikä ohjelmien tulevasta rahoituksesta ole tehty yksityiskohtaisia sitoumuksia. Rahoitusongelma on haitannut kehittämistoimia merkittävästi.

2.7 Maailmanlaajuisen satelliittinavigointijärjestelmän (GNSS) sovelluksia koskevan toimintasuunnitelman tavoitteena on saada Euroopan teollisuus johtavaan asemaan, jotta se voi Galileota ja EGNOSia käyttämällä hyötyä täysipainoisesti peruskäyttäjätason globaaleista markkinoista, joiden arvo on noin 100 miljardia euroa. Komissio katsoo, että Euroopan teollisuuden olisi saatava mahdollisimman suuri hyöty näihin ohjelmiin tehdyistä investoinneista. Euroopan komission koordinoituilla toimilla jäsenvaltioiden parissa kerätään mahdollisimman paljon huomiota tarpeeseen investoida tutkimukseen, varmistetaan elintärkeän tiedon mahdollisimman laaja levitys ja optimoidaan tiedotustoimintaa. Tällä tavoin voidaan välttää standardien ristiriita ja toimien päällekkäisyydet, jotka olisivat vaarana, jos kukin jäsenvaltio menettelisi omaehtoisesti.

2.8 GNSS-sovelluksia koskevalla toimintasuunnitelmalla on tärkeä rooli myös pyrittäessä maksimoimaan Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahankkeen ”Euroopan digitaalstrategia” Euroopalle tuottamaa lisäarvoa. Euroopan GNSS voisi esimerkiksi syrjäyttää amerikkalaisen, venäläisen tai kiinalaisen teknologian, jota olisi mahdollista hyödyntää esineiden internetissä.

2.9 Galileon avulla Eurooppa voi myös hyödyntää satelliittinavigoinnin tarjoamia mahdollisuuksia paljon laajemmin kuin muutoin olisi mahdollista. Galileo auttaa Eurooppaa säilyttämään taitotietonsa ja kehittämään sitä avaruuteen, vastaanottiin ja sovelluksiin liittyvillä aloilla ja varmistamaan siten tulojen ja työpaikkojen säilymisen. Riippumattomat selvitykset ja markkinaennusteet osoittavat, että tämän ja julkiseen sektoriin liittyvien ulkoisten vaikutusten (uudet sovellukset tehostavat liikennettä, parantavat maanteiden hallinnointia, vähentävät liikenteen päästöjä, tehostavat pelastusoperaatioita jne.) arvo nousee ensimmäisten kahdenkymmenen vuoden aikana 90 miljardiin euroon.

2.10 Euroopan GNSS yrittää kuitenkin saada itselleen aseman sellaisella teollisuudenalalla, jota Yhdysvaltain GPS-järjestelmä jo dominoi. Lisäksi Venäjän GLONASS-järjestelmän julkisia palveluita kehitetään ja parannetaan nopeasti, ja Kiinan COMPASS-järjestelmän odotetaan tarjoavan palveluita ensi vuodesta lähtien.

2.11 Kiina kehittää alueellisesta Beidou-navigaatiojärjestelmästäan globaalin COMPASS-järjestelmän, ja ilmeisenä tavoit-

teena on tarjota kilpailukykyisiä siviilipalveluita maailmanlaajuisesti. Tavoitteen saavuttamiseksi Kiina on ominut osan Galileoille osoitetusta radiotaajuudesta ja ilmoittanut perusteluksi, että Eurooppa ei käyttänyt sitä, joten Kiinalla oli oikeus ottaa se. EU yrittää ratkaista ongelmaa korkeimmalla diplomaattisella tasolla.

3. Yleistä

3.1 Eurooppalaisen GNSS-järjestelmän taloudellisten ja palvelun laatuun liittyvien mahdollisuuksien turvaamiseksi Galileosta ja EGNOSista on tullava Euroopassa GNSS-järjestelmästandardi, joka toimii yhteen GPS:n kanssa ja estää muita (esim. kiinalaisia ja venäläisiä) järjestelmiä saamasta jalansijaa.

3.2 Galileon ja GPS:n yhteentoimivuus on etu, johon EU:n teollisuuden tartuttava. Koska molemmat sovellukset hyödyntävät satelliittijärjestelmiä, molemmat myös hyötyvät tarkkuuden lisääntymisestä ja signaalien paremmasta käytettävissä olost.

3.3 EGNOS- ja Galileo-ohjelmat tarvitsevat selkeää johtajuutta ja yksiselitteistä, täyttä tukea EU:lta, jotta voidaan korjata julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuneen Galileo-yhteisyrityksen kaatumisen aiheuttama markkinoiden luotamuspuula.

3.4 Onnistumisen kannalta on äärimmäisen tärkeää luoda ja hyödyntää eurooppalaisen GNSS:n kilpailuetuja. Mukaan on luettava myös sääntelytoimet ja muut markkinatoimenpiteet, joita EU voi käyttää edukseen.

3.5 Onnistuakseen markkinastrategiassa täytyy ottaa huomioon tuote/markkinat/arvoketju-näkökulma kullakin eurooppalaisen GNSS-teollisuuden sektorilla, joita ovat elektroniikka, ohjelmistot, mobiilisovellukset, radio, laitteistot, satelliittiala ja palvelut.

3.6 EU:n tulisi globaaleja kilpailusääntöjä noudattaen määrittellä ne alat, joilla voitaisiin antaa uusia säännöksiä GNSS:n ja erityisesti EGNOSin ja Galileon tuottamien etujen hyödyntämiseksi. EU voisi ehkä antaa ilmailunavigaatiojärjestelmien kaltaisilla erityisaloilla lainsäädäntöä, jolla sallittaisiin Galileo-vastaanotinten käyttö sovelluksissa ja tuotteissa (kuten venäläiset ovat jo menelleet GLONASS-järjestelmän suhteen). EU voisi mahdollisesti myös määrätä tietyille sovelluksille tarkkuutta ja oikeellisuutta koskevat vähimmäisstandardit hyötyäkseen Galileon tuottamista eduista ja vaikeuttaakseen kilpailijoiden asemaa.

3.7 Edullisten kaksoisvastaanotinpiirisarjojen (GPS + Galileo) kehittäminen on äärimmäisen tärkeää, kun otetaan huomioon vastaanotinpiirisarjojen⁽⁶⁾ merkitys markkinoille pääsyn ja sovelluskehitysstrategian kannalta. T&k-toimintaan käytettäviä varoja tulisi ohjata erityisesti tämän tavoitteen saavuttamiseen.

⁽⁶⁾ Piirisarja on ryhmä integroitua piirejä tai siruja, jotka on suunniteltu toimimaan yhdessä. Ne markkinoidaan yleensä yhtenä tuotteena. Piirisarja on yleensä suunniteltu toimimaan tiettyjen mikroprosessoriperheiden kanssa. Koska piirisarja säätelee yhteyksiä suorittimen ja ulkoisten laitteiden välillä, sillä on keskeinen rooli järjestelmän suorituskyvyssä.

3.8 Suurten tuotantomäärien kokemukäyrävaikutukset ovat erittäin tärkeitä vastaanotintyökalujen alhaisten tuotantokustannusten kannalta. Olisikin syytä tutkia erityisesti sitä, kuinka EU voi varmistaa, että Galileo-vastaanotinten osia valmistetaan niin suuria määriä, että ne voivat kilpailla pelkkää GPS:ää käyttävien vastaanotinten kanssa.

3.9 Pohtiessaan eurooppalaisen GNSS:n sovellusteollisuuden kehittämistä komission tulisi ottaa johtava rooli innovaatioklustereiden luomisessa ja kehittämisessä.

3.10 Komissio voisi auttaa edistämään GNSS-sovellusten, -tuotteiden ja -palveluiden kehittämistä rekrytoimalla projektien johtotähdiksi suuria yrityksiä. Nämä voisivat mahdollisesti johtaa pk-yritysklustereiden kehittämistä erityisillä sovellusaloilla tai tuote/markkina-aloilla.

3.11 Yrittäjyyteen ja innovointiin kannustaminen ja niiden tukeminen on olennaista, jotta pk-yritykset voivat osallistua onnistuneesti GNSS-sovellusten markkinoiden kehittämiseen. Yrittäjyyden ja innovoinnin ohjelmaa tulisi käyttää pk-yritysten osallistumisen tukemiseen.

4. Erityistä

4.1 Strategia

4.1.1 Galileosta ja EGNOSista on tultava perustava GNSS-järjestelmästandardi Euroopassa.

4.1.2 EU:n tulisi tarttua pikaisesti mahdollisuuteen laajentaa EGNOS kattamaan kaikki Afrikan merkittävät lentoasemat. Tämä olisi pitkällä aikavälillä järkevä strateginen valinta, ja se olisi toteutettava ennen unionin kilpailijoita, erityisesti Kiinaa.

4.1.3 EGNOS on ollut käytettävissä jo yli vuoden. Markkinoinnissa ja innovaatiohjelmissa pitäisi toimia rivakammin.

4.1.4 Komissio ja GSA ovat tehneet erittäin hyvää työtä vaikean tehtävän parissa erittäin rajallisin resurssein. Eurooppalaisen GNSS:n markkinoinnista olisi ehkä syytä tehdä pikaisesti sopimus jonkin asiantuntijayrityksen kanssa. EGNOSin ja Galileon kaupallinen kehittäminen on äärimmäisen tärkeää pitkän aikavälin menestyksen kannalta, ja tämän monimutkaisen haasteen ratkaisemiseksi on toistaiseksi tehty aivan liian vähän.

4.1.5 EU tarvitsee aggressiivisen markkinakehitysstrategian, jota johtaa erittäin ammattitaitoinen tiimi ja jolla on selkeät mitattavissa olevat tavoitteet.

4.1.6 GNSS:ää ympäröivän epävarmuuden poistaminen edellyttää EU:lta selkeää johtajuutta ja täyttä tukea.

4.1.7 Jotta GNSS-ohjelmia tuettaisiin EU:ssa ja markkinoilla, on aivan keskeistä, että niiden johtoon ja hallintoihin luotetaan. Nykyisiä johtamis- ja hallintoihin tulisi tarkastella sen arvioimiseksi, millaisia muutoksia olisi mahdollisesti tarpeen tehdä.

4.1.8 Markkinointi- ja innovaatiohjelmiin tulisi löytää lisärahoitusta tekemällä luovasti ja synergisesti yhteistyötä muiden aloitteiden, kuten "Digitaalistrategia"- ja "Innovaatiunioni"-hankkeiden kanssa.

4.1.9 Tuotantoketjun loppupään kaikissa osissa (elektronikka, ohjelmistot, mobiilisovellukset, radio, laitteistot, satelliittiala ja palvelut) tarvitaan arvoketju/tuote/markkina-segmentteihin perustuvaa markkinointi- ja innovaatiostrategiaa.

4.1.10 Komission tulisi selvittää, millä aloilla voitaisiin antaa uusia säännöksiä eurooppalaisten GNSS-sovellusten ja -teknologioiden tuottamien etujen hyödyntämiseksi.

4.1.11 Olisi yksilöitävä ne sääntelytoimenpiteet, jotka suosivat EGNOS/Galileo-teknologioiden valitsemista heikompien teknologioiden sijasta erityisesti sellaisten sovellusten kohdalla, jotka edellyttävät luottamusta palvelun jatkuvuuteen, tarkkuuteen ja oikeellisuuden korkeaan tasoon tai turvallisuuteen.

4.1.12 EU:n tulisi toimia määrätietoisesti eurooppalaisilla foorumeilla, jotka vastaavat teollisuuden standardoinnista (liikenne, ilmailu, maatalous jne.) saadakseen EGNOS/Galileo-teknologian etusijalle ja edistääkseen jo olemassa olevaa Galileon ja GPS:n yhteentoimivuutta.

4.1.13 Tärkeäksi strategiseksi painopisteeksi tulisi asettaa EGNOS/Galileo-vastaanotintyökalujen kustannusten saaminen pelkkää GPS:ää käyttävien vastaanotinten kustannuksia alemmaksi. Suurten tuotantomäärien kokemukäyrävaikutukset ovat erittäin tärkeitä vastaanotintyökalujen alhaisten tuotantokustannusten kannalta ja vaikuttavat näin ollen myös siihen, otavatko sovellusten tarjoajat ne käyttöön.

4.1.14 Olisi työskenneltävä tehokkaasti sen selvittämiseksi, mitä synergiaetuja "Digitaalistrategia"- ja "Innovaatiunioni"-hankkeet voisivat tuottaa innovaatiota ja markkinointia koskeviin yhteistyöohjelmiin.

4.1.15 Erityistä huomiota tulisi kiinnittää yrittäjyyden edistämiseen ja tukemiseen pk-yritysten keskuudessa, jotta näillä olisi mahdollisuudet tuottaa GNSS-sovelluksia.

4.1.16 Olisi syytä ryhtyä toteuttamaan tarkoin harkittua innovaatioklustereiden kehittämistä koskevaa ohjelmaa, jolla voitaisiin kattaa kaikki EGNOSin ja Galileon tuote/markkina-mahdollisuudet.

4.1.17 Olisi laadittava arvokartta, jossa näkyvät kaikki ne yritykset ja organisaatiot, jotka voisivat tai joiden pitäisi osallistua EGNOS/Galileo-tekniikan, -sovellusten ja -palveluiden kehittämiseen. Arvokartta näyttäisi nykyiset ja mahdolliset yhteydet lukuisien toimijoiden välillä. Se olisi tehokas strateginen väline mahdollisuuksien tunnistamiseen, ongelmien analysointiin ja suunnitelmien laatimiseen.

4.1.18 Suuria yrityksiä tulisi valita ja rekrytoida toimimaan GNSS-sovellusten kehittämisen keulakuvina ja johtajina Euroopassa.

4.2 Innovointi

4.2.1 Markkinoille tuotavien EGNOS/Galileo-tekniikoiden ja -palveluiden tulee aina olla erittäin korkealuokkaisia. Laadunvalvonnan on tekniikan kehittämisvaiheessa ja täytäntöönpanossa peruskäyttäjätasolla oltava jatkuvasti erittäin tarkkaa.

4.2.2 Tarkkuuden ja oikeellisuuden rinnalle olisi tarpeen löytää muitakin profiloitumislähteitä. Tässä voitaisiin mahdollisesti hyödyntää liiketoimintamalli-innovaatiota, joka luo uutta, muihin tekniikoihin ja palveluihin yhdistyvää tehostettua tarjontaa.

4.2.3 Älykkäitä tuotteita ja palveluita, jotka hyödyntävät integroitua tekniikaa ja palvelukomponentteja, tulisi edistää ”Digitaalistrategia”- ja ”Innovaatiounioni”-hankkeiden yhteydessä.

4.2.4 Sovellusten foorumille tulisi etsiä osallistujia nykyisten tekniikoiden ja palveluiden alojen ulkopuolelta. Tällaisten tahojen osallistuminen suuntaisi innovaatiota ja luovaa ajattelua nykyisin tunnettujen lähteiden ulkopuolelle.

4.2.5 Edullisten GPS/EGNOS/Galileo-kaksoisvastaanotinpiirisarjojen kehittäminen tulisi ottaa painopisteeksi.

4.2.6 Tarvitaan strategia, jotta vastaanotinpiirisarjojen alhaisen tuotantokustannusten kannalta erittäin tärkeät suurten tuotantomäärien kokemukäyrävaikutukset voidaan hyödyntää niin hyvin, että EGNOS/Galileo-piirisarjat voivat kilpailla hinnassa pelkkää GPS:ää käyttävien piirisarjojen kanssa.

4.3 Markkinointi

4.3.1 GNSS-sovellusten markkinoiden kehittäminen tulisi uskoa markkinoinnin ammattilaisten tehtäväksi. Nykyisiä rakenteita ja henkilöstöä tulisi tarkastella tämän vaatimuksen näkökulmasta. Ehkä olisi syytä tehdä sopimus, jossa vastuu työn tekemisestä annettaisiin komission ja GSA:n alaisuudessa toimivalle asiantuntijayritykselle.

4.3.2 Toimintasuunnitelman onnistunut toteuttaminen edellyttää perusteellista, huolellisesti harkittua ja kokonaan rahoitettua markkinointisuunnitelmaa.

4.3.3 Olisi asetettava SMART-tavoitteita GNSS-sovellusten peruskäyttäjätason tuloista saatavan osuuden kasvattamiseksi. Tavoitteet tulisi asettaa erikseen kaikille kohdemarkkinoille ja arvoketjusegmenteille.

4.3.4 EGNOS/Galileo-sovelluksille tulisi kehittää globaali merkkistrategia tavoitteiden yhdenmukaistamiseksi, merkin arvon korostamiseksi, markkinaviestinnän yksinkertaistamiseksi ja markkinoiden painopisteiden selvittämiseksi.

4.3.5 EGNOSin ja Galileon tunnettuutta kansalaisten keskuudessa tulisi edistää hyvin rahoitetun ja oikein kohdistetun viestinnän sekä tiedotuskampanjan avulla. Tähän tulisi kuitenkin ryhtyä ainoastaan asianmukaisen merkkistrategian puitteissa.

4.3.6 Olisi syytä kehittää laatumerkki, joka annetaan kaikelle hyväksytylle EGNOS/Galileo-tekniikalle, jotta EGNOS/Galileo-merkkiä voidaan suojella maineen vahingoittumiselta.

4.3.7 Olisi syytä värvätä viestinviejiä (keulakuvia), jotka välittäisivät tietoa ja rekrytoisivat pk-yrityksiä tarttumaan kehitysmahdollisuuksiin.

4.3.8 Keulakuvia ja vaikuttajia tulisi valita ja rekrytoida kaikilla kohdemarkkinoilla erityisesti suurten yritysten keskuudessa.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle turvaskannereiden käytöstä EU:n lentoasemilla”

KOM(2010) 311 lopullinen

(2011/C 107/10)

Esittelijä: Bernardo HERNÁNDEZ BATALER

Euroopan komissio päätti 15. kesäkuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle turvaskannereiden käytöstä EU:n lentoasemilla

KOM(2010) 311 lopullinen.

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 104 puolesta, 1 vastaan 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät

1.1 ETSK on samaa mieltä siitä, että lentoturvallisuuden tulee olla oikeudellinen hyödyke, jota on suojeltava. Se katsoo kuitenkin, että komission olisi sovellettava siihen kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa, jossa keskeisen sijan järjestelmässä saavat tiedustelutietojen vaihtaminen sekä inhimillisten tekijöiden analysointi, eikä yksinomaan vakavia epäilyksiä herättävien teknologioiden käyttö niihin liittyvine riskeineen, joita ei ole vielä tähän mennessä poistettu asianmukaisesti.

1.2 Kyseisenlaisten skannerien käyttö voisi vaikuttaa erityisesti perusoikeuksien suojeluun ihmisarvon, henkilön yksityisyyden ja tietosuojan osalta kuvien myöhemmän levittämisen mahdollistavan epäasianmukaisen tallentamisen, tulostamisen, lähettämisen tai säilyttämisen johdosta. ETSK katsoo, että muissa olosuhteissa matkustajalle tulisi jättää oikeus valita tämänkaltaiseen tarkastukseen joutumisesta (*opt-out*), ja heillä tulisi säilyä oikeus voida lentää tekemästään valinnasta riippumatta. Joka tapauksessa on annettava ehdottomat lainsäädännölliset takeet siitä, että valinnan tehtyään ihmiset eivät joudu kärsimään lisärasitteista, kuten tuskallisista viivästymisistä tarkastusjonoissa tai perusteellisten teknisten tarkastusten läpikäymisestä.

1.3 Terveysturvallisuuden osalta ETSK pyytää komissiota esittämään yksiselitteisiä tutkimuksia näiden laitteiden mahdollisista vaikutuksista matkustajien sekä työnsä takia usein tällaisiin tarkastuksiin joutuvan henkilöstön terveyteen, sillä epäilysten valitessa olisi parempi käyttää toisenlaisia välineitä.

1.4 ETSK muistuttaa komissiota siitä, ettei tiedonannossa mainita lainkaan tehokasta oikeussuojaa, joka on taattava hei-

kommalle osapuolelle, toisin sanoen lentoyhtiöitä ja lentoasemia käyttäville matkustajille, sillä ilman riittäviä menettelyllisiä taakeita yksilöllisten oikeuksien suoja ei ole taattu.

1.5 Komitean näkemyksen mukaan turvaskannereiden eli henkilökannereiden käytön vaihtoehtoja tulisi harkita vakavasti. Yksi vaihtoehto on teknisten järjestelmien käyttäminen uhkan lähteiden kaavamaiseen paikannukseen ja tunnistukseen. Niitä voitaisiin täydentää sen jälkeen tehtävillä manuaalisilla tarkastuksilla.

2. Johdanto ja tiedonannon sisältö

2.1 Komission tiedonannossa käsitellään kansallisella tasolla säänneltyä turvaskannereiden lisääntyvää käyttöä Euroopan unionin lentoasemilla.

2.2 Komission mukaan ainoastaan yhteiset eurooppalaiset ilmailun turva vaatimukset voivat muodostaa tarvittavat puitteet yhdenmukaistetun lähestymistavan varmistamiseksi turvaskannereiden käytölle lentoasemilla.

2.3 Ilmailun turvaamiseen kohdistuu komission mukaan nykyisin uudenlaisia uhkia, joita ei enää voida torjua tehokkaasti lentoasemilla käytössä olevalla perinteisellä turvateknologialla. Tämän vuoksi jotkut jäsenvaltiot ovat alkaneet ottaa lentoasemillaan koeluontoisesti käyttöön turvaskannereita. Tästä on ollut tuloksena, että eri puolilla EU:ta sovelletaan erilaisia sääntöjä.

2.3.1 Turvaskanneri on sellaisesta teknologiasta käytetty yleinen termi, jolla voidaan havaita vaatteiden alla kuljetettavia esineitä. Skannerit paljastavat ihmisten ihosta erottuvia esineitä käyttämällä hyväksi säteilyä, josta on olemassa aallonpituuden ja säteilyenergian suhteen erilaisia muotoja.

2.4 EU:n lainsäädännön mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa lentoasemillaan turvaskannereita käyttöön joko i) käyttämällä oikeuttaan soveltaa turvatoimenpiteitä, jotka ovat tiukempia kuin EU:n nykyiset vaatimukset, tai ii) tilapäisesti käyttämällä oikeuttaan kokeilla uusia teknisiä prosesseja tai menetelmiä enintään 30 kuukauden ajan.

2.5 Terveyskysymysten ja erityisesti ionisoivan säteilyn käytön osalta Euratom-sopimukseen perustuvassa eurooppalaisessa lainsäädännössä asetetaan raja-arvot säteilyannoksille (kertasäteily ja vuotuinen annos), vaaditaan pätevät perustelut, jos ihmisiä altistetaan säteilylle, sekä edellytetään suojaustoimenpiteitä, joilla varmistetaan, että altistus on mahdollisimman vähäistä.

2.6 Komissio toteaa, että sekä EU:n että kansainvälisten sääntöjen tärkein tavoite on pitää uhkaavat esineet kuten aseet, veitset tai räjähteet (ns. kielletyt esineet) poissa ilma-aluksista.

2.6.1 Yhteisessä sääntelykehiksessä tarkastelun kohteena on yksi ainoa turvatarkastus, joka on jo otettu käyttöön joissakin Euroopan unionin jäsenvaltioissa, muttei vielä kaikilta osin, ja joka tulevaisuudessa on merkittävin sujuvuutta edistävä tekijä sekä toimialan että matkustajien kannalta.

2.7 Ilmailun turvaamista koskevassa nykyisessä EU-lainsäädännössä jäsenvaltioille ja/tai lentoasemille annetaan luettelo turvatarkastus- ja valvontamenetelmistä ja -teknologioista. Niiden on valittava tästä luettelosta sellaiset, jotka ovat tarpeen niiden ilmailun turvaamista koskevien tehtävien suorittamiseksi tehokkaasti ja toimivasti.

2.7.1 Komissio toteaa, että nykyisin voimassa olevan lainsäädännön mukaan lentoasemat eivät voi järjestelmällisesti korvata mitään hyväksytyistä turvatarkastusmenetelmistä ja -teknologioista turvaskannereilla. Ainoastaan jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin kannattama komission päätös, johon sovelletaan komiteamenettelyä, voi toimia perustana turvaskannereiden sallimiselle yhtenä ilmailun turvaamisen menetelmänä.

3. Huomioita

3.1 ETSK suhtautuu vakavin ja huomattavin varauksin komission tiedonannon lähestymistapaan. Komitea vastustaa periaatteessa sellaisen tulevan asetuksen mahdollista hyväksymistä ja täytäntöönpanoa, joka voi merkitä raskasta taakkaa yksityishenkilöille vaikuttamalla heidän perusoikeuksiensa käyttämiseen. Koska kyse on kuitenkin erittäin nopeasti kehittyvistä teknologioista, komitea voisi kannattaa paremmin yksityisyyttä suojaavaa

teknologiaan perustuvaa turvatarkastusjärjestelmää ainoastaan, jos se olisi täysin luotettava, ei vaikuttaisi perusoikeuksiin eikä vaarantaisi ihmisten terveyttä.

3.1.1 Konkreettisemmalla tasolla eräät näkökohdat komission tiedonannossa osoittavat vakavia oikeudellisia puutteita.

3.1.2 Ensinnäkin on epäilyksiä siitä, onko kyseessä olevan lainsäädännön päätavoite (turvaskannereiden yleinen käyttöönotto kaikilla EU:n lentoasemilla) soveltuva keino saavuttaa mahdollisimman korkea lentoturvallisuuden taso. Vaikka skannereiden käyttöönotto olisi komission mukaan vapaaehtoista, matkustajat eivät voisi välttää joutumasta kyseiseen tarkastukseen. Ennen tämänkaltaisen toimenpiteen hyväksymistä on selvitettävä, täyttyykö sen hyväksymisen tarpeen ja muiden seikkojen – esimerkiksi turvaskannereiden käyttöönoton mahdollisesti aiheuttamat kustannukset – välillä suhteellisuuden kriteeri. Nykytilanteessa kyseisten järjestelmien käyttöönotto kaikilla EU:n lentoasemilla on julkistalouden kannalta liian kallista (peruslaitteiston ja lisäohjelmistojen hankintahinta), kun otetaan huomioon, että on olemassa vakavia epäilyksiä niiden luotettavuudesta sekä vaikutuksista ihmisten terveyteen ja perusoikeuksiin. ETSK katsoo, että markkinoiden nopean kehittymisen johdosta on järkevämpää odottaa sellaisten kehittyneempien teknologioiden ilmaantumista, jotka suojaavat paremmin yksityisyyttä ja joiden avulla asetettu tavoite – lentoturvallisuus – saavutetaan paremmin. Komitean näkemyksen mukaan turvaskannereiden eli henkilökannereiden käytön vaihtoehtoja tulisi harkita vakavasti. Yksi vaihtoehto on teknisten järjestelmien käyttäminen uhkan lähteiden kaavamaiseen paikannukseen ja tunnistukseen. Niitä voitaisiin täydentää sen jälkeen tehtävillä manuaalisilla tarkastuksilla.

3.1.3 Toiseksi asetuksen tulevasta täytäntöönpanosta johtuvaa perusoikeuksien ankaraa rajoittamista ei myöskään ole pohdittu asianmukaisesti. On valitettavaa, että millimetriaaltoteknologiaa käyttävässä floridalaisessa tuomioistuimessa turvahenkilöstö otti talteen 35 000 kuvaa, jotka levitettiin internetissä, mikä merkitsi, että tuhansien ihmisten perusoikeuksia loukattiin.

3.1.4 Myös komission valitsemaa säädöstyyppiä sekä siihen liittyvää hyväksymismenettelyä voidaan pitää epätarkoituksenmukaisina.

3.2 Kaiken kaikkiaan, kun otetaan huomioon kriteerit, jotka on jo pitkään vahvistettu Euroopan unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä, komission tiedonannossa ei näytetä kunnioitettavan kaikilta osin kolmea kriteeriä (tarpeellisuus, suhteellisuus ja laillisuus), jotka on otettava huomioon kaikissa oikeusunionin (tai -valtion) viranomaisten hyväksymissä toimenpiteissä, jottei niillä supisteta tai rajoiteta ihmisten oikeuksien ja vapauksien käyttöä.

3.2.1 Ensimmäisen edellä mainitun näkökohdan osalta ehdotetun toimenpiteen – turvaskannereiden käyttöönnoton – ja entistä tiukempien lentoturvallisuusvaatimusten aikaansaamisen välinen epäselvä yhteys herättää vakavia epäilyksiä.

3.2.2 Komissio arvioi tiedonannossaan lentoturvallisuuteen viime vuosina kohdistuneiden monien tapahtumien jälkeen käyttöön otettujen uusien menetelmien ja teknologioiden vaikutusta ja toteaa itsekin, että käyttöönotto ”onkin osoittautumassa entistä tehottomammaksi”, ja puhuu sen sijaan sellaisen kokonaisvaltaisemman lähestymistavan puolesta, ”jossa keskeisellä sijalla ovat tiedustelutietojen vaihtaminen sekä inhimillisten tekijöiden analysointi”.

3.2.3 Tämä arvio on yhtäpitävä – mikä ei ole sattuma – Euroopan tietosuojavaltuutetun kannan kanssa. Euroopan tietosuojavaltuutettu on laatinut Euroopan komission pyynnöstä erillisen selvityksen kiistanalaisesta lainsäädännöstä ja on lisäksi puhunut edellä mainitun lähestymistavan puolesta kaikissa lausunnoissaan, jotka liittyvät eurooppalaisten turvatoimenpiteiden soveltamiseen terrorismiuhkien edessä.

3.2.4 On löydettävä tasapaino lentoturvallisuuden ongelmaan ilman minkäänlaista syrjintää sovellettavaa eurooppalaista lähestymistapaa koskevan tarpeen ja yhden turvatarkastuksen lopullisen käyttöönoton välillä kunnioittaen perusoikeuksia erityisesti, kun kyse on vapaaehtoisesta suostumisesta tarkastuksiin, joissa käytetään kyseisiä teknologioita.

3.2.5 Direktiivin 95/46/EY 29 artiklan nojalla perustetun työryhmän kanta on vielä yksiselitteisempi. Se toteaa 11. helmikuuta 2009 antamassaan selvityksessä, etteivät kyseiset skannerit ole lentoturvallisuusuhkien havainnoimisessa jo käytettävien muiden menetelmien vaihtoehto, ja tekee jopa sen päätelmän, ettei tähän mennessä ole ilmaantunut tekijöitä, jotka osoittaisivat tarpeen korvata nykyiset tarkastustoimenpiteet lentoasemilla kyseisillä skannereilla.

3.3 Lisäksi komitea on myös eri mieltä huomattavasta vaikutuksesta, joka tiedonantoon sisältyvän ehdotuksen täytäntöönpanolla voi olla perusoikeuksien toteutumiseen.

3.3.1 Perusoikeuksiin kohdistuviin vaikutuksiin kiinnitettävä huomio on ristiriidassa skannerien käyttöönotosta lentoasemilla aiheutuvien taloudellisten kustannusten arviointia koskevan, skannerien etujen seikkaperäiseen perusteluun tähtäävän laajan analyysin kanssa.

3.3.2 Kyse on siitä, että löydetään asianmukainen tasapaino vapauden ja turvallisuuden välillä. Se edellyttää lainsäädännön huolellista tulkintaa monista eri syistä.

3.3.3 Yhtäältä ne oikeudet ja vapaudet, joihin kohdistuu eniten vaikutuksia, kuuluvat lähes kaikki siihen joukkoon, jota

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin kutsuu ihmisoikeuksia koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen pohjautuvaksi oikeusjärjestyksen koskemattomaksi kovaksi ytimeksi.

3.3.4 Näiden oikeuksien ja vapauksien kaikenlaisen rajoittamisen on näin ollen oltava poikkeuksellista silloin kun liikkumavaraa muille juridisesti vähemmän haitallisille vaihtoehdoille ei ole, se on toteutettava ylikansallisessa valvonnassa, ja sen on oltava sopusoinnussa edistyksellisen demokraattisen yhteiskunnan käytäntöjen kanssa. Joka tapauksessa komission on säädettävä tulevassa asetuksessa yleisluonteisista ja ensisijaisista menettelytapoista tai viitattava jäsenvaltioissa jo olemassa oleviin menettelytapoihin perusoikeuksien loukkaamista koskevien mahdollisten tapausten ratkaisemiseksi.

3.3.5 Toisaalta, kuten julkisasiamies Sharpston muistuttaa lentoturvallisuutta koskevan Euroopan komission säädöksen hyväksymiseen niin ikään liittyvän asian C-345/06 (tapaus Heinrich) ratkaisuehdotuksessaan, EU:ssa ei ole sijaa argumenteille, joilla oikeutetaan perusoikeuksia koskevien takeiden keskeyttäminen tai rajoittaminen sellaisten yleistä turvallisuutta uhkaavien riskien ennaltaehkäisemiseksi, jotka vaikeiden tilanteiden tai olosuhteiden johdosta ovat erityisen suuria.

3.4 ETSK on erityisen huolestunut matkustajien sekä työnsä takia tarkastuksiin joutuvan henkilöstön terveydestä. Komitea vaatii tässä yhteydessä, että pitkälle kehitettyjä laitteita saa käyttää toistuvasti vain asianmukaisesti koulutettu henkilöstö. Tällöin hyvillä palkka- ja työehdoilla on olennainen rooli. Koulutetun henkilöstön käytöllä voitaisiin osaltaan vähentää toistuvaa ja terveyteen vaikuttavaa metallinilmainsinporttien käyttöä.

3.5 ETSK toivoo, että komission ehdotuksessa asetetaan terveydensuojelulle korkea taso, joka perustuu asianmukaisesti vahvistettuihin, sitoviin ja luotettaviin sekä matkustajien kannalta tyydyttäviin tieteellisiin tutkimuksiin ja lausuntoihin ja jonka lähtökohdana on periaate mahdollisimman vähäisestä altistumisesta mahdollisille vahingollisille vaikutuksille. Lisäksi on annettava erityissäännöksiä herkkiä ja/tai haavoittuvia matkustajaryhmiä varten; sellaisia ovat esimerkiksi raskaana olevat naiset, lapset, vammaiset sekä sellaisista sairauksista kärsivät henkilöt, joiden johdosta kyseisenlaiset tarkastukset eivät ole suositeltavia.

3.6 Ei ole lisäksi minkäänlaisia sitovia todisteita skannereiden käytön vaarattomuudesta ihmisten terveydelle. Skannereiden käytön yleistymisen varalta ei ole myöskään vielä hyväksyttyä käytäntösääntöjä, jotka täyttävät henkilötietojen suojaamista koskevaan oikeuteen liittyvät vaatimukset. Komission on näin ollen syvennettävä laadittuja ohjeita, jotta ne antaisivat asianmukaiset vastaukset perusoikeuksien kunnioittamista koskeviin huolenaiheisiin, ja tehdä niitä asiaankuuluvalla tavalla tunnetuksi, jotta matkustajat tulevat yleisesti tietoisiksi erityisesti siitä, että skannereiden käyttö on täysin vapaaehtoista eikä koskaan pakollista.

3.6.1 Joka tapauksessa skannereiden avulla tehtävälle tarkastukselle on tarjottava vaihtoehto ja annettava ehdottomat lain-säädännölliset takeet siitä, että kyseisen vaihtoehdon valitessaan ihmiset eivät joudu kärsimään lisärasitteista, kuten tuskallisista viivästymisistä tarkastusjonoissa tai perusteellisten teknisten tarkastusten läpikäymisestä. Kumpaakaan näistä säännöksistä ei mainita komission tiedonannossa.

3.7 Toinen tiettyä hämmästyttä herättävä näkökohta on komission ehdotuksen terminologinen lähestymistapa ja aiheiden esittämistapa.

3.7.1 Komission käyttämä uusi "turvaskanneri"-termi korvaa termin "henkilöskanneri", jota käytettiin aiemmin Euroopan parlamentin 23. lokakuuta 2008 antamassaan päätöslauselmassa esittämän vaatimuksen johdosta komission samasta aiheesta toteuttaman julkisen kuulemisen yhteydessä.

3.7.2 Terminologinen muutos on keino tehdä tiedonannosta poliittisesti houkuttelevampi sen hyväksymistä silmällä pitäen. Tästä on osoituksena komission omaksuma kanta sen puolesta, että kyseiset laitteet sisällytetään niihin ilmailun turvatoimenpiteisiin, joita on sovellettava EU:n jäsenvaltioiden lentoasemilla.

3.7.3 Näin esimerkiksi komission tiedonannon kohdassa 34 todetaan, että skannereilla voidaan korvata kokonaan muut ilmailun turvaamisen alalla käytettävät tekniikat.

3.7.4 Näin ikään tiedonannon kohdassa 45 todetaan olevan "selvää", että nykyisin käytettävissä olevalla teknologialla skannerit voivat maksimoida todennäköisyyden havaita uhkat, ja kyseisten laitteiden myötä valmiudet torjua niitä "paranevat".

3.7.5 Tiedonannon kohdassa 82 toistetaan, että turvaskannereiden käytön yleistymisen "voisi – – lisätä joustavuutta suurilla lentoasemilla ja mahdollisesti parantaa ilmailun turvaamista entisestään".

3.7.6 Kun otetaan huomioon näiden laitteiden käyttöön liittyvät monenlaiset epävarmuustekijät sekä niiden kiistämätön vaikutus yksilöiden oikeuksiin ja kansalaisvapauksiin, olisi tarkoituksenmukaisempaa esittää valikoiva teksti, jossa ongelmanasettelu ja mahdolliset vaihtoehdot tuotaisiin esiin objektiivisemmin.

3.7.7 Nämä erityispiirteet, jotka liittyvät komission tiedonannossaan käyttämään laatimistekniikkaan, vaikuttavat edellä mai-

nituisista näkökohdista viimeiseen, joka koskee sekä säädöstyypin (asetus) valintaa että sen hyväksymistä varten valitun menettelyn (komiteamenettely) soveltuvuutta.

3.8 Kaiken kaikkiaan tiedonanto herättää vakavia epäilyjä ei niinkään sen laillisuudesta, vaan sen legitimiudesta.

3.8.1 Komissio voi luonnollisesti toimia tällä alalla niiden valtuuksien pohjalta, jotka sille on myönnetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 300/2008 4 artiklan 2 kohdan nojalla.

3.8.2 Komission olisi kuitenkin pitänyt noudattaa äärimmäistä varovaisuutta laatiessaan näin kiistanalaista ehdotusta etenkin, kun otetaan huomioon äskettäiset kokemukset, jotka – asiaan liittyvien oikeustoimien jälkeen – ovat pakottaneet sen muuttamaan omia säädöksiään tällä alalla.

3.8.3 Tässä tilanteessa vaikuttaa tarkoituksenmukaisemmalta valita kaikille jäsenvaltioille suunnattu päätös tai – suuremman liikkumavaran tarjoamiseksi toimivaltaisille viranomaisille ja skannereiden käyttöä koskevan pidemmän (vapaaehtoisin) koelajun mahdollistamiseksi – jopa suositus.

3.8.4 Lisäksi on painotettava, että vaikka komission noudattama komiteamenettely tulevan säädösehdotuksen hyväksymiseksi on oikeudellisesti pätevä, se on näin ainutlaatuisen säädöksen laatimista ajatellen liian rajallinen ja vaikeaselkoinen.

3.8.5 Näin on erityisesti siksi, että Lissabonin sopimuksen myötä uudessa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklassa luodaan perusta uudelle mekanismille, jonka pohjalta komissio käyttää neuvoston ja parlamentin sille siirtämiä toimivaltuuksia ja joka antaa viimeksi mainituille valtuudet peruuttaa säädösvallan siirron ilman lisäperustelujen tarvetta (290 artiklan 2 kohdan a alakohta). Tässä yhteydessä komission tulisi pohtia, tulisiko asetuksedotus – kun otetaan huomioon huomattava vaikutus, joka sen voimaantulolla voi olla yksityis- ja henkilöiden oikeudelliseen asemaan – laatia laajemmissa institutionaalisissa puitteissa, jotka olisivat avoimet kaikkien sidosryhmien kanssa käytävälle julkiselle keskustelulle sekä edustuksellisten poliittisten puolueiden väliselle ideologiselle kilpailulle, kuten parlamentaariseen demokratiaan kuuluu, ja joissa Euroopan parlamentilla tulisi olla johtava rooli perusoikeuksista käytävissä keskusteluissa – lähestymistapa, joka ei tietenkään vastaa komiteamenettelyä.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi ensimmäisen radiotaajuuspoliittisen ohjelman perustamisesta”

KOM(2010) 471 lopullinen – 2010/0252 COD

ja ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Laajakaista Euroopassa: investointi digitaalivetoiseen kasvuun”

KOM(2010) 472 lopullinen

(2011/C 107/11)

Esittelijä: Thomas MCDONOGH

Neuvosto ja Euroopan parlamentti päättivät 7. lokakuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 ja 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös ensimmäisen radiotaajuuspoliittisen ohjelman perustamisesta

KOM(2010) 471 lopullinen – 2010/0252 COD.

Euroopan komissio päätti 20. syyskuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Laajakaista Euroopassa: investointi digitaalivetoiseen kasvuun

KOM(2010) 472 lopullinen.

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 108 ääntä puolesta 2:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät

1.1 Komitea antaa komissiolle kiitosta kaikista kolmesta ”laajakaistapakettiin” kuuluvasta asiakirjasta. Asiakirjat ovat oikea-aikaisia, huolellisesti harkittuja ja alaltaan kattavia.

1.2 Komitea kannattaa voimakkaasti digitaalistrategian tavoitteena olevaa kestävien taloudellisten ja sosiaalisten etujen saavuttamista nopeisiin ja ultranopeisiin internetyhteyksiin perustuvilla verkkopalvelujen ja -sisältöjen yhtenäismarkkinoilla ja antaa täyden tukensa tähän lippulaivahankkeeseen sisältyvälle kunnianhimoiselle laajakaistatavoitteelle.⁽¹⁾ Komitea kuitenkin

⁽¹⁾ KOM(2010) 245 lopullinen/2: Vuoteen 2020 mennessä kaikkien eurooppalaisten saatavilla olisi oltava yli 30 Mbit/s internet-yhteyksiä ja vähintään puolella eurooppalaisista kotitalouksista yli 100 Mbit/s liittymä. Digitaalistrategiassa toistettiin myös Eurooppa-neuvoston vahvistama tavoite tuoda peruslaajakaista kaikkien eurooppalaisten ulottuville vuoteen 2013 mennessä.

katsoo, että vielä kunnianhimoisempien tavoitteiden asettaminen saattaa olla lähivuosina tarpeen Euroopan kansainvälisen kilpailukyvyyn säilyttämiseksi.⁽²⁾

1.3 Komitea on todennut huolestuneena, että työttömyys jatkaa nousuaan Euroopan unionissa erityisesti nuorten (alle 25-vuotiaiden) keskuudessa.⁽³⁾ Komitea katsoo, että ”laajakaistapakettin” onnistunut täytäntöönpano on äärimmäisen tärkeää työttömyyden torjunnassa, sillä sen avulla Eurooppaan luodaan Eurooppa 2020 -strategian mukaista älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua.

⁽²⁾ Etelä-Korea on laatinut kansallisen suunnitelman 1000 Mbit/s yhteyksien yleistyisestä vuoteen 2012 mennessä. Hallitus kannustaa yrityksiä kuluttamaan ne 34 biljoonaa wonia (23 miljardia euroa), jotka tarvitaan järjestelmän loppuun saattamiseksi. Vertailun vuoksi voidaan todeta summan vastaavan suurin piirtein koulutuksen osuutta maan vuosittaisesta talousarviosta, (http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/click_online/9093991.stm).

⁽³⁾ Eurostatin, lehdistötiedote, euroindikaattori 5/2011, 7. tammikuuta 2011: Marraskuussa 2010 nuorten (alle 25-vuotiaiden) työttömyysaste oli **euroalueella** 20,7 prosenttia ja **EU 27 -alueella** 21,0 prosenttia. Marraskuussa 2009 vastaavat luvut olivat 20,1 ja 20,5.

1.4 Komitea toteaa tyytyväisenä, että laajakaistapakettiin sisältyvät sääntelyperiaatteet ovat sähköisten viestintaverkkojen ja -palvelujen tarkistettun sääntelyjärjestelmän ⁽⁴⁾ mukaisia.

1.5 Komitea katsoo, että verkon riippumattomuuden periaate ⁽⁵⁾ on äärimmäisen tärkeä Euroopassa tuotettavien internet-palveluiden tulevaisuuden kannalta. Komitea on pannut merkille komission kertomuksen, joka koskee avoimesta internetistä ja verkon riippumattomuudesta järjestettyä kuulemistä ⁽⁶⁾, sekä komission varapuheenjohtajan Neelie Kroesin periaatteelle antaman tuen ⁽⁷⁾. Komitea on kuitenkin huolissaan siitä, että sellaisilla palveluntarjoajilla, joilla on merkittävä markkina-asema, on vahvat taloudelliset motiivit toimia verkon riippumattomuuden periaatteen ja kansalaisten etujen vastaisesti. Komitea katsoo, että televiestinnän sääntelykehysten ⁽⁸⁾ säännöksiä saattaa olla tarpeen muuttaa lisää, jotta voidaan vahvistaa kansallisten sääntelyviranomaisten valtuuksia ja varmistaa, että internet säilyy avoimena kaikkialla Euroopassa ja että palveluntarjoajat noudattavat täysin verkon riippumattomuuden periaatetta.

1.6 ETSK kiinnittää komission huomion useisiin aiemmin antamiinsa lausuntoihin ⁽⁹⁾, joissa on korostettu komitean tukevan tietoyhteiskuntaa, Eurooppa 2020 -strategiaa ja digitaalistrategiaa, sekä lausuntoihin, joissa on käsitelty korkealuokkaisen ja nopean internetyhteyden tarpeellisuutta kansalaisille kaikkialla Euroopassa sekä sitä, että on tarpeen toteuttaa viestintäpalveluiden tasapainoinen sääntely-ympäristö, joka varmistaisi korkealaatuisten palveluiden tarjonnan kohtuuhintaan.

1.7 Laajakaistastrategia

1.7.1 Komitea katsoo, että EU:n laajakaistastrategian tehokas täytäntöönpano on välttämätöntä kaikkien kansalaisten taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin kannalta. Koska taloudelliset

olosuhteet tulevat säilymään vaikeina vielä monta vuotta, komitea kuitenkin pelkää, että laajakaistatavoitteiden saavuttaminen asettaa Euroopalle merkittävän haasteen. Komitea kehottaa neuvostoa, komissiota, jäsenvaltioita ja alue- ja paikallisviranomaisia tekemään kaikkensa tukeakseen digitaalistrategiaan sisältyvien laajakaistatavoitteiden toteuttamista.

1.7.2 Komitea katsoo, että nopean laajakaistayhteyden yleinen saatavuus on keskeistä sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämisen kannalta. ⁽¹⁰⁾ Komitea suhtautuu myönteisesti suunnitelmiin laajentaa rakennerahastojen ja maaseudun kehittämisrahastojen käyttöä siten, että niillä täydennetään taloudellisesti elinkelpoisten laajakaistahankkeiden toteuttamista. On kuitenkin myös erittäin tärkeää, että tämän investoinnin tuotto ohjautuu kansalaisille korkealaatuisten palveluiden ja loppukäyttäjien maksamien hintojen merkittävien alennusten muodossa. Komitea kehottaa lisäksi jäsenvaltioita ja alue- ja paikallisviranomaisia tarjoamaan julkisilla paikoilla langattoman modeemin (WiFi) kautta toimivia ilmaisia langattomia lähiverkkoja (*hotspots*) digitaalistrategian tukemiseksi.

1.7.3 Komitea kehottaa komissiota kiinnittämään huomiota kerrannaisvaikutuksiin, joita syntyy talouteen ja elämänlaatuun, jos laajakaistainfrastruktuurien tarjoamisen kustannuksia alennetaan kaikkialla Euroopassa. Komitea kehottaa komissiota, jäsenvaltioita ja alue- ja paikallisviranomaisia tekemään kaikkensa näiden kustannusten alentamiseksi.

1.7.4 Vaikka komitea suhtautuukin myönteisesti toimiin, joilla edistetään ja tuetaan investoimista laajakaistainfrastruktuureihin, se toivoo, että kaikki investoinnit tehtäisiin kilpailua vahvistavalla tavalla. Komitean mielestä olisi huolestuttavaa, jos tuki toteutettaisiin siten, että palveluntarjoajat, joilla on merkittävä markkina-asema, hyötyisivät siitä suhteettoman paljon.

1.7.5 Komitea on kuitenkin pettynyt siihen, kuinka hitaasti jäsenvaltiot ovat tähän mennessä hyödyntäneet laajakaistan käyttöönoton tukemiseksi varattuja määrärahoja. ⁽¹¹⁾ Jäsenvaltioille kohdistettu opastus ohjelmien toteuttamisen ja käytettävissä olevien varojen hyödyntämisen nopeuttamiseksi olisi tervetullut toimi.

1.8 Radiotaajuuspolitiikka

1.8.1 Komitea on tyytyväinen radiotaajuuspoliittisen ohjelman ehdotukseen lainsäädännöstä, jolla varmistetaan, että langattomille laajakaistateknologioille osoitetaan käyttöön riittävästi ja tarkoituksenmukaisia taajuuksia, jotta sekä kattavuus- että kapasiteettitarpeet täyttyvät, mikä on edellytyksenä vuodelle 2020 asetetun tavoitteen saavuttamiselle. Laajakaistan käyttöönottoa on lisäksi määrä hostostaa entisestään kilpailunedistämistoimilla, kuten taajuuskaupan käyttöönotolla ja toimilla, joilla estetään mahdolliset kilpailunvääristymät, kun nykyisiin toimilupiin tehdään muutoksia.

⁽¹⁰⁾ EUVL C 175, 28.7.2009, s. 8.

⁽¹¹⁾ Syyskuuhun 2009 mennessä oli käytetty ainoastaan 18 prosenttia kaudelle 2007–2013 varatuista määrärahoista.

⁽⁴⁾ Direktiivit 2009/140/EY ja 2009/136/EY.

⁽⁵⁾ Verkon riippumattomuus on periaate, jonka mukaan internetpalveluntarjoajat ja hallitukset eivät saa asettaa rajoituksia sisällölle, sivuille, foorumeille, liitettävälle laitteistoille tai sallituille viestintätavoille. Jos tietty käyttäjä maksaa tietyn tasoisesta internetyhteydestä ja toinen maksaa samantasoisesta yhteydestä, näiden käyttäjien tulisi voida olla yhteydessä toisiinsa tilaamansa tasoisella yhteydellä. Huolta on herättänyt laajakaistapalveluntarjoajien mahdollisuus käyttää omaa paikallista infrastruktuuriaan erityisesti kilpailijoidensa internetsovellusten ja -sisällön estämiseen (esim. verkkosivut, palvelut, protokollat) tai muuttaa liiketoimintamalliaan vähentääkseen eri käyttäjien yhteyden laatua tai laajuutta. Tällaiset liiketoimintamallin muutokset saattavat johtaa epäreiluun syrjintään, joka koskee hinnoittelua ja palvelun laatua. Mahdollisuudesta antaa asetuksia, jotka koskevat verkon riippumattomuutta, on käyty kiivaita keskusteluita.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecom/doc/library/public_consult/net_neutrality/report.pdf.

⁽⁷⁾ SPEECH/10/643, Euroopan komission ja parlamentin huippukokouksessa "Avoin internet ja verkon riippumattomuus Euroopassa" pidetty puhe.

⁽⁸⁾ Direktiivit 2009/140/EY ja 2009/136/EY.

⁽⁹⁾ Ks. EUVL C 120, 20.5.2005, s. 22, EUVL C 28, 3.2.2006, s. 88, EUVL C 318, 23.12.2006, s. 222, EUVL C 97, 28.4.2007, s. 27, EUVL C 324, 30.12.2006, s. 42, EUVL C 151, 17.6.2008, s. 25, EUVL C 44, 16.2.2008, s. 50, EUVL C 224, 30.8.2008, s. 50, EUVL C 77, 31.3.2009, s. 60, EUVL C 175, 28.7.2009, s. 87, EUVL C 175, 28.7.2009, s. 8, EUVL C 182, 4.8.2009, s. 56, EUVL C 218, 11.9.2009, s. 41, EUVL C 317, 23.12.2009, s. 103, EUVL C 255, 22.9.2010, s. 116, EUVL C 44, 11.2.2011, s. 178, EUVL C 54, 19.2.2011, s. 58.

1.8.2 Komitea toteaa tyytyväisenä myös, että radiotaajuus-poliittinen ohjelma asettaa selkeäksi tavoitteeksi 800 MHz taajuusalueen vapauttamisen laajakaistayhteyksien käyttöön erityisesti maaseutualueilla vuoteen 2013 mennessä. Komitea kehottaa jäsenvaltioita vapauttamaan kyseisen taajuuden viipymättä.

1.8.3 Komitea panee lisäksi merkille suunnitelmat hyödyntää kohtuuhintaisia satelliittivälitteisiä laajakaistaliittymiä sellaisilla syrjäisillä alueilla, joita ei voida palvella maalähetyksen kautta.

1.8.4 Komitea kehottaa komission tavoin jäsenvaltioita osallistumaan laajakaistan kattavuustavoitteen nopeaan saavuttamiseen hyväksymällä välittömästi politiikkoja, joilla

- asetetaan saataville riittävän suuria taajuuskaistoja ⁽¹²⁾
- myönnetään taajuuksien käyttöoikeudet nopeasti
- lisätään joustavuutta ja kilpailua
- sallitaan taajuuksien jälleenmyynti markkinatarpeiden mukaisesti.

1.9 Seuraavan sukupolven liityntäverkot (NGA)

1.9.1 Seuraavan sukupolven liityntäverkkojen tarjoaminen on valtavan kallista ja muodostaa sijoittajille merkittävän riskin. Komitea toteaa, että ehdotuksissa otetaan nämä riskit huomioon ja että säännelyihin käyttöoikeushintoihin on mahdollista sisällyttää riskipremio.

1.9.2 Komitea pitää luovasta lähestymistavasta, jonka komissio on omaksunut antaessaan vahvan tukensa yhteisinvestointijärjestelyille, joilla voidaan pienentää kunkin yksittäisen yrityksen ottamaa riskiä.

1.9.3 Komitea myöntää, että seuraavan sukupolven liityntäverkkojen käyttöä koskevien asetusten täytäntöönpanon onnistuminen riippuu voimakkaasti kunkin jäsenvaltion kansallisten sääntelyviranomaisten toteuttamasta täytäntöönpanosta. Komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita antamaan täyden tukensa kansallisille sääntelyviranomaisille ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle (BEREC), jotta nämä voivat onnistua vaikeassa tehtävässä.

2. Suositukset

2.1 Internetin jatkuvan avoimuuden ja verkon riippumattomuuden suojelun varmistamiseksi komission ja kansallisten

⁽¹²⁾ On olennaisen tärkeää, että tähän käyttötarkoitukseen osoitetut taajuudet asetetaan saataville myös käytännössä. Tämä on tehtävä sekä avaamalla käyttöön uusia taajuuksia (kuten 2,6 GHz ja 800 MHz alue) että vapauttamalla jo käytössä olevien taajuuksien käyttömahdollisuuksia (esim. 900/1 800 MHz taajuusalue – ks. tarkistettu GSM-direktiivi ja 900/1 800 MHz aluetta koskeva päätös).

sääntelyviranomaisten tulisi seurata tiiviisti operaattorien tapoja hallita datavirtoja verkoissaan sekä sitä, miten hallintatekniikat mahdollisesti vaikuttavat internetin käyttökokemuksiin.

2.2 Saatujen kokemusten perusteella komission tulisi harkita televiestinnän sääntelykehityksen sopivuutta niihin haasteisiin vastaamisessa, joita palveluntuottajien internetin avoimuudelle ja verkon riippumattomuudelle synnyttämä uhka asettaa.

2.3 Kansalliset laajakaistasuunnitelmat tulisi päivittää pikaisesti siten, että ne sisältäisivät hankesuunnitelmia nopeiden ja ultranopeiden laajakaistayhteyksien tuottamiseksi.

2.4 Kansallisissa laajakaistasuunnitelmissa tulisi seurata hankesuunnitelmien normaaleja parhaita käytänteitä, ja niihin tulisi sisällyttää yksityiskohtaista tietoa tarvittavista resursseista sekä tavoitteista ja määräajoista.

2.5 EU:n tulisi tarkistaa kansalliset laajakaistasuunnitelmat säännöllisesti resurssipulan ja muiden suunnitelmaan liittyvien kysymysten selvittämiseksi.

2.6 Kansallisten laajakaistasuunnitelmien tulisi sisältää tietoja julkisviranomaisten kaikista suorista infrastruktuureja ja julkisia hankkeita koskevista järjestelmistä ja investoinneista, jotka helpottavat digitaalistrategian tavoitteiden saavuttamista.

2.7 Komitea kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota kilpailuvaikutuksiin jäsenvaltioissa, jotta voidaan valvoa laajakaistaverkkojen hinnanalennusten täytäntöönpanoa.

2.8 Komission tulisi hyödyntää kaikkia asianmukaisia keinoja sen varmistamiseksi, että radiotaajuuksien hinnoittelu säilyy selvaisella tasolla, että kilpailukykyisten palveluiden tuottaminen on taloudellisesti kannattavaa.

2.9 Jäsenvaltioiden ja alue- ja paikallisviranomaisten tulisi digitaalitalouden pirstämiseksi edistää langattoman modeemin (WiFi) kautta toimivia ilmaisia langattomia lähiverkkoja (*hot-spots*) julkisilla paikoilla.

2.10 Jäsenvaltioiden ja alue- ja paikallisviranomaisten tulee infrastruktuurihankkeita koskevia yhteisinvestointeja ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia toteuttaessaan varoa vahingoittamasta markkinoiden tervettä kilpailua. ⁽¹³⁾

2.11 Radioteknologiaa ja palveluita kehitettäessä on tärkeää, että sähkömagneettisten kenttien mahdollisesti vaarallisia vaikutuksia koskevat kansanterveyteen liittyvät kysymykset ovat keskeisessä asemassa ja että suuri yleisö voi luottaa toimiin näiden vaikutusten valvomiseksi.

⁽¹³⁾ Ks. EUVL C 48, 15.2.2011, s. 72.

2.12 Komitea katsoo, että alue- ja paikallisviranomaisten on langattomien verkkojen käyttöönoton salliessaan valvottava ympäristö- ja terveysasetusten noudattamista tehokkaasti, jotta täysin asetusten mukaiset palvelut voidaan tuottaa nopeasti ja kustannustehokkaasti.

2.13 Komission tulisi ehdottaa, että kansalliset sääntelyviranomaiset tarkastetaan säännöllisin väliajoin. Näin voitaisiin varmistaa, että seuraavan sukupolven liityntäverkkoja koskevia aseuksia sovelletaan samalla tavalla kaikkialla EU:ssa, sekä havaita mahdolliset resurssiongelmat. Tarkistus voitaisiin mahdollisesti toteuttaa vertaisarviointina BERECin puitteissa.

2.14 EU:n tulisi harkita rahoituksen myöntämistä BERECille seuraaviin tarkoituksiin:

- Luodaan asiantuntijaverkosto, joka voi täydentää kansallisten sääntelyviranomaisten asiantuntemusta tapauskohtaisesti.
- Rahoitetaan kansallisten sääntelyviranomaisten henkilökunnan ammatillisen kehityksen ohjelmaa.
- Rahoitetaan tarkastustoimintaa ja parhaiden käytänteiden yksikköä, joka voisi auttaa varmistamaan, että asetusten täytäntöönpano on yhtä laadukasta kaikkialla Euroopassa.

3. Tausta

3.1 Nopeiden viestintäverkkojen kehityksellä on nykyisin sama vallankumouksellinen vaikutus kuin sähkön ja liikenneverkkojen kehityksellä vuosisata sitten. Vaikka Eurooppa onkin maailman verkostoituneimpia alueita⁽¹⁴⁾, monissa unionin osissa ei edelleenkaan ole internetin peruspalveluita, ja nopeat yhteydet ovat harvinaisia jopa kaupunkialueilla.

3.2 Kansalaiset ja yritykset ympäri maailman vaativat nykyisin enenevässä määrin huomattavasti nopeampia seuraavan sukupolven NGA-verkkoja. Eurooppa on tässä suhteessa jäänyt jälkeen eräistä tärkeimmistä kansainvälisistä kilpailijoistaan: noin 30 prosenttia eurooppalaisista ei ole koskaan käyttänyt internetiä ja kuitupohjaisten nopeiden verkkojen osuus on Euroopassa vain 1 prosentti, kun se Japanissa on 12 prosenttia ja Etelä-Koreassa 15 prosenttia.

3.3 Digitaalistrategiassa⁽¹⁵⁾ – joka on yksi älykästä, kestävästä ja osallistavaa kasvua edistävään Eurooppa 2020 -strategian⁽¹⁶⁾ lippulaivahankkeista – on asetettu kunnianhimoisia laajakaistatavoitteita: vuoteen 2020 mennessä kaikkien eurooppalaisten saatavilla olisi oltava yli 30 Mbit/s internet-yhteys ja vähintään puolella eurooppalaisista kotitalouksista yli 100 Mbit/s liittymä. Digitaalistrategiassa toistettiin myös Eurooppa-neuvoston vahvistama tavoite tuoda peruslaajakaista kaikkien eurooppalaisten ulottuville vuoteen 2013 mennessä. Näin kunnianhimoisten ta-

voitteiden saavuttaminen edellyttää kattavaa toimintapolitiikkaa, joka perustuu laajaan teknologiavalikoimaan ja jonka edistymistä seurataan tarkasti.⁽¹⁷⁾

3.4 Tässä lausunnossa tarkasteltava ”laajakaistapaketti” koostuu komission asiakirjoista, jotka on laadittu digitaalistrategiassa asetettujen internetyhteyksiä koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi. Kyseiset asiakirjat luetellaan seuraavassa:

- joukko ehdotuksia, jotka koskevat internetyhteystavoitteiden saavuttamisen edellyttämää suunnittelua ja rahoitusta – ”Laajakaista Euroopassa: investointi digitaalivetoiseen kasvuun”, KOM(2010) 472 lopullinen
- säädösehdotus, joka koskee ensimmäistä radiotaajuuspoliittista ohjelmaa, jota Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden tukemiseksi tarvittavan langattoman infrastruktuurin sääntely ja harmonisointi edellyttää – ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös ensimmäisen radiotaajuuspoliittisen ohjelman perustamisesta”, KOM(2010) 471 lopullinen
- suositus siitä, kuinka kansallisten sääntelyviranomaisten kaikkialla EU:ssa tulisi säädellä pääsyä seuraavan sukupolven liityntäverkkoihin, joita digitaalistrategian mukaisten nopeiden ja ultranopeiden laajakaistayhteyksien tuottaminen edellyttää – C(2010) 6223/3.

4. Huomioita

4.1 Laajakaistastrategia

4.1.1 Eurooppa 2020 -strategian päämäärät ja digitaalistrategian tavoitteet voidaan saavuttaa ainoastaan siinä tapauksessa, että jäsenvaltiot kehittävät ja toteuttavat tehokkaita kansallisia laajakaistasuunnitelmia. Kaikilla jäsenvaltioilla on nyt laajakaistastrategia, mutta strategioita on tarpeen päivittää pikaisesti siten, että ne sisältävät ultranopeita verkkoja koskevia suunnitelmia, joilla on konkreettiset tavoitteet ja yksilöidyt täytäntöönpanotoimet.

4.1.2 Kansallisten laajakaistastrategioiden suunnittelulla ja toteutuksella on erittäin tärkeä rooli niiden onnistumisen kannalta. On myös tärkeää, että jäsenvaltiot toteuttavat NGA-verkostot siten, ettei yksikään EU:n alueista jää kehityksessä jälkeen. Muussa tapauksessa digitaalinen kahtiajako alkaa taas laajentua, kun talouskehitys hidastuu muita heikommilla alueilla, jotka eivät pääse mukaan käynnistymässä olevaan digitaalitalouteen.

4.1.3 Kansallisten laajakaistasuunnitelmien arviointi olisi helpompaa, jos niissä yksilöitäisiin toteuttamisen edellyttämät voimavarat (henkilöstö ym.) sekä hankkeiden välietapit. Näitä hankesuunnitelmia on tarpeen valvoa, jotta pysytään selvillä tilanteesta ja voidaan seurata hankkeiden täytäntöönpanoa.

⁽¹⁴⁾ Maailman talousfoorumi – Global Information Technology Report 2009–2010, <http://www.networkedreadiness.com/gitr/>.

⁽¹⁵⁾ Euroopan digitaalistrategia, KOM(2010)245 lopullinen/2.

⁽¹⁶⁾ EUROOPPA 2020 – Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia, KOM(2010) 2020 lopullinen.

⁽¹⁷⁾ Esimerkiksi 100 Mbit/s tavoitteen saavuttaminen edellyttänee, että vuonna 2015 noin 15 prosentilla Euroopan kotitalouksista on kyseisenlainen liittymä.

4.1.4 Verkostojen laatu, palvelujen tarjoamisesta aiheutuvat kustannukset ja loppukäyttäjiltä laskutettavat kilpailukykyiset hinnat ovat verkostojen rakennusohjelmien tärkeitä hallinnointikriteerejä. Koska jopa 80 prosenttia verkkoinfrastruktuurin hinnasta muodostuu teknisestä työstä, on erittäin keskeistä, että kansalliset ja alue- ja paikallisviranomaiset pyrkivät vähentämään kustannuksia merkittävästi koordinoimalla infrastruktuurihankkeita tehokkaasti.

4.1.5 Hyvä tiedotus helpottaa hyvää suunnittelua ja hallinnointia. Kansallisten laajakaistasuunnitelmien tulisi sisältää tietoja kaikista suorista viranomaisjärjestelmistä ja suunnitelluista investoinneista, julkiset työt mukaan luettuna, jotka helpottaisivat infrastruktuurin rakentamista.

4.1.6 Mikäli kansalliset sääntelyviranomaiset eivät hoida ongelmaa taitavasti, merkittävässä markkina-asetuksessa olevien palveluntarjoajien hallitseva asema saattaa haitata kilpailun kehittymistä ja infrastruktuurin käyttöönottoa.

4.1.7 Yksityisten infrastruktuurin tarjoajien yhteistyö ja jakaminen on keskeistä tehokkuuden, täytäntöönpanon nopeuden, ympäristön kannalta kestävän kehityksen ja loppukäyttäjiltä laskutettavien kilpailukykyisten hintojen kannalta.

4.1.8 Kilpailijoiden on valitettavasti vaikea tehdä yhteistyötä, mikäli se ei ole pakollista. Komitea toteaa tyytyväisenä, että "laajakaistapaketti" velvoittaa yksityiset infrastruktuurin tarjoajat julkaisemaan kunnollista tietoa nykyisistä ja suunnitteilla olevista infrastruktuureista, jolloin resurssien hyvä suunnittelu ja tehokas käyttö helpottuu.

4.1.9 Viestintäpalveluiden hinnoilla ja hintojen avoimuudella on äärimmäisen tärkeä asema sen varmistamisessa, että kansalliset hyötyvät EU:n, jäsenvaltioiden ja alue- ja paikallisviranomaisten laajakaistainfrastruktuureihin tekemistä investoinneista.

4.1.10 Komitea on vaikuttanut tarjolla olevien, digitaalistrategian yleisen laajakaistatavoitteen saavuttamista edistävien, rahoitusmahdollisuuksien laajuudesta ja kirjosta. Komitea suhtautuu myönteisesti myös suunnitelmiin uusista rahoitusvälineistä, jotka on tarkoitus liittää seuraavaan monivuotiseen rahoituskehitykseen.

4.2 Radiotaajuuspolitiikka

4.2.1 Radiotaajuuspoliittinen ohjelma on erittäin merkittävä, koska langattomalla viestinnällä on niin kattava rooli Eurooppa

2020 -strategiassa visioidussa älykkäässä, kestävässä ja osallistavassa taloudessa. Inhimillisen viestinnän ja internetin käytön lisäksi langattomuus on perustavanlaatuinen teknologia uusien sovellusten mahdollistamisessa kaikkialla yhteiskunnassa – älykkäistä energiamittausjärjestelmistä älykkäisiin liikennejärjestelmiin ja esineiden internetiin.

4.2.2 Komitea kiinnittää erityistä huomiota radiotaajuuspoliittisen ohjelman merkitykseen rakennettaessa eri puolille Eurooppaa älyverkkoja, joilla on keskeinen asema kestävän kasvun saavuttamisessa.

4.2.3 Komitea toteaa, että EU:n laajakaistamarkkinoilla suurimmat kasvuluvut esiintyvät mobiililaajakaistassa, jossa käyttö yli kaksinkertaistui viime vuonna. Langattomat teknologiat ovat siis yhä tärkeämpiä vastattaessa laajakaistaisia viestintäpalveluja koskevaan tarpeeseen.

4.2.4 Sähkömagneettiset kentät saattavat olla vaarallisia kansalaisten hyvinvoinnille. Komitea on tyytyväinen siihen, että radiotaajuuspoliittisessa ohjelmassa tunnustetaan tarve seurata jatkuvasti taajuuksien käytön terveysvaikutuksia.

4.3 Seuraavan sukupolven liityntäverkot (NGA)

4.3.1 Seuraavan sukupolven liityntäverkkojen säänneltyä käyttöä koskevista ehdotuksista heijastuu komission vuosien kokemus siitä, kuinka saavutetaan oikea tasapaino verkkoinvestointeihin kannustamisen ja kilpailuympäristön suojelun välille. Ehdotuksissa annetaan lisäksi viestintäalalla erittäin kaivattua selkeyttä asetuksiin, jotka vaikuttavat yritysten sijoituspäätöksiin ja NGA-verkkoja koskeviin suunnitelmiin.

4.3.2 Kaikilla kansallisilla sääntelyviranomaisilla ei välttämättä ole riittävää asiantuntemusta tai kykyä vaaditun työn tekemiseen. Kansallisia sääntelyviranomaisia voitaisiin ehkä tukea vaikeassa tehtävässä hyödyntämällä keskitetysti hallinnoitua asiantuntijaverkosta, jota BEREC voisi mahdollisesti organisoida ja hallinnoida.

4.3.3 Kansallisten sääntelyviranomaisten asiantuntemusta ja toimintakykyä voitaisiin tehostaa BERECin kautta, jos organisaatio tarjoaisi jäsenilleen ammatillisen kehityksen ohjelman ja auttaisi parhaiden käytänteiden täytäntöönpanossa.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan verkko- ja tietoturvvirastosta (ENISA)”

KOM(2010) 521 lopullinen

(2011/C 107/12)

Esittelijä: **Peter MORGAN**

Neuvosto päätti 19. lokakuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan verkko- ja tietoturvvirastosta (ENISA)

KOM(2010) 521 lopullinen.

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 17. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin ääniä 173 puolesta 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK on hyvin tietoinen, että kansalaisyhteiskunta on nykyisin erittäin riippuvainen internetissä tarjottavista palveluista. Komitea on lisäksi huolissaan siitä, että kansalaisyhteiskunta on edelleen verrattain tietämätön oman tietoverkkoturvallisuutensa merkityksestä. ETSK katsoo, että Euroopan verkko- ja tietoturvviraston (ENISA) tehtävänä on avustaa jäsenvaltioita ja palveluntarjoajia parantamaan yleisiä tietoturvanormejaan niin, että internetin käyttäjät voivat ryhtyä tarvittaviin toimiin voidakseen huolehtia omasta tietoverkkoturvallisuudestaan.

1.2 Näin ollen ETSK tukee ehdotusta Euroopan verkko- ja tietoturvviraston kehittämisestä siten, että unionissa voidaan varmistaa korkeatasoinen ja toimiva verkko- ja tietoturva, lisätä asiaa koskevaa tietoisuutta ja luoda yhteiskuntaan erityinen verkko- ja tietoturvakulttuuri, josta on hyötyä kansalaisille, kuluttajille, yrityksille ja julkisen sektorin organisaatioille unionissa. Siten edistetään myös sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa.

1.3 Verkko- ja tietoturvviraston tehtävä on ratkaisevan tärkeä EU:n hallinnon, teollisuuden, kaupan ja kansalaisyhteiskunnan verkkoinfrastruktuurin turvalliselle kehitykselle. ETSK odottaa, että Euroopan komissio asettaa viraston toiminnalle mahdollisimman korkeat vaatimukset ja valvoo sitä tietoverkkoturvallisuutta uhkaavien vaarojen torjumiseksi.

1.4 Naton, Europolin ja Euroopan komission hahmottelemat tietoturvastrategiat ovat riippuvaisia tehokkaasta yhteistyöstä jäsenvaltioiden kanssa. Jäsenvaltioilla on runsaasti sisäisiä virastoja, jotka käsittelevät tietoturvakysymyksiä. Naton ja Europolin strategioiden on tarkoitus olla ennaltaehkäiseviä ja toiminnallisia. EU:n komission strategiassa Euroopan verkko- ja tietoturvvirasto on selvästi tärkeä osatekijä elintärkeiden tietoinfrastruk-

tuurien suojaamiseen tarkoitettujen virastojen ja toimijoiden monimutkaisessa palapelissä. Vaikka uudessa asetuksessa ei esitetä verkko- ja tietoturvvirastolle toiminnallista roolia, ETSK katsoo viraston olevan ensisijaisesti vastuussa EU:n kansalaisyhteiskunnan elintärkeistä tietoinfrastruktuureista.

1.5 Toiminnallinen vastuu jäsenvaltiotason tietoverkkoturvalisuudesta kuuluu valtioille itselleen, mutta kriittisiä tietoinfrastruktuureja koskevat normit 27 jäsenvaltiossa ovat hyvin erilaisia. Verkko- ja tietoturvviraston tehtävänä on saattaa tietoturvallisuudessa heikommin kehittyneet jäsenvaltiot hyväksyttävälle tasolle. Viraston on varmistettava jäsenvaltioiden yhteistyö ja avustettava niitä parhaiden käytäntöjen soveltamisessa. Viraston on myös varoitettava rajatylittävistä uhkista ja pyrittävä ehkäisemään niitä.

1.6 Verkko- ja tietoturvviraston on myös osallistuttava kansainväliseen yhteistyöhön EU:n ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällainen yhteistyö on erittäin poliittista ja siihen osallistuu monia EU:n tahoja, mutta ETSK katsoo, että verkko- ja tietoturvviraston on löydettävä paikkansa kansainvälisellä näyttämöllä.

1.7 Komitea katsoo, että verkko- ja tietoturvvirastolla voi olla merkittävä rooli turvallisuusalan tutkimusprojektien käynnistämisessä ja niihin osallistumisessa.

1.8 Vaikutusten arvioinnin osalta ETSK ei tällä hetkellä kannata vaihtoehtojen 4 ja 5 täysimääräistä toteuttamista, mikä merkitsi verkko- ja tietoturvviraston muuttamista toiminnalliseksi virastoksi. Tietoverkkoturvallisuus on niin laaja ongelma, johon liittyy nopeasti kehittyviä uhkia, että jäsenvaltioiden on

säilytettävä kyky torjua uhkia ennakoivasti. EU-tason toiminnallisten virastojen kehittäminen johtaa yleensä jäsenvaltioiden valmiuksien heikentämiseen. Tietoverkkoturvallisuudessa tilanne on päinvastainen: jäsenvaltioiden valmiuksia on lisättävä.

1.9 ETSK ymmärtää komission näkemyksen, jonka mukaan verkko- ja tietoturvavirastolla tulisi olla hyvin määritellyt ja valvotut tehtävät ja niiden mukaiset resurssit. ETSK on kuitenkin huolestunut siitä, että viraston viisivuotinen toimikausi voi rajoittaa pitkän aikavälin hankkeita ja vaarantaa inhimillisen pääoman ja osaamisen kehittämisen virastossa. Kyseessä on kohtalaisen pieni virasto, joka käsittelee suurta ja yhä kasvavaa ongelmaa. Verkko- ja tietoturvaviraston tehtävän laajuus ja kattavuus merkitsee sitä, että sen on voitava hyödyntää erikoisasiantuntijoiden ryhmiä. Virasto tulee työskentelemään sekä lyhyen että pitkän aikavälin hankkeiden parissa. Näin ollen komitea toivoisi, että ENISAn toimeksianto olisi tarpeen mukaan muuttuva, jatkuisi toistaiseksi ja vahvistettaisiin säännöllisesti toistuvien arviointien perusteella. Resursseja voitaisiin myöntää vähitellen silloin, kun sen katsotaan olevan perusteltua.

2. Johdanto

2.1 Tämä lausunto käsittelee asetusta, jonka tarkoituksena on kehittää edelleen verkko- ja tietoturvavirastoa (ENISA).

2.2 Komissio esitti ensimmäisen ehdotuksensa verkko- ja tietoturvaa koskevaksi poliittiseksi lähestymistavaksi vuonna 2001 antamassaan tiedonannossa (KOM(2001) 298 lopullinen). Daniel Retureau toimi tiedonannosta annetun kattavan lausunnon ⁽¹⁾ esittelijänä.

2.3 Sen jälkeen komissio esitti asetuksen ENISA:n perustamiseksi (KOM(2003) 63 lopullinen). Asetusaihetta käsittelevän ETSK:n lausunnon ⁽²⁾ esittelijänä toimi Göran Lagerholm. Virasto perustettiin asetuksella (EY) N:o 460/2004.

2.4 Internetin käytön kasvaessa räjähdysmäisesti myös huoli tietoturvallisuudesta kasvoi. Vuonna 2006 komissio julkaisi tiedonannon, jossa hahmoteltiin turvallista tietoyhteiskuntaa koskeva strategia (KOM(2006) 251 lopullinen). Vastaavan ETSK:n lausunnon ⁽³⁾ esittelijä oli Antonello Pezzini.

2.5 Tietoturvallisuuden aiheuttaessa yhä enemmän huolta komissio esitti vuonna 2009 ehdotuksen elintärkeiden tietoinfrastruktuurien suojaamiseksi (KOM(2009) 149 lopullinen). ETSK:n täysistunto hyväksyi joulukuussa 2009 komitean lausunnon ⁽⁴⁾, jonka esittelijänä toimi Thomas McDonogh.

⁽¹⁾ EYVL C 48, 21.2.2002, s. 33.

⁽²⁾ EUVL C 220, 16.9.2003, s. 33.

⁽³⁾ EUVL C 97, 28.4.2007, s. 21.

⁽⁴⁾ EUVL C 255, 22.9.2010, s. 98.

2.6 Uudessa ehdotuksessa esitetään Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston vahvistamista ja kehittämistä, jotta voitaisiin varmistaa korkeatasoinen ja toimiva verkko- ja tietoturva unionissa, lisätä asiaa koskevaa tietoisuutta ja luoda yhteiskuntaan erityinen verkko- ja tietoturvakulttuuri, josta on hyötyä kansalaisille, kuluttajille, yrityksille ja julkisen sektorin organisaatioille unionissa. Siten edistetään myös sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa.

2.7 ENISA ei kuitenkaan ole ainoa suunniteltu EU:n verkkoavaruuden turvallisuuden parissa toimiva virasto. Vastaaminen verkkosodankäyntiä ja tietoverkkoterrorismia liittyviin haasteisiin on sotilasviranomaisten tehtävä. Nato on tällä alalla tärkein toimija. Uuden Lissabonissa marraskuussa 2010 julkaistun strategiakäsitteensä mukaan (ks. <http://www.nato.int/lisbon2010/strategic-concept-2010-eng.pdf>) ”Nato kehittää edelleen kykyään estää ja selvittää tietoverkkohyökkäyksiä, puolustautua niitä vastaan sekä elpyä niistä muun muassa hyödyntämällä Naton suunnitelmia vahvistaa ja koordinoita valtiotason valmiuksia tietoverkkojen puolustamiseksi, asettamalla kaikki Naton elimet keskitetyn tietoverkkosuojelun piiriin, parantamalla Naton tietoisuutta verkkoturvallisuudesta sekä integroimalla Naton valvonta-, varoitus- ja vastausjärjestelmät paremmin jäsenvaltioiden järjestelmiin.”

2.8 Viroa vastaan vuonna 2007 tehdyn tietoverkkohyökkäyksen seurauksena perustettiin 14. toukokuuta 2008 *Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence* -yksikkö tietoverkkojen puolustamisvalmiuksien vahvistamiseksi Natossa. Kansainvälinen keskus sijaitsee Tallinnassa ja sen toimintaa rahoittavat nykyisin Viro, Latvia, Liettua, Saksa, Unkari, Italia, Slovakia ja Espanja.

2.9 Verkossa tapahtuvat rikokset ovat EU-tasolla Europolin vastuulla. Seuraavassa on ote Europolin Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin ylähuoneelle antamista kirjallisista todisteista (ks. <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200910/ldselect/lddeucom/68/68we05.htm>):

On selvää, että lainvalvontaviranomaisten on pysyttävä rikollisten teknisen kehityksen tahdissa varmistaakseen, että näiden suunnitellamat rikokset voitaisiin estää tai selvittää tehokkaasti. Huipputeknologian rajattoman luonteen vuoksi valmiuksien on myös oltava yhtä korkealla tasolla kaikkialla EU:ssa, jottei mahdollistettaisi sellaisten heikkojen kohtien kehittymistä, joissa huipputeknologiaa käyttävä rikollisuus voisi kukoistaa ilman pelkoa rangaistuksista. Valmiudet ovat kuitenkin EU:ssa hyvin epäyhtenäisiä. Kehitys on selkeästi epäsymmetristä: jotkut jäsenvaltiot ovat edistyneet merkittävästi tietyillä osa-alueilla, kun taas toiset jäsenvaltiot ovat jääneet jälkeen teknologiakehityksessä. Sen vuoksi tulisi luoda keskitetty palvelu, joka auttaa kaikkia jäsenvaltioita koordinoimaan yhteisiä toimia, edistää lähestymistapojen ja laatunormien standardointia sekä yksilöidä ja yleistää parhaita käytäntöjä. Vain siten voidaan varmistaa EU-lakien yhtenäinen valvonta huipputeknologiaa hyödyntävän rikollisuuden torjumiseksi.

2.10 Tietotekniikkarikoksia käsittelevä yksikkö (*High Tech Crime Centre*) perustettiin Europoliin vuonna 2002. Kyseessä on suhteellisen pieni yksikkö, mutta sen odotetaan kasvavan tulevaisuudessa Europolin työskentelyn keskeiseksi tekijäksi tällä alalla. Yksiköllä on tärkeä rooli koordinoinnin, toiminnallisen tuen, strategisen analyysin ja koulutuksen kannalta. Koulutus-toiminta on erityisen merkittävää. Lisäksi Europol on perustanut Euroopan tietoverkkorikollisuuden foorumin (*European Cyber Crime Platform*). Sen toiminta keskittyy seuraaviin aiheisiin:

- ICROS-foorumi (*Internet Crime Reporting Online System*) internet-rikollisuudesta ilmoittamista varten
- Analyysityöryhmä (*Analysis Work File - Cyborg*)
- Internet- ja rikosteknisen asiantuntemuksen foorumi (IFO-REX).

2.11 EU:n tietoverkkoturvallisuusstrategiaa hahmotellaan eurooppalaisen digitaalistrategian luvussa ”Luottamus ja turvallisuus”. Haasteita kuvataan seuraavasti:

”Tähän saakka internet on osoittautunut hämmästyttävän turvalliseksi, kestäväksi ja vakaaksi, mutta tietoverkot ja loppukäyttäjien päätelaitteet ovat edelleen haavoittuvia monilla tahoilla kehittyville uhkille: viime vuosina roskaposti on yleistynyt siinä

määrin, että se ruuhkauttaa pahasti internetin sähköpostiliikennettä – eri arvioiden mukaan 80–98 prosenttia kaikesta sähköpostista on roskapostia – ja se levittää erilaisia viruksia ja haittaohjelmia. Henkilöllisyyden varastaminen ja verkkopetokset ovat kasvava riesa. Hyökkäykset ovat entistä monimutkaisempia (troijalaiset, bottiverkot jne.) ja niillä pyritään usein saamaan taloudellista hyötyä. Niillä voi olla myös poliittisia tarkoituksia, kuten äskettäiset Viroa, Liettuaa ja Georgiaa vastaan tehdyt verkkohyökkäykset osoittavat.”

2.12 Strategiassa esitettiin avaintoimintoihin kuuluvat seuraavat:

Avaintoiminto 6: Esitetään vuonna 2010 **korkean tason verkko- ja tietoturvapoliittikan lujittamiseen** tähtäviä toimenpiteitä, joihin kuuluvat myös lainsäädäntöaloitteet, kuten Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston (ENISA) nykyaikaisamista koskeva aloite, ja toimenpiteet, jotka mahdollistavat entistä nopeamman reagoimisen verkkohyökkäyksiin, kuten EU:n toimielinten tietotekniikan kriisiryhmä CERT.

Avaintoiminto 7: Esitetään vuonna 2010 toimenpiteitä, myös lainsäädäntöaloitteita, **tietojärjestelmiin kohdistuvien verkkohyökkäysten torjumiseksi** sekä vuoteen 2013 mennessä tähän liittyviä sääntöjä, jotka koskevat verkkoavaruuteen Euroopassa ja kansainvälisellä tasolla sovellettavaa toimivaltaa.

2.13 Marraskuussa 2010 julkaisemassaan tiedonannossa (KOM(2010) 673 lopullinen) komissio jatkoi digitaalistrategian kehittämistä hahmottelemalla EU:n sisäisen turvallisuuden strategian. Sillä on viisi tavoitetta, ja kolmas niistä koskee verkkoavaruudessa toimivien kansalaisten ja yritysten turvatason nostamista. Strategiaan sisältyy kolme toimintaohjelmaa, joihin sisältyvien toimien yksityiskohdat esitetään seuraavassa taulukossa (ks. tiedonanto osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0673:FIN:FI:DOC>).

TAVOITTEET JA TOIMET	VASTAAVA TAHO	AJOITUS
TAVOITE 3: Verkkoavaruudessa toimivien kansalaisten ja yritysten turvatason nostaminen		
<i>Toimi 1: Parannetaan lainvalvonta- ja lainkäyttöviranomaisten valmiuksia.</i>		
Perustetaan tietoverkkorikollisuutta käsittelevä EU:n keskus.	Vuonna 2011 komission tekemän toteutettavuustutkimuksen mukaisesti	2013
Parannetaan valmiuksia tutkia tietoverkkorikoksia ja nostaa niiden pohjalta syytteitä.	Jäsenvaltiot, Euroopan poliisiakatemia (CEPOL), Europol ja Eurojust	2013
<i>Toimi 2: Tehdään yhteistyötä tietotekniikkasektorin kanssa kansalaisten voimaantumiseksi ja suojelemiseksi.</i>		
Luodaan käytännöt tietoverkkorikollisuuden loukkauksista ilmoittamiseen sekä verkkoturvallisuutta ja tietoverkkorikollisuutta koskevaa ohjeistusta kansalaisille.	Jäsenvaltiot, komissio, Europol, ENISA ja yksityinen sektori	käynnissä
Luodaan ohjeet yhteistyöstä laittoman verkkosisällön käsittelemisessä.	Komissio, jäsenvaltiot ja yksityinen sektori	2011
<i>Toimi 3: Parannetaan valmiuksia selviytyä tietoverkkoon kohdistuvista hyökkäyksistä.</i>		
Luodaan tietotekniikan kriisiryhmien verkosto jokaiseen jäsenvaltioon ja yksi EU:n toimielimille, kansalliset valmiussuunnitelmat sekä reagointi- ja vastatoimintaharjoitukset.	Jäsenvaltiot, EU:n toimielimet ja ENISA	2012
Luodaan eurooppalainen tiedonjako- ja hälytysjärjestelmä (EISAS).	Jäsenvaltiot, komissio ja ENISA	2013

2.14 Naton, Europolin ja Euroopan komission hahmottelemat tietoturvastrategiat ovat riippuvaisia tehokkaasta yhteistyöstä jäsenvaltioiden kanssa. Jäsenvaltioilla on runsaasti sisäisiä virastoja, jotka käsittelevät tietoturvakysymyksiä. Naton ja Europolin strategioiden on tarkoitus olla ennaltaehkäiseviä ja toiminnallisia. EU:n komission strategiassa Euroopan verkko- ja tietoturvavirasto on selvästi keskeinen osatekijä elintärkeiden tietoinfrastruktuurien suojaamiseen tarkoitettujen virastojen ja toimijoiden monitahoisessa palapelissä. Vaikka uudessa asetuksessa ei esitetä verkko- ja tietoturvavirastolle toiminnallista roolia, ETSK katsoo viraston olevan ensisijaisesti vastuussa EU:n kansalaisyhteiskunnan elintärkeistä tietoinfrastruktuureista.

3. Euroopan verkko- ja tietoturvavirastoa (ENISA) koskeva ehdotus

3.1 Verkko- ja tietoturvaviraston käsittelemiin ongelmiin vaikuttaa seitsemän tekijää:

- (1) kansallisten lähestymistapojen moninaisuus ja hajanaisuus
- (2) Euroopan rajalliset ennakkoarvotus- ja reagointivalmiudet
- (3) esiin nousevia ongelmia koskevan luotettavan tiedon vähäinen määrä ja tietämyksen rajallisuus
- (4) heikko tietoisuus verkko- ja tietoturvariskeistä ja -haasteista
- (5) verkko- ja tietoturvaongelmien kansainvälinen ulottuvuus
- (6) yhteistoimintamallien tarve politiikan asianmukaisen toteuttamisen varmistamiseksi
- (7) tarve tehostaa toimia tietoverkkorikollisuutta vastaan.

3.2 Verkko- ja tietoturvavirastoa koskeva ehdotus yhdistää nykyiset säännökset ja EU:n digitaalistrategiassa hahmotellut uudet aloitteet.

3.3 Nykyisiin politiikkoihin, joita verkko- ja tietoturvaviraston on tuettava, kuuluvat seuraavat:

- (i) Euroopan jäsenvaltiofoorumi, jolla pyritään vaalimaan keskustelua ja yhteydenpitoa hyvistä toimintamalleista ja jakamaan tietoa tieto- ja viestintäteknisen infrastruktuurin turvallisuuteen ja sietokykyyn liittyvistä poliittisista tavoitteista ja painopisteistä.
- (ii) Sietokykyä käsittelevä eurooppalainen julkis-yksityinen kumppanuus (*European Public-Private Partnership for Resilience, EP3R*), joka on Euroopan laajuinen joustava ohjausjärjestelmä tieto- ja viestintäteknologiainfrastruktuurin varmatoimisuuden kehittämiseksi ja joka toimii edistämällä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä tietoturva- ja varmatoimisuustavoitteisiin liittyvissä kysymyksissä.
- (iii) Eurooppa-neuvoston 11. joulukuuta 2009 hyväksymä ns. Tukholman ohjelma, jolla edistetään sellaisia politiikkoja, joilla varmistetaan verkkojen turvallisuus ja mahdollistetaan nopeampi reagointi tietoverkkohyökkäyksiin EU:ssa.

3.4 Uusiin toimiin, joita verkko- ja tietoturvaviraston on tarkoitus tukea, kuuluvat seuraavat:

- (i) Euroopan jäsenvaltiofoorumin toiminnan vahvistaminen
- (ii) Sietokykyä käsittelevän eurooppalaisen julkis-yksityisen kumppanuuden (EP3R) tukeminen keskustelemalla innovatiivisista toimenpiteistä ja keinoista, joilla voidaan parantaa turvallisuutta ja kestävyyttä.
- (iii) Sähköisen viestinnän lainsäädäntöpakettin tietoturva vaatimusten täytäntöönpano
- (iv) Verkkoturvallisuutta koskevien EU:n laajuuksien valmiusharjoitusten tukeminen
- (v) Tietotekniikan CERT-kriisiryhmän perustaminen EU:n toimielimille
- (vi) Jäsenvaltioiden kannustaminen ja tukeminen niiden viimeistellessä tai perustaessa kansallisia CERT-ryhmiä, jotta voidaan luoda hyvin toimiva koko Euroopan kattava CERT-verkosto
- (vii) Verkko- ja tietoturva haasteita koskevan tietoisuuden lisääminen.

3.5 Ennen tämän ehdotuksen viimeistelyä tarkasteltiin viittä eri toimintavaihtoehtoa. Kuhunkin vaihtoehtoon liittyi erilaisia tehtäväkuvauksia ja resursseja. Vaihtoehtoista kolmas valittiin. Siihen sisältyy verkko- ja tietoturvavirastolle aiemmin määriteltyjen toimintojen laajentaminen ja lainvalvonta- ja tietosuojaviranomaisten lisääminen sidosryhmiksi.

3.6 Vaihtoehdossa 3 uudistettu verkko- ja tietoturvavirasto tukisi osaltaan seuraavia tavoitteita:

- Kansallisten lähestymistapojen hajanaisuuden vähentäminen (ongelmatekijä 1), tiedon lisääminen siihen perustuvaa politiikkaa ja päätöksentekoa varten (ongelmatekijä 3) ja yleisen tietoisuuden lisääminen verkko- ja tietoturvariskeistä ja -haasteista ja niihin puuttuminen (ongelmatekijä 4) tukemalla seuraavia pyrkimyksiä:
 - Kukin yksittäinen jäsenvaltio kerää entistä tehokkaammin tarvittavaa tietoa riskeistä, uhkista ja haavoittuvuuksista.
 - Asetetaan saataville enemmän tietoa verkko- ja tietoturvaan liittyvistä nykyisistä ja tulevista haasteista ja riskeistä.
 - Parannetaan verkko- ja tietoturvapoliitiikan laatua jäsenvaltioissa.

— Euroopan varhaisvaroitus- ja reagointivalmiuksien parantaminen (ongelmatekijä 2)

— auttamalla komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan yleiseurooppalaisia harjoituksia ja saavuttaen näin mittakaavaahyötyjä EU:n laajuisiin uhkiin reagoimisessa

— helpottamalla EP3R:n toimintaa, joka voisi viime kädessä lisätä investointeja yhteisten poliittisten tavoitteiden ja EU:n laajusten tietoturva- ja tietokyknormien myötä.

— Yhteisen maailmanlaajuisen lähestymistavan edistäminen verkko- ja tietoturva-asioissa (ongelmatekijä 5)

— lisäämällä tiedonvaihtoa EU:n ulkopuolisten maiden kanssa.

— Tietoverkkorikollisuuden tehokkaampi ja tuloksellisempi torjunta (ongelmatekijä 7)

— osallistumalla oikeudellisen ja lainvalvontayhteistyön verkko- ja tietoturvanäkökohtiin liittyviin ei-operatiivisiin tehtäviin, kuten kaksisuuntaiseen tiedonvaihtoon ja koulutukseen (esim. yhteistyössä Euroopan poliisiakatemian CEPOLin kanssa).

3.7 Vaihtoehdossa 3 virastolla olisi kaikki tarvittavat resurssit suoriutuakseen tehtävistään riittävän perusteellisesti, jolloin sillä olisi todellisia vaikutuksia. Suurempien resurssien avulla⁽⁵⁾ virasto voisi ottaa paljon ennakoivamman roolin ja edistää aloitteellisemmin sidosryhmien aktiivista osallistumista. Lisäksi tämä uusi tilanne antaisi lisää joustavuutta reagoida nopeasti muutoksiin alati kehittyvässä verkko- ja tietoturva-ympäristössä.

3.8 Toimintavaihtoehtoon 4 sisältyvät tietoverkkohyökkäysten torjuntaan ja tietoverkkoloukkauksiin reagointiin liittyvät operatiiviset tehtävät. Edellä esitettyjen tehtävien lisäksi virastolla olisi operatiivisia toimintoja, kuten aktiivisempi rooli EU:n kriittisten tietoinfrastruktuurien suojaamisessa esimerkiksi ennaltaehkäisyyn ja reagoinnin alalla. Erityisesti se toimisi EU:n verkko- ja tietoturva-alan kriisikeskuksena (CERT-ryhmänä) ja koordinoisi kansallisia CERT-ryhmiä alan hälytyskeskuksena myös päivittäisessä hallinnoinnissa ja kriisipalvelujen hoitamisessa.

3.9 Vaihtoehto 4 tuottaisi vaihtoehdossa 3 saavutettavien vaikutusten lisäksi suurempia vaikutuksia operatiivisella tasolla. Toimimalla EU:n verkko- ja tietoturvan CERT-keskuksena ja koordinoimalla kansallisia CERT-ryhmiä virasto voisi esimerkiksi osaltaan auttaa tuottamaan suurempia mittakaavaetuja vastatessa EU:n laajuisiin uhkiin ja alentaa yritysten toimintariskejä, kun tietoturva ja järjestelmien sietokyky paranisi. Tämä vaihto-

ehto edellyttäisi viraston budjetin ja henkilöresurssien huomattavaa kasvattamista, mikä herättää epäilyjä viraston kyvystä hyödyntää ja käyttää tuloksellisesti sille osoitetut varat suhteessa tavoiteltuihin hyötyihin.

3.10 Toimintavaihtoehtoon 5 sisältyvät operatiiviset toiminnot lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten tukemiseksi tietoverkkorikollisuuden torjunnassa. Vaihtoehdossa 4 lueteltujen toimintojen lisäksi tämä vaihtoehto sisältäisi toimintoja, joiden myötä virasto voisi

— tukea oikeusprosesseja (vrt. tietoverkkorikollisuutta koskeva yleissopimus); esim. viestintäliikennetietojen keruu, sisältötiedon kaappaaminen, liikennevirtojen seuranta palvelunestohyökkäyksissä

— toimia asiantuntijakeskuksena rikostutkinta-asioissa, joihin liittyy verkko- ja tietoturvanäkökohtia.

3.11 Vaihtoehdossa 5 päästäisiin tietoverkkorikollisuuden torjunnassa vaihtoehtoja 3 ja 4 suurempaan vaikuttavuuteen lisäämällä virastolle lainvalvonta- ja oikeusviranomaisia tukevia operatiivisia toimintoja.

3.12 Vaihtoehto 5 edellyttäisi viraston resurssien huomattavaa lisäämistä ja herättäisi myös epäilyjä budjetin hyödyntämisestä ja tuloksellisesta käytöstä.

3.13 Vaikka vaihtoehtojen 4 ja 5 myönteiset vaikutukset olisivat suuremmat kuin vaihtoehdon 3, komissio katsoo, että niitä ei tule toteuttaa useistakin syistä:

— Molemmat olisivat jäsenvaltioille poliittisesti hankalia ajatellen niiden vastuita kriittisten tietoinfrastruktuurien suojaamisessa (eli useat jäsenvaltiot eivät kannattaisi operatiivisten toimintojen keskittämistä).

— Toimeksiannon laajentaminen vaihtoehtojen 4 ja 5 mukaisesti saattaisi hämärtää viraston aseman.

— Näiden uusien ja täysin erilaisten operatiivisten tehtävien lisääminen viraston toimeksiantoon saattaisi myös osoittautua erittäin haastavaksi lyhyellä aikavälillä, ja on olemassa merkittävä riski, että virasto ei pystyisi suoriutumaan tällaisista tehtävistä asianmukaisesti kohtuullisessa ajassa.

— Vaihtoehtojen 4 ja 5 toteutuskustannukset ovat myös kohtuuttoman suuret – tarvittava budjetti olisi neljä tai viisi kertaa suurempi kuin viraston nykybudjetti.

⁽⁵⁾ Viittaus suurempiin resursseihin perustuu olettamukseen, että verkko- ja tietoturva-yrityksiä koskeva ehdotus hyväksytään nykyisessä muodossaan.

4. Asetukseen sisältyvät säännökset

4.1 Virasto auttaa komissiota ja jäsenvaltioita täyttämään lainsäädännössä asetetut verkko- ja tietoturvaan liittyvät oikeudelliset ja sääntelylliset vaatimukset.

4.2 Johtokunta määrittelee viraston toiminnan yleisen suunnan.

4.3 Johtokuntaan kuuluu yksi edustaja kustakin jäsenvaltiosta, kolme komission nimittämää edustajaa sekä yksi edustaja sekä tieto- ja viestintätekniikkateollisuudesta, kuluttajaryhmistä että tietotekniikan alan korkeakouluista.

4.4 Virastoa johtaa riippumaton pääjohtaja, jonka vastuulla on viraston työohjelman laatiminen johtokunnan hyväksyttäväksi.

4.5 Lisäksi pääjohtajan vastuulla on työohjelmaa tukevan vuosittaisen talousarvion laatiminen. Johtokunnan on esitettävä sekä talousarvio että työohjelma komission ja jäsenvaltioiden hyväksyttäväksi.

4.6 Pääjohtajan ehdotuksen perusteella johtokunta perustaa pysyvän sidosryhmän, joka koostuu tieto- ja viestintäteknologia-teollisuuden, kuluttajajärjestöjen, akateemisten asiantuntijoiden sekä lainvalvonta- ja tietosuojaviranomaisten edustajista.

4.7 Koska asetusta on vielä ehdotusasteella, resurssien määrä on epävarma. Nykyisin virastolla on 44–50 työntekijää ja sen talousarvio on 8 miljoonaa euroa. Periaatteessa vaihtoehtoon 3 voisi sisältyä 99 työntekijän henkilökunta ja 17 miljoonan euron talousarvio.

4.8 Asetusehdotuksessa esitetään määräaikaista viiden vuoden toimikautta.

Bryssel 17. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhdenntyn meripolitiikan edelleenkehittämistä koskevasta tukiohjelmasta”

KOM(2010) 494 lopullinen – 2010/0257 COD

(2011/C 107/13)

Esittelijä: **Jan SIMONS**

Neuvosto päätti 20. lokakuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhdenntyn meripolitiikan edelleenkehittämistä koskevasta tukiohjelmasta

KOM(2010) 494 lopullinen – 2010/0257 COD.

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 111 ääntä puolesta ja 2:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Komitea pitää tarkasteltavana olevaa ehdotusta johdonmukaisena askeleena kohti onnistumista meripolitiikan yhdenntämisessä. Se pitää ehdotusta yleisesti ottaen kannatettavana.

1.2 Toimivaltajaan suhteen komitea on tyytyväinen komission säädösehdotuksessaan esittämään toteamukseen, että kyse on jaetusta toimivallasta paitsi asioissa, jotka koskevat meren biologisia luonnonvaroja. Niihin nähden komissiolla on yksinomainen toimivalta.

1.3 Komitea toivoo komission tekemän paremmin selkoa sovellettavasta oikeusperustasta. Komiteaa askarruttaa, sopivatko tässä tapauksessa käytetyt Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 74 ja 77 artikla, joissa ei noudateta tavallista lainsäätämisenjärjestystä, yhteen niiden oikeusperustana käytettävien muiden määräysten kanssa, joissa kyllä noudatetaan tavallista lainsäätämisenjärjestystä.

1.4 Mereen liittyvien toimintojen monialainen ja rajatylittävä luonne sekä politiikanlohkojen väliset synergiat antavat komitean mielestä riittävät perusteet ryhtyä toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat meripolitiikkaa yhdenntävästi. Komitea katsoo näin ollen myös, että toissijaisuusperiaate toteutuu tässä yhteydessä.

1.5 Komitea arvioi lisäksi, että puheena oleva säädösehdotus noudattaa suhteellisuusperiaatetta. Todettakoon, että rahoitusnäköymien jäljellä olevalla kaudella (2011–2013) käytettävissä on riittämättömästi varoja vaadittujen toimenpiteiden rahoittamiseen.

1.6 Komitean mielestä komission säädösehdotuksessa oleva ennakoarviointia koskeva esitys on unionissa vallitseva vaikea

taloudellinen tilannekin huomioon ottaen jokseenkin epätyydyttävä. Komitea toivoo komissiolta asianmukaisempaa esitystä varsinkin konkreettisten aiheiden ja toimintojen valinnan osalta.

1.7 Komitea huomauttaa, ettei säädösehdotuksesta käy selville, mitä toiminta-avustuksia, joista on maininta 5 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä, oikeastaan tarkoitetaan tai ajatellaan. Lisäksi olisi asianmukaista mainita säädöksen perusteluosassa, ettei tarkoituksena ole sisällyttää merialan infrastruktuurin, merisatamat mukaan luettuina, rahoitusta sen soveltamisaan.

1.8 Kuten tunnettua, komitea kannattaa monialaista toimintamallia meriasioiden hallinnoinnissa. Vaikka tarkasteltavana olevassa ehdotuksessa ei käsitelläkään politiikan sisältökysymyksiä, komitea ottaa aiempien lausuntojensa tapaan tekstijaksossa ”Erityisiä huomioita” puheeksi teemoja, joihin kannattaa paneutua yhdenntyn meripolitiikan yhteydessä.

2. Johdanto

2.1 Komissio julkisti 29. syyskuuta 2010 asiakirjan ”Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhdenntyn meripolitiikan edelleenkehittämistä koskevasta tukiohjelmasta” (KOM(2010) 494 lopullinen) ja pyysi siitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon.

2.2 Komitea täyttää toiveen mielihyvillä, sillä se pitää tarkasteltavana olevaa ehdotusta johdonmukaisena askeleena meripolitiikan yhdenntämisketjyksessä, joka käynnistettiin ”sinisellä kirjalla” eli komission 10. lokakuuta 2007 julkistamalla tiedonannolla.

2.3 Mainitussa tiedonannossa korostettiin tarvetta kehittää ja panna täytäntöön meriä, valtameriä, rannikkoalueita ja merialoja koskeva yhdenmukainen, johdonmukainen ja yhteinen päätöksentekoteko.

2.4 Yhdennetyin meripolitiikan ydinajatuksena on meriasioiden hallintoon sovellettava monialainen lähestymistapa, jossa korostetaan synergioita ympäristö-, meriliikenne-, energia-, tutkimus-, teollisuus-, kalastus- ja aluepolitiikkojen välillä.

2.5 ”Siniseen kirjaan” liittyi toimintasuunnitelma, jossa komissio esitteli joukon toimenpiteitä yhdennetyin meripolitiikan konkretisoimiseksi.

2.6 EU:n yhdennetyille meripolitiikalle tukensa antaneen 14. joulukuuta 2007 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston kehottuksesta komissio antoi 15. lokakuuta 2009 kertomuksen kyseisen politiikan edistymisestä.

2.7 Komissio esitti tässä kertomuksessaan yhteenvedon toimista, joihin on ryhdytty vuonna 2007 vahvistetun toimintasuunnitelman pohjalta, sekä tavoitteet täytäntöönpanon seuraavaa vaihetta varten.

2.8 Yleisten asioiden neuvosto korosti 16. marraskuuta 2009 tekemissään päätelmissä yhdennetyin meripolitiikan edelleenkehittämiseen ja täytäntöönpanoon myönnettävän rahoituksen varmistamisen merkitystä ja kehotti komissiota esittämään tarvittavat ehdotukset yhdennettyä meripolitiikkaa koskevien toimien rahoituksesta nykyisen rahoituskehityksen mukaisesti, jotta ne voitaisiin toteuttaa viimeistään vuonna 2011.

2.9 Komissio päätelee nyt, että yhdennetyin meripolitiikan edelleenkehittäminen ja täytäntöönpano ovat vaarassa, koska tarvittavien toimien rahoittamiseen ei ole nykyisten rahoitusnäkökymien jäljellä olevalla kaudella (2011–2013) riittävästi määrärahoja. Rahoitus on komission mukaan tarpeen, jotta on mahdollista saavuttaa tavoitteet, jotka asetettiin sinisessä kirjassa ja vahvistettiin yleisten asioiden neuvoston 16. marraskuuta 2009 tekemissä päätelmissä.

2.10 Koska kaikkia yhdennetyin meripolitiikan tavoitteita ja painopistealoja ei kyetä rahoittamaan muista unionin varoista, on tarpeen määrittää ohjelma yhdennetyin meripolitiikan edelleenkehittämisen tukemiseksi.

2.11 Komissio toteaa, että ohjelman täytäntöönpanon myös kolmansissa maissa olisi edistettävä kulloisenkin maan kehitystavoitteiden saavuttamista ja oltava johdonmukaista suhteessa EU:n muihin yhteistyövälineisiin, asiaankuuluvien EU:n politiikkojen tavoitteet ja painopisteet mukaan luettuina.

2.12 Komissio katsoo, että jäsenvaltiot eivät voi yksin toimiessaan riittävällä tavalla toteuttaa sen esittämän asetusehdotuksen tavoitteita, vaan ne voidaan ohjelmasta rahoitettavien toimien laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin

unionin tasolla, toteuttamalla toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa ja Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksessa mainitun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti.

2.13 Suhteellisuusperiaatteen osalta ei asetusehdotuksessa komission mukaan ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

2.14 Tarkasteltavana olevan asetusehdotuksen tavoitteena on määrittää ohjelma, josta tuetaan yhdennetyin meripolitiikan edelleenkehittämistä edistäviä toimenpiteitä.

3. Yleisiä huomioita

3.1 Komitea on aiemmissa lausunnoissaan⁽¹⁾ ilmaissut kannattavansa tapaa, jolla komissio pyrkii toteuttamaan yhdennettyä meripolitiikkaa. Tarkasteltavana oleva ehdotus on johdonmukainen askel eteenpäin tässä prosessissa.

3.2 Ehdotetussa asetuksessa määritetään näet muun muassa ohjelman yleiset ja erityiset tavoitteet, tukikelpoiset toimet ja mahdolliset rahoitustuen muodot. Siinä säädetään lisäksi jälkiarviointia, joka on toimitettava viimeistään vuoden 2014 loppupuolen mennessä, ja säädösehdotukseen kuuluu myös neuvonantavan komitean perustaminen avustamaan komissiota vuotuisen työohjelmien laatimisessa. Ohjelman toteuttamiseen vuosina 2011–2013 tarvitaan komission näkemyksen mukaan 50 miljoonaa euroa. Myös komitea pitää edellä mainittuja seikkoja välttämättöminä.

3.3 Komission ehdotus on tarkoitettu puite-ehdotukseksi, joka sisältää joukon teknisiä välineitä, eikä sitä nimenomaan olekaan tarkoitettu politiikan välineitä käsittäväksi ehdotukseksi. Sen avulla ei myöskään ole tarkoitus mahdollistaa merialan infrastruktuurin, satamat mukaan luettuina, rahoittamista. Asia on komitean mielestä aiheellista ilmoittaa myös ehdotuksen varsinaisessa säädöstekstissä, esimerkiksi sen perusteluosassa.

3.3.1 Ehdotetun asetuksen 5 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä virkkeessä mainitaan mahdollisuudesta myöntää ohjelmasta avustuksia sekä yksittäisiin toimiin että toimintaan. Komitea huomauttaa, että vaikka ehdotukseen liitetty rahoitusvelvoitus antaa oman ohjelman puitteita, ei ehdotuksen varsinaisesta säädöstekstistä käy selville, mitä toiminta-avustuksia oikeastaan tarkoitetaan tai ajatellaan.

3.3.2 Komitea suosittaa ilmoittamaan tästäkin asiasta ehdotuksen varsinaisessa säädöstekstissä, jotta komissio välttyisi itse lounkaamasta kilpailua koskevien perussopimuksen määräysten henkeä, kun otetaan huomioon, että meriasioissa, laajasti ymmärrettynä, esiintyy likimain aina rajatylittävää kilpailua. Samalla olisi kiinnitettävä huomiota myös siihen, että kullakin EU:n jäsenvaltiolla on vastaisuudessaakin oltava mahdollisuus tukea merenkulkualaansa.

⁽¹⁾ EUVL C 44, 11.2.2011, s. 173.
EUVL C 255, 22.9.2010, s. 103.
EUVL C 306, 16.12.2009, s. 46.
EUVL C 277, 17.11.2009, s. 20.
EUVL C 211, 19.8.2008, s. 31.
EUVL C 168, 20.7.2007, s. 50.

3.4 Komitea toteaa tyytyväisenä, että säädösehdotus perustuu jaettuun toimivaltaan, paitsi asioissa, jotka koskevat meren biologisia luonnonvaroja. Niihin nähden komissiolla on yksinomainen toimivalta.

3.5 Komitea toivoo komission tekevän paremmin selkoa oikeusperustaksi valitsemistaan määräyksistä. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 74 ja 77 artiklassa ei noudateta tavallista lainsäätämisyjärjestystä. Komiteaa askarruttaa, sopivatko komission oikeusperustana käyttämät määräykset yhteen niiden oikeusperustana käytettävien muiden määräysten kanssa, joissa kyllä noudatetaan tavallista lainsäätämisyjärjestystä. Tällöin on myös syytä muistaa, etteivät 74 ja 77 artiklassa noudatettavat menettelyt ole Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 289 artiklassa tarkoitettuja lainsäätämismenettelyjä.

3.6 Mereen liittyvien toimintojen monialainen ja rajatylittävä luonne sekä politiikanlohkojen väliset synergiat antavat komitean mielestä riittävät perusteet ryhtyä toimenpiteisiin, jotka kuuluvat yhdenmukaiseen meripolitiikkaan. Niitä ovat tutkimustoiminta, osallistuminen pilottihankkeisiin ja jäsenvaltioiden harjoittaman kokonaisvaltaisen meripolitiikan kannustaminen ja tukeminen EU-tasolla.

3.7 Komitea katsoo, että komission ennakoarvioinnin yhteydessä esittämät perustelut eivät ole ehdotuksen vahvin osa. Perusteita vaihtoehdon 2 – EU:n myöntämä vaatimaton taloudellinen tuki tavoitteena vaihtoehtojen jatkoselvittely ja yhdenmukaisen meripolitiikan täytäntöönpanon jatkuvuus – valinnalle on myös muiden vaihtoehtojen valossa pidettävä jokseenkin heikkoina. Komitea suosittaa komissiolle asianmukaisempien perustelujen esittämistä varsinkin yksilöityjen aiheiden ja toimintojen valinnan osalta.

3.8 Komitea katsoo, että komission ehdotukseensa sisällyttämät toimet, jotka mainitaan 4 artiklassa, konkretisoivat niitä ennen tekstissä ilmoitettuja tavoitteita liian vapaamuotoisesti. Komissio voisi toissijaisuusperiaatetta noudattaen esittää selväpiirteisempiä suuntaviivoja tapauksissa, joissa tarvitaan enemmän koordinaatiota ja selkeämpää vastuun ja toimivallan jakoa.

3.9 Komission ehdotuksen mukaan se toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle jälkiarviointikertomuksen viimeistään 31. päivänä joulukuuta 2014. Komitea pitää aietta kannatettavana mutta huomauttaa tässäkin yhteydessä, että tarvitaan asianmukaisempi ennakoarviointi, jotta kyetään jälkikäteen toteamaan, onko asetetut tavoitteet saavutettu.

4. Erityisiä huomioita

4.1 Kuten tunnettua, komitea kannattaa monialaista toimintamallia meriasioiden hallinnoinnissa. Tällöin on sen käsityksen mukaan tärkeää, että kaikki asiaankuuluvat toimijat ovat yhteistyössä mukana. Komitea katsoo, että kaikkien asianosaisten osallistuminen kaavailtuihin toimiin on onnistumisen avain. Tavoitteiden saavuttamiseksi on ratkaisevan tärkeää, että osallistumiseen kannustetaan ja että yhdenmukaisen meripolitiikan tuloksista tiedotetaan jäsenvaltioissa ja niiden välillä.

4.2 Vaikka tarkasteltavana olevassa ehdotuksessa ei käsitelläkään politiikan sisältökysymyksiä, komitea ottaa aiempien lausuntojensa tapaan jälleen puheeksi seuraavat teemat, joihin kannattaa erityisesti paneutua yhdenmukaisen meripolitiikan yhteydessä:

4.2.1 Tulee ottaa tasapainoisella tavalla huomioon yhtäältä EU:n rannikkoalueiden ympäristöhuolet ja toisaalta kansainvälisen kaupankäynnin tarve, jota merikuljetusten kasvu heijastaa.

4.2.2 Kaksi suurta julkista huomiota kerännyttä laivaonnettomuutta, Erikan tuhoutuminen vuonna 1999 ja Prestigen uppoaminen vuonna 2002, vaativat komitean mielestä välttämättä varautumista pahimpaan mahdolliseen tapahtumien kulkuun (*worst case scenario*). Mittavasta, suunnilleen 15 uuden asetuksen ja direktiivin säädöspaketista huolimatta jäsenvaltioiden ponnistukset ovat kuitenkin yhä riittämättömät kahdella tärkeällä lohkolla:

- asianmukaisesti varustettujen vastaanottolaitteistojen asentaminen satamiin merialuksista peräisin olevien öljyjäämien keräämiseksi – minkä seurauksena öljyä lasketaan edelleenkin meriin

- tarvittavan monen suojausalueen rakentaminen merihätään joutuneita aluksia varten, sekä epäselvyys vastuusta ja toimivallasta hätätapauksissa.

Toimenpiteet näiden puutteiden korjaamiseksi on syytä sisällyttää tukikelpoisten tavoitteiden luetteloon.

4.2.3 Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (*United Nations Convention on the Law of the Sea, UNCLOS*) ratifiointiin – minkä kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat nyt tehneet – lisäksi on tärkeää valvoa, että yleissopimus pannaan täytäntöön. Varsinkin silloin, kun on kyse EU:n jäsenvaltioiden ja EU:n ulkopuolisten maiden välisistä sijaitsevista merialueista ja kun määrätty viimeksi mainituista maista ovat solmineet assosiaatio-sopimuksen EU:n kanssa tai käyvät unionin kanssa liittymisneuvotteluita, tulisi niille komitean käsityksen mukaan esittää pyyntö UNCLOS-yleissopimuksen ratifiointista ja siten myös täytäntöönpanosta, koska yleissopimus on osa yhteisön säännöstöä.

4.2.4 Komitea esittää, että Välimeren unionin piirissä järjestetään kerran vuodessa ministeritason kokous yhdenmukaisen meripolitiikasta, jotta prosessin eteneminen varmistetaan. Komitea toivoo, että samaa käytäntöä sovelletaan lähitulevaisuudessa myös muihin merialueisiin, kuten Itämereen, Pohjanmereen, Atlanttiin ja Mustaanmereen.

4.2.5 Komitea katsoo, että komission tulee kiinnittää enemmän huomiota merenkulkijoiden työskentelyolosuhteiden parantamiseen sekä turvallisuuteen ja alusten ympäristösuorituskykyyn, jotta yhdenmukaisen meripolitiikan kansainvälistä ulottuvuutta kyetään vahvistamaan.

4.2.6 Komitea painottaa, että tosiasiallisesti yhdenneetyt merialan markkinat edellyttävät jäsenvaltioiden kansallisten tarkastusviranomaisten, merivartiolaistosten ja merivoimien parempaa yhteistoimintaa mieluiten Euroopan meriturvallisuusviraston puitteissa.

4.2.7 Tämä vaatii myös yhteistä merialan tiedonvaihtojärjestelyä ja yhdenneettyä merivalvontajärjestelmää. Aihetta käsittelevässä lausunnossaan ⁽²⁾ komitea toteaa, että mainittu järjestelmä

on luotava kestäväpohjaisesti antamaan täsmällistä, oikea-aikaista, laadukasta ja kustannustehokasta tietoa.

4.2.8 Komitea huomauttaa todenneensa jo aiemmassa lausunnossaan ⁽³⁾, että se voi ottaa vastuulleen tehtäviä merialan politiikkaa toteutettaessa, aluesuunnittelun piiriin kuluvat toimet mukaan luettuina. Komitea uudistaa tarjouksensa tässä yhteydessä.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

⁽²⁾ EUVL C 44, 11.2.2011, s. 173.

⁽³⁾ EUVL C 211, 19.8.2008, s. 31.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EU) N:o .../... Euroopan meriturvallisuusviraston perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 1406/2002 muuttamisesta”

KOM(2010) 611 lopullinen – 2010/0303 COD

(2011/C 107/14)

Esittelijä: Jan SIMONS

Neuvosto päätti 22. marraskuuta 2010 ja Euroopan parlamentti 10. marraskuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 100 artiklan 2 kohdan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o [...] Euroopan meriturvallisuusviraston perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 1406/2002 muuttamisesta

KOM(2010) 611 lopullinen – 2010/0303 COD.

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 2. helmikuuta 2011.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 114 ääntä puolesta 1:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK tukee Euroopan meriturvallisuusviraston roolia jäsenvaltioiden meriturvallisuuden parantamisessa. Myös tulevaisuutta ajatellen komitea pitää hyvin tärkeänä, että meriturvallisuusviraston tehtäviä ja valtuuksia lisätään vastuuntuntoisella tavalla.

1.2 ”Vastuuntuntoisella tavalla” komitea tarkoittaa tässä sitä, että meriturvallisuusviraston tehtävät, vastuualueet ja valtuudet muotoillaan ja määritellään entistä selkeämmin, jotta viraston, komission ja jäsenvaltioiden tehtäväjoista ei voi syntyä epäselvyyttä.

1.3 Suhteellisuusperiaatteen viitaten komitea huomauttaa, että eräissä ehdotuksen kohdissa komissio ennakoit meriturvallisuusviraston mahdollista tulevaisuuden roolia. Asiasta on kuitenkin ensin päätettävä EU:n tasolla.

1.4 Komitea panee yllättyneenä merkille, että ehdotuksen 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa mainitaan yhtäkkiä ”sisävesiväylät”. Sisävesiväyliin ei viitata muuten millään tavoin asianomaisessa – otsikkonsa mukaisesti ainoastaan merikysymyksiä koskevassa – voimassa olevassa lainsäädännössä, eikä myöskään säädösehdotuksen perusteluissa, vaikutustenarvioinnissa tai johdanto-osan perustelukappaleissa. Tekstissä ei mainita lainkaan syitä ja perusteita sisävesiväyliin ottamiselle mukaan, eikä siinä selitetä tämän lisäyksen soveltamisalaa, teknisiä vaatimuksia eikä sitä, miten erilaisia meri- ja sisävesipolitiikkoja sekä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla täysin erilaisia ohjaus- ja hallintojärjestelyjä on tarkoitus käsitellä. Jo pelkästään näistä syistä maininta

sisävesiväylistä tulisi poistaa, eikä tällöin ole edes otettu huomioon sisällöllisiä perusteita eli sitä, että näille kahdelle liikennemuodolle on niiden hyvin erilaisen luonteen vuoksi jo luotu eriytetyt alusliikennepalvelut.

1.5 ETSK pitää kuitenkin hyväksyttävänä, että mahdollisimman pian luodaan oikeudellinen perusta ja sen myötä rahoitusmahdollisuudet sille, että meriturvallisuusvirasto voi merialan toimintansa perusteella tukea komissiota tarjoamalla asianmukaisia erityistietoja ja osaamista. Tämä koskee paitsi kaikkia liikennemuotoja myös muita politiikanaloja.

1.6 Lisäksi komitea tukee suositusta mukauttaa puheena olevaa asetusta entistä paremmin kolmanteen meriturvallisuuspakettiin pohjautuvaan EU-lainsäädäntöön.

1.7 Komitea suosittaa, että meriturvallisuusviraston, komission, jäsenvaltioiden ja hallintoneuvoston rooleja selvennetään erityisesti tarkastusten järjestämisen osalta.

1.8 Siksi komitea kannattaa komissio ehdotusta noudattaa Euroopan lentoturvallisuusviraston esimerkkiä tarkastuksia koskevien viraston operatiivisten työmenetelmien vahvistamisessa.

1.9 Koska meriturvallisuusvirasto on todistettavasti luonut lisäarvoa, komitea pitää aiheellisenä, että sille myönnetään tarvittava henkilöstö ja rahoitus, jotta se voi jatkaa tehtäviensä täyttämistä vastuuntuntoisella tavalla. Komitean mielestä tämä tarkoittaa myös säännöllisten ulkoisten arviointien jatkamista.

2. Johdanto

2.1 Euroopan komissio esitti 28. lokakuuta 2010 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan meriturvallisuusviraston perustamisesta annetun asetuksen (EY) 1406/2002 muuttamisesta (KOM(2010) 611 lopullinen) ja pyysi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa laajentamaan asiasta lausunnon.

2.2 Komitea noudattaa mielellään tätä pyyntöä, sillä se pitää tarkasteltavana olevaa ehdotusta asetuksen (EY) 1406/2002 muuttamisesta seuraavana tärkeänä askeleena meriturvallisuuden parantamisen saralla.

2.3 On todettava, että meriturvallisuus on saanut merkittävää poliittista huomiota vasta öljysäiliöalus Erikan onnettomuuden ja sitä seuranneen suuren ja saastuttavan öljyvudon jälkeen.

2.4 Vuoden 2000 lopulla komissio esitti ehdotuksen asetukseksi Euroopan meriturvallisuusviraston perustamiseksi. Viraston oli tarkoitus toimia teknisenä elimenä, jonka avulla voitaisiin taata meriturvallisuuden ja alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisyn korkea, yhdenmukainen ja tehokas taso.

2.5 Asetus tuli voimaan vuoden 2002 elokuussa, ja virasto aloitti toimintansa maaliskuussa 2003. Sen jälkeen asetusta on muutettu kolmesti.

2.6 Ensimmäinen muutos – asetus 1644/2003 – koski ensisijaisesti rahoitus- ja talousarviomenettelyjä sekä avoimuuden parempaa varmistamista.

2.7 Asetuksella 724/2004 tehdyssä toisessa muutoksessa, joka pohjautui vuonna 2002 tapahtuneeseen öljysäiliöalus Prestigen onnettomuuteen, lisättiin viraston tehtäviä erityisesti pilaantumisen torjuntavalmiuksien ja torjuntatoimien alalla. Lisäksi kyseisessä muutoksessa otettiin myös huomioon EU:n toimivallan kehittyminen meriturvallisuuden alalla.

2.8 Kyseisessä muutoksessa virastoa pyydettiin antamaan teknistä apua komission tarkastuksissa, jotka sen tulee suorittaa alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisen osalta, kun asiasta annettu asetus (EY) N:o 725/2004 tuli voimaan.

2.9 Lisäksi meriturvallisuusvirastoa pyydettiin avustamaan komissiota merenkulkijoiden pätevyden tunnustamismenettelyjen ja koulutuslaitosten arvioinnissa sekä EU- että muissa maissa. Tämä koskee Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevassa yleissopimuksessa määriteltyjä standardeja.

2.10 Kolmas muutos tehtiin vuonna 2006 asetuksella 2038/2006. Siinä meriturvallisuusvirastolle luotiin 154 miljoonan euron rahoituspuitteet, jotka kattavat pilaantumisen torjuntatoimet vuosina 2007–2013

2.11 Alan kehitys kuitenkin jatkuu edelleen. Jotta meriturvallisuusvirasto pysyisi toimintavalmiina ja sen työ tehokkaana, tarvitaan puheena olevaa ehdotusta asetuksen 1406/2002 muuttamiseksi, nyt neljänteen kertaan.

2.12 Komission ehdottaman muutoksen tavoitteena on selvittää viraston nykyisiä tehtäviä ja roolia ja samalla laajentaa sen tehtäviä uusille aloille, jotka muodostuvat kansainvälisellä ja/tai EU:n tasolla.

2.13 Meriturvallisuusviraston nykyiseen toimintaan kuuluu, että se tarjoaa jäsenvaltioille ja komissiolle teknistä ja tieteellistä tukea meriturvallisuutta, merenkulun turvatoimia ja alusten aiheuttaman pilaantumisen ehkäisyä koskevan yhteisön lainsäädännön asianmukaisessa soveltamisessa ja sen noudattamisen valvonnassa sekä toteutettujen toimenpiteiden tehokkuuden arvioinnissa ja uusien toimenpiteiden kehittämisen tukemisessa.

2.14 Komissio totesi tiedonannossaan ”EU:n meriliikennepoliittikka vuoteen 2018 saakka: strategiset tavoitteet ja suositukset”, että sen aikomuksena on ”tarkastella uudelleen meriturvallisuusviraston tehtäviä ja toimintaa, jotta virasto voisi antaa entistä parempaa teknistä ja tieteellistä apua jäsenvaltioille ja komissiolle”.

2.15 Neuvosto kehotti 30. maaliskuuta 2009 hyväksymisensä päätelmissä komissiota ”kehittämään toimenpiteitä, joiden tavoitteena on tulevat haasteet huomioon ottaen Euroopan meriturvallisuusviraston toiminnan tehostaminen teknisen ja tieteellisen avun antamiseksi jäsenvaltioille ja komissiolle”.

2.16 Komissio on Euroopan parlamentin ja neuvoston pyynnöstä tarkastellut asiaa ja todennut, että meriturvallisuusviraston toiminnoilla voitaisiin vahvistaa EU:n tason synergioita rannikkovartiostotoimintojen osalta. Tätä varten tulisi laajentaa viraston toimintoja tietyille aloille, erityisesti meriliikenteen ja merireittien seurantaan sekä jäsenvaltioiden avustamiseen mahdollisten pilaantumisen aiheuttajien jäljittämisessä.

2.17 Meriturvallisuusviraston hallintoneuvosto teetti asetuksen 1406/2002 mukaisesti ulkoisella konsulttiyrityksellä vuonna 2007 riippumattoman arvioinnin asetuksen täytäntöönpanosta. Kyseisessä konsulttiyrityksen tutkimuksessa todetaan, että tietyillä aloilla on mahdollista tehdä lisäparannuksia ja selvennyksiä, mutta kokonaistulos on, että virasto on tuonut alalle yleisesti ottaen lisäarvoa ja erityisesti kahdelle tärkeimmälle sidosryhmälleen, jäsenvaltioille ja komissiolle.

3. Yleistä

3.1 ETSK on todennut jo aiemmissa lausunnoissaan⁽¹⁾ ⁽²⁾, että Euroopan meriturvallisuusvirastolla on merkittävä rooli jäsenvaltioiden meriturvallisuuden parantamisessa. Meriturvallisuusalan jatkuva kehittyminen ja siihen liittyvä tarkastusten sekä pilaantumisen torjunnan tarve huomioon ottaen komitea pitää hyvin tärkeänä lisätä meriturvallisuusviraston tehtäviä ja valtuuksia.

3.2 Viraston tehtävien lisääminen koskee mm. seuraavia aloja: meriturvallisuusviraston tarjoama tuki kansainvälisille järjestöille – kuten IMO:lle –, viraston operatiivisten palveluiden – kuten SafeSeaNet:in – merkitys integroidun meripolitiikan sekä järjestelmien yhteentoimivuuden edistämisen kannalta, merillä tapahtuvan luonnonvarojen hyödyntämisen aiheuttaman merien pilaantumisen torjunta, tekninen yhteistyö kolmansien maiden kanssa sekä komission avustaminen turvatarkastusten alalla.

3.3 Perustana asetuksen muuttamiselle ovat ensisijassa kolmas meriturvallisuuspaketti, meriturvallisuusviraston viisivuotisstrategiaan (2010–2014) sisällytetyt uudet aiheet sekä meriturvallisuusviraston hallintoneuvoston suositukset, jotka pohjautuvat ulkopuolisen konsulttiyrityksen arviointiin viraston toiminnasta.

3.4 Uudet kehityskulut – mm. kolmas meriturvallisuuspaketti, EU:n yhdenmety meripolitiikka, merivalvonta ja eurooppalaisen rannikkovartioston luomisen mahdollisuus – huomioon ottaen meriturvallisuusviraston tehtävät tulisi määritellä entistä selkeämmin ja tarkemmin erityisesti komissiolle ja jäsenvaltioille annettavan tuen osalta.

3.4.1 Komitea panee yllättyneenä merkille, että ehdotuksen 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa mainitaan yhtäkkiä ”sisävesiväylät”. Sisävesiväyliin ei viitata muuten millään tavoin asianomaisessa – otsikkonsa mukaisesti ainoastaan merikysymyksiä koskevassa – voimassa olevassa lainsäädännössä, eikä myöskään säädösehdotuksen perusteluissa, vaikutustenarvioinnissa tai johdanto-osan perustelukappaleissa. Tekstissä ei mainita lainkaan syitä ja perusteita sisävesiväyliin ottamiselle mukaan, eikä siinä selitetä tämän lisäyksen soveltamisalaa, teknisiä vaatimuksia eikä sitä, miten erilaisia meri- ja sisävesipolitiikkoja sekä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla täysin erilaisia ohjaus- ja hallintojärjestelyjä on tarkoitus käsitellä. Jo pelkästään näistä syistä maininta sisävesiväylistä tulisi poistaa, eikä tällöin ole edes otettu huomioon sisällöllisiä perusteita eli sitä, että näille kahdelle liikennemuodolle on niiden hyvin erilaisen luonteen vuoksi jo luotu eriytetyt alusliikennepalvelut.

3.4.2 ETSK pitää kuitenkin hyväksyttävänä, että mahdollisimman pian luodaan oikeudellinen perusta ja sen myötä rahoitusmahdollisuudet sille, että meriturvallisuusvirasto voi merialan

toimintansa perusteella tukea komissiota tarjoamalla asianmukaisia erityistietoja ja -osaamista. Tämä koskee paitsi kaikkia liikennemuotoja myös muita politiikanaloja.

3.4.3 Ehdotetun asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, millä aloilla virasto avustaa komissiota. Kohdassa 2 tarkennetaan, että kyseinen tuki on annettava meriturvallisuusviraston valtuuksien puitteissa, mutta eri alojen kohdalla käytetään epäjohdonmukaisia muotoiluja tai ne jätetään kokonaan mainitsematta, mikä aiheuttaa sekaannusta ja lisäksi muotoilu on – esimerkiksi alakohdassa e – epäselvä. Ratkaisuna olisi poistaa kohdan 2 tarkennukset, sillä nämä kysymykset on jo katettu 2 artiklan 1 kohdassa.

3.5 Suhteellisuusperiaatteen viitaten komitea tukee suositusta mukauttaa asetusta entistä paremmin kolmanteen meriturvallisuuspakettiin pohjautuvaan EU-lainsäädäntöön. Komitea huomauttaa kuitenkin, että tietyillä osa-alueilla ehdotuksessa ennakoidaan meriturvallisuusviraston mahdollista tulevaisuuden roolia, esimerkiksi aluekeskusten perustamisessa, vaikka tästä ei ole vielä tehty päätöstä.

4. Erityistä

4.1 Hallintokysymysten suhteen komitea toteaa, että ehdotuksessa viitataan tarpeeseen selvittää meriturvallisuusviraston, komission, jäsenvaltioiden ja hallintoneuvoston rooleja erityisesti tarkastusten järjestämisen osalta.

4.2 Jäsenvaltioiden edustajilla on kuitenkin hallintoneuvostossa mahdollinen eturistiriita: yhtäältä he päättävät meriturvallisuusviraston toiminnoista ja resursseista, erityisesti tarkastuskäyntipolitiikasta, ja toisaalta he edustavat kansallisia viranomaisia, joihin ne viraston komission puolesta suorittamat tarkastukset kohdistuvat, joiden tarkoituksena on varmistaa, että kansalliset säännökset ja käytännöt ovat yhdenmukaisia EU:n lainsäädännön kanssa.

4.3 Siksi ETSK kannattaa meriturvallisuusviraston tarkastuksia koskevan 3 artiklan muuttamista ja komission ehdotusta noudattaa Euroopan lentoturvallisuusviraston esimerkkiä, kun vahvistetaan tarkastuksiin liittyviä meriturvallisuusviraston operatiivisia työmenetelmiä (komiteamenettely).

4.4 Näin voidaan taata kaikkien asianomaisten toimijoiden (virasto, komissio, jäsenvaltiot) osallistuminen kaikkien osapuolten vastuun ja toimivallan mukaisesti.

4.5 Lisäksi komitea katsoo, että tässä yhteydessä tulisi kiinnittää – meriturvallisuusviraston toimivallan puitteissa – huomiota merenkulkijoiden elin- ja työskentelyolosuhteisiin erityisesti erityyppisiä koskevan yleissopimuksen (*Maritime Labour Convention*, MLC, ILO) täytäntöönpanon osalta.

⁽¹⁾ EUVL C 28, 3.2.2006, s. 16.

⁽²⁾ EUVL C 108, 30.4.2004, s. 25.

4.6 Komitea kiinnittää huomiota asetuksen 5 artiklan 3 kohtaan ehdotettuun muutokseen, jonka mukaan perustettavat aluekeskukset eivät keskittyisi yksinomaan meriliikenteen ja laivakuljetusten seurantaan liittyviin kysymyksiin. Komitea varoittaa, että toiminta voi olla tehokasta ainoastaan, mikäli jäsenvaltioiden ja meriturvallisuusviraston välillä on selkeä sopimus siitä, kenellä on vastuu ja toimivalta missäkin asiassa.

4.7 Muut muutokset 10–19 artiklassa koskevat ensisijaisesti meriturvallisuusviraston olemassa olevia tai perustettavia elimiä, niiden vastuualueita ja toimivaltaa, henkilöstön lisäystä ja rahoituslähteitä.

4.8 Komitea katsoo, että niillä aloilla, joilla meriturvallisuusvirasto on osoittanut tarjoavansa merkittävää lisäarvoa, sille tulisi antaa riittävät resurssit nykyisten ja uusien tehtävien toteuttamiseksi vastuuntuntoisella tavalla. Mahdollisia henkilöstö- tai määrärahalleikkauksia – jotka heikentäisivät meriturvallisuusviraston kapasiteettia – tulisi aina punnita tekemättä jäävien tehtävien aiheuttamia kielteisiä seurauksia vastaan.

4.9 Lisäksi komitea yhtyy meriturvallisuusviraston hallinto-neuvoston suositukseen, jonka mukaan riippumattoman ulkoisen tahon tulisi säännöllisesti arvioida meriturvallisuusviraston toimintaa.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eräiden yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevien vanhentuneiden neuvoston säädösten kumoamisesta”

KOM(2010) 764 lopullinen – 2010/0368 COD

(2011/C 107/15)

Euroopan parlamentti päätti 18. tammikuuta 2011 ja neuvosto 27. tammikuuta 2011 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 42 artiklan ensimmäisen kohdan, 43 artiklan 2 kohdan ja 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset eräiden yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevien vanhentuneiden neuvoston säädösten kumoamisesta

KOM(2010) 764 lopullinen – 2010/0368 COD.

Koska Euroopan talous- ja sosiaalikomitea katsoo, että asiakirjan sisältö on hyväksyttävä, eikä komitealla ole siihen kommentoitavaa, se päätti 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) antaa esitetystä asiakirjasta myönteisen lausunnon. Äänestyksessä annettiin 128 ääntä puolesta 1:n pidättyessä äänestämästä.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston direktiiviksi eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä” (uudelleenlaatiminen)

KOM(2010) 784 lopullinen – 2010/0387 CNS

(2011/C 107/16)

Neuvosto päätti 25. tammikuuta 2011 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 113 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus neuvoston direktiiviksi eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä (uudelleenlaatiminen)

KOM(2010) 784 lopullinen – 2010/0387 CNS.

Koska Euroopan talous- ja sosiaalikomitea katsoo, että asiakirjan sisältö on täysin hyväksyttävä, ja koska komitea on jo käsitellyt aiheetta 14. tammikuuta 2009 antamassaan lausunnossa emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä, EUVL C 182, 2009, s. 77, se päätti 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) antaa esitetystä asiakirjasta myönteisen lausunnon ja viitata mainitussa lausunnossa ilmaisemaansa kantaan. Äänestyksessä annettiin 115 ääntä puolesta, ei yhtään vastaan 3:n pidättyessä äänestämästä.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pyöriällä varustettujen maatalous- tai metsätraktoreiden hallintalaitteiden asentamisesta, sijainnista, toiminnasta ja merkitsemisestä” (kodifikaatio)

KOM(2010) 717 lopullinen – 2010/0348 COD

(2011/C 107/17)

Neuvosto päätti 17. tammikuuta 2011 ja Euroopan parlamentti 16. joulukuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pyöriällä varustettujen maatalous- tai metsätraktoreiden hallintalaitteiden asentamisesta, sijainnista, toiminnasta ja merkitsemisestä

KOM(2010) 717 lopullinen – 2010/0348 COD.

Koska Euroopan talous- ja sosiaalikomitea katsoo, että asiakirjan sisältö on täysin hyväksyttävä, eikä komitealla ole siihen kommentoitavaa, se päätti 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) antaa esitetystä asiakirjasta myönteisen lausunnon. Äänestyksessä annettiin 114 ääntä puolesta 4:n pidättyessä äänestämästä.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

**Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden jarrulaitteista”
(kodifikaatio)**

KOM(2010) 729 lopullinen – 2010/0349 COD

(2011/C 107/18)

Neuvosto päätti 17. tammikuuta 2011 ja Euroopan parlamentti 16. joulukuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden jarrulaitteista

KOM(2010) 729 lopullinen – 2010/0349 COD.

Koska Euroopan talous- ja sosiaalikomitea katsoo, että asiakirjan sisältö on täysin hyväksyttävä, eikä komitealla ole siihen kommentoitavaa, se päätti 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) antaa esitetystä asiakirjasta myönteisen lausunnon. Äänestyksessä annettiin 111 ääntä puolesta ja 1 vastaan 5:n pidättyessä äänestämästä.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden ohjaustilasta, pääsystä ohjauspaikalle sekä ovista ja ikkunoista” (kodifikaatio)

KOM(2010) 746 lopullinen – 2010/0358 (COD)

(2011/C 107/19)

Neuvosto päätti 17. tammikuuta 2011 ja Euroopan parlamentti 16. joulukuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden ohjaustilasta, pääsystä ohjauspaikalle sekä ovista ja ikkunoista (kodifikaatio)

KOM(2010) 746 lopullinen – 2010/0358 (COD).

Koska Euroopan talous- ja sosiaalikomitea katsoo, että asiakirjan sisältö on täysin hyväksyttävä, eikä komitealla ole siihen kommentoitavaa, se päätti 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) antaa esitetystä asiakirjasta myönteisen lausunnon. Äänestyksessä annettiin 108 ääntä puolesta 6:n pidättyessä äänestämästä.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Staffan NILSSON

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista”

KOM(2011) 6 lopullinen – 2011/0007 CNS

(2011/C 107/20)

Neuvosto päätti 26. tammikuuta 2011 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 148 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista

KOM(2011) 6 lopullinen – 2011/0007 CNS.

Koska Euroopan talous- ja sosiaalikomitea katsoo, että asiakirjan sisältö on hyväksyttävä, ja koska komitea on jo käsitellyt aiheetta 27. toukokuuta 2010⁽¹⁾ antamassaan lausunnossa CESE 763/2010, se päätti 16.–17. helmikuuta 2011 pitämässään 469. täysistunnossa (helmikuun 16. päivän kokouksessa) antaa esitetystä asiakirjasta myönteisen lausunnon ja viitata mainitussa lausunnossa ilmaisemaansa kantaan. Äänestyksessä annettiin 119 ääntä puolesta, ei yhtään vastaan 3:n pidättyessä äänestämästä.

Bryssel 16. helmikuuta 2011

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ ETSK:n lausunto aiheesta ”Työllisyyspolitiikan suuntaviivat”, EUVL C 21, 21.1.2011, s. 66.

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö (jatkuu)	Sivu
2011/C 107/13	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhdenmetyt meripolitiikan edelleenkehittämistä koskevasta tukiohjelmasta" KOM(2010) 494 lopullinen – 2010/0257 COD	64
2011/C 107/14	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (EU) N:o .../... Euroopan meriturvallisuusviraston perustamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 1406/2002 muuttamisesta" KOM(2010) 611 lopullinen – 2010/0303 COD	68
2011/C 107/15	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi eräiden yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevien vanhentuneiden neuvoston säädösten kumoamisesta" KOM(2010) 764 lopullinen – 2010/0368 COD	72
2011/C 107/16	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston direktiiviksi eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä" (uudelleenlaatiminen) KOM(2010) 784 lopullinen – 2010/0387 CNS	73
2011/C 107/17	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pyörillä varustettujen maatalous- tai metsätraktoreiden hallintalaitteiden asentamisesta, sijainnista, toiminnasta ja merkitsemisestä" (kodifikaatio) KOM(2010) 717 lopullinen – 2010/0348 COD	74
2011/C 107/18	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden jarrulaitteista" (kodifikaatio) KOM(2010) 729 lopullinen – 2010/0349 COD	75
2011/C 107/19	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pyörillä varustettujen maatalous- ja metsätraktoreiden ohjaustilasta, pääsystä ohjauspaikalle sekä ovista ja ikkunoista" (kodifikaatio) KOM(2010) 746 lopullinen – 2010/0358 (COD)	76
2011/C 107/20	Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista" KOM(2011) 6 lopullinen – 2011/0007 CNS	77

TILAUSHINNAT 2011 (ilman ALV:a, sisältää normaalit lähetyskulut)

Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	1 100 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, paperipainos, vuosittainen DVD	22 EU:n virallista kieltä	1 200 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L-sarja, vain paperipainos	22 EU:n virallista kieltä	770 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, L- ja C-sarjat, kuukausittainen (kumulatiivinen) DVD	22 EU:n virallista kieltä	400 euroa/vuosi
Virallisen lehden täydennysosa (S-sarja), tarjouskilpailut ja julkiset hankinnat, DVD, ilmestyy kerran viikossa	Monikielinen: 23 EU:n virallista kieltä	300 euroa/vuosi
Euroopan unionin virallinen lehti, C-sarja – kilpailut	Kilpailua koskevilla kielillä	50 euroa/vuosi

Euroopan unionin virallisilla kielillä ilmestyvästä *Euroopan unionin virallisesta lehdestä* on tilattavissa 22 eri kieliversiota. Tilaus käsittää L-sarjan (Lainsäädäntö) ja C-sarjan (Tiedonannot ja ilmoitukset).

Jokainen kieliversio tilataan erikseen.

Virallisessa lehdessä L 156 18. kesäkuuta 2005 julkaistun neuvoston asetuksen (EY) N:o 920/2005 mukaan velvollisuus laatia kaikki säädökset iirin kielellä ja julkaista ne tällä kielellä ei väliaikaisesti sido Euroopan unionin toimielimiä, joten iirin kielellä julkaistavat viralliset lehdet ovat myynnissä erikseen.

Virallisen lehden täydennysosan (S-sarja – tarjouskilpailut ja julkiset hankinnat) tilaukseen sisältyvät kaikki 23 virallista kieliversiota yhdellä monikielisellä DVD-levyllä.

Euroopan unionin virallisen lehden tilaajat voivat pyynnöstä saada virallisen lehden liitteitä. Tilaajille ilmoitetaan liitteiden ilmestymisestä *Euroopan unionin viralliseen lehteen* sisältyvässä kohdassa ”Huomautus lukijalle”.

Myynti ja tilaukset

Maksulliset julkaisut, kuten *Euroopan unionin virallinen lehti*, ovat tilattavissa jälleenmyyjiltämme. Luettelo jälleenmyyjistä löytyy seuraavasta internet-osoitteesta:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_fi.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) on suora ja maksuton portti Euroopan unionin lainsäädäntöön. Sivustolla voi tarkastella *Euroopan unionin virallista lehteä* ja siellä ovat nähtävillä myös sopimukset, lainsäädäntö, oikeuskäytäntö ja lainsäädännön valmisteluasiakirjat.

Lisätietoja Euroopan unionista löytyy osoitteesta: <http://europa.eu>

